

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaiin olevan pääkonsulinnaaston raportti n:o 1.

Konsuli Kiskanen

5/1. 1938

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ N:o

17/6

Shanghai SSA 5 P:ÄÄ TAMMIKUUTA 19 35.

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
1 / 335 Sal. 8	35	
11/2. 35		
53	12	f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 1.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulko-
asiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 1:

Kiinan kohtalonhetkikö?

Konsuli: V. Niskanen.

Salainen.

Pääkonsulinvirasto.

Shanghai SSA OLEVA LAHETYS.

RAPORTTI n:o 1.

Shanghai-ssa 4 p:nä tammi kuuta 1935.

ULKOASIAIN		
No 1 / 335 sal. D. 35.		
11/2.35	1935	
RYHMÄ	luokka	luokka
53	A2	f.

Asia: Kiinan kohtalonhetkikö?

Kertoessani viime kuun 21 päiväältä olevassa raportissa kansallisen eheytyksen voitoista mainitsin oudoksuttavana seikkana sen, ettei keskushallitus ollut ryhtynyt tehokkaisiin toimenpiteisiin Anhwein maakuntaan tunkeutuneita ja Szetshwaniin pakenevia kommunistijoukkoja vastaan.

Pari päivää myöhemmin kertoivatkin jo lehdet, että Wuhun kaupungin likeisyyteen edenneet kommunistit olivat saarretut, kärsittyään suurehkoja tappioita onnistuneet hajallisina laumoina läpäisemään saarrosrenkaan ja paenneet eri suuntiin, etupäässä lounaaseen, eivätkä liene vieläkään päässeet yhtymään ja järjestymään. Lehtien kertoman mukaan ne ovat suurelta osaltaan menettäneet myöskin aseistuksensa. Näihin joukkoihin, jotka ehtivät parisen viikkoa tavattomalla raivolla terrorisoida Nankingin omaa maakuntaa, ilmoitetaan kuuluneen pääasiallisesti keskenkasvuisia nuorukaisia. Vahvistetut garnisonijoukot ovat parhaillaan suorittamassa Anhwein täydellistä puhdistusta.

Myöskin etelässä ryhdyttiin samanaikaisesti tarmokkaisiin toimiin kommunistien päävoimain jätteitä vastaan. Nämä joukot, joiden vahvuus on noin 80.000 miestä, ovat jo suurimmaksi osaksi siirty-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

neet Hunanista Kweitshoun maakuntaan yrittäen sieltä tunkeutua edelleen Setshuaniin (maakunnan nimeä näkee kirjoitettavan myöskin Szetshwan tai Szetshuan). Tällä hetkellä ilmoitetaan keskushallituksen ja asianomaisten maakuntahallitusten joukkojen miesvahvuuden ylittävän kommunistien voimat. Niillä on keskushallituksen määräämä ylijoh-to ja tarpeelliset varat muonitukseen ja aseistukseen. Tarkoitus on saartaa kommunistit Kweitshoun ja Setshuanin rajamailla ja pakottaa ne avoimeen taisteluun. Tämänpäiväiset lehdet kertovat useistakin yhteenotoista, joissa kommunistijoukkojen olisi pitänyt kärsiä suuria tappioita. Lehtitietojen mukaan on kommunistijoukkojen rippeitä vielä Hunaninkin maakunnassa. Hallitus on vetoumuksessaan eteläisten maakun-tain väestöön ja sotilaihin nimenomaan korostanut sitä vaaraa, miksi kommunistijoukot muodostuisivat päästyään tunkeutumaan Setshuaniin ja sieltä Kangsun kautta Sinkiangiin, missä niiden olisi helppo pääs-tä kiinteään yhteyteen Neuvostoliiton kaukaisimpien ulottumien kans-sa. Suur-Shanghaiin ylipormestari, kenraali Wu Teh-tsheng, jonka käsi-tystä tilanteen todennäköisestä kehityksestä tiedustelin käydessäni hänen luonaan uuden vuoden onnittelulla, oli puolestaan vakuutettu, että kommunistijoukot tuhotaan Kweitshoun ja Setshuanin maakunnissa, ennenkuin ne pääsevät yhteyksiin ulkoisten apulähteiden kanssa.

Kun kenraali Wu on koko ajan likeltä seurannut Nankingin ja Kantonin välistä rauhanhierontaa, kysäsin samalla, miten pitkällä näissä neuvotteluissa ollaan. Tilaisuus ei ollut sovelias pitkiin pu-heisiin ja hän tyytyikin vain mainitsemaan, että asia on jo oikeas-taan selvä. Jatkaessani kietomatkaa Shanghaissa asuvan Kiinan rahami-nisterin, tri H.H. Kungin luokse, joka muuten tuntui tietävän, että maamme julkiset finanssit ovat hyvässä kunnossa, koetin ministeriltä saada selvyyttä ennen kaikkea siihen, miksi Nankingin ja Kantonin miehet, riidellyään monta pitkää vuotta, juuri nyt tunsivat sovinnon ja yhteistyön erikoisen tarpeelliseksi. Tähän selvittelyyn on minis-teri Kung sen vuoksi varsin sovelias, että hän on koko ajan ottanut henkilökohtaisesti osaa neuvotteluihin, ollen m.m. pari päivää joulu-kuun lopussa marsalkka Tshiingin luona niiden vuoksi.

Ministeri mainitsi heti asiaa kosketettuani, samoinkuin kenraali Wukin, että neuvottelut ovat ratkaisevalta osaltaan suorite-tut. Marsalkka Tshiang Kai-shek, valtakunnan todellinen presidentti

Wang Tshing-wei ja muutkin hallituksen jäsenet ovat hyväksyneet Hu Han-minin rauhanehdot. Nyt on sovittava etupäässä vain siitä, miten yhteistyö aloitetaan ja minkä aseman Hu Han-min saa hallituksessa. Yhteistyö ei suureksi optimistiksi tunnetun ministerin vakuutuksen mukaan ole koskaan katkennutkaan ja hankauksiakin on lehdistö paljon liioitellut. Nyt on kaakkoinen poliittinen keskusneuvosto lähettänyt Nankingiin vakinaisen kolmemiehisen edustuston yhteistyön tarpeita silmälläpitäen. Erimielisyydet eivät koske henkilökohtaisia ambicioita, vaan periaatteellisia kysymyksiä (tri Sun Yat-senin oppien tulkintaako?) ja piintyneitä epäluuloja. Kun molemmat puolet tavoittelevat kuitenkin samoja päämääriä, tarvitaan vain keskeisen luottamuksen palauttamista. Siinä onkin nyt suurella määrällä onnistuttu.

Syyt siihen, että juuri tällä hetkellä tunnetaan entistä voimakkaammin yhteistyön tarpeellisuus, ovat luonteeltaan sekä taloudellisia että sisä- ja ulkopoliittisia. Maa kärsii parhaillaan vaikeasta taloudellisesta kriisistä. Sitä ei voida parantaa, jollei keskushallituksen määräyksiä panna kaikkialla niskoimatta täytäntöön. Kommunistijoukkojen likvidointi tuottaa hallitukselle ilman muuta suurta rahallista helpotusta. Marsalkka Tshiang Kai-shek totesi laajoilla matkoillaan pohjoisiin maakuntiin, joilla ministeri Kung oli mukana, että virkamiehistö ei suhtaudu keskushallitukseen ja sen määräyksiin tarpeellisella arvonnalla, seikka, mikä muutenkin on jo tunnettu. Hallituksen auktoriteetti ei ole sellainen, mitä Kiina selvitäkseen vaikeuksista tarvitsee, niin kauan kuin maassa on ainoakaan ryhmäkunta, joka avoimesti esiintyy hallitusta vastaan. Kaikkien on tunnettava, että maassa on isäntä, jota on toteltava, ennen kaikkea virkamiehistön. Kunnollisen virkamiehistön kasvattaminenkin on muuten ylivoimainen tehtävä ja ilman kyvykästä ja luotettavaa virkamiehistöä kaaos jatkuu. Tämä kriisitila on Kiinalle tällä hetkellä erinomaisen vaarallinen, sillä se ei ole tekemisissä vain ystäväin kanssa, vaan myöskin vihollisten, joiden myyräntyöllä on käytävänsä jokaiseen soppeen laajassa valtakunnassa.

Siinä onkin suunnilleen se, mitä ministeri Kung toi keskustelumme aikana esiin. Eihän siihen sisälly oikeastaan mitään uutta, jota en olisi aikaisemmin muilta tahoilta kuullut tai joka semmoise-

naan olisi riittävän selvää täsmällisten johtopäätösten tekoon. Mutta sävystä ja tavasta, millä hän puhui valtakunnan naapureista ja nykyisestä kriisitilanteesta, sai pakostakin sen vaikutuksen, että keskushallituksen miehet katsovat maan normaalien kehitysmahdollisuuksien olevan hyvin vakavassa vaarassa, aivan kuin he tuntisivat juuri joutuvansa Kiinan tulevaisuuden nimissä vastaamaan kohtalonkysymykseen: ollako vai ei olla.

Olen muutamilla tahoilla kuullut ja myöskin lehdistössä huomannut viittailtavan siihen, että keskushallitus olisi Japanin politiikassaan tienhaarassa. Toisaalta väitetään, että hallitus on vastaisuudessa noudattava sovinnollisempaa ja myöntyväisempää politiikkaa Japanin suhteen, ja toisaalta aivan päinvastaista. Yritykseni näinä päivinä tavata Kiinan ulkoasisinministeriön tšekäläistä edustajaa, Mr. Yui Mingiä, eivät ole onnistuneet. Toivottavasti saan kuitenkin piakkoin tilaisuuden hankkia hyvin informoidulta taholta selvyyttä asiaan. Onhan kysymys koko kaukaisen idän kehitykselle suuntaa antavista ratkaisuista, joilla voi olla vaikutuksensa myöskin muiden johtavain suurvaltain politiikkaan.

Shanghaissa tammikuun 4 päivänä 1935.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinniesta raportti n:o 2.

Konsuli Kirkonen

20/1. 1935.

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ N:o 138/39.

Shanghai SSA 30 P:nä tammi KUUTA 1935.

VIITTAUS: D. U. M. / 19

3 / 335 Sal. O. 15.	
25/2.35	3
	ASTO
25	A 2 f.

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Kiinalais-japanilaiset suhteet.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 2:

Kiinalais-japanilaiset suhteet.

Konsuli: V. Niikama.

Shanghai SSA OLEVA ~~MAINTIUS~~

RAPORTTI n:o 2.

3 / 335 Pal. D. 3d.

Shanghai ssa 30 p:nä tammi kuuta 19 35.

25/2.35	g	
53	A2	f.

Asia: Kiinalais-japanilaiset suhteet.

Kiinalais-japanilaisten suhteiden luonteesta antavat t.k. 22 päivänä Jeholin ja Tshaharin (englantilaiset kirjoittavat maakunnan nimen Charhar ja ranskalaiset Chahar, noudatamme kiinalaista lausuntaa vastaavaa suomalaista kirjoitustapaa) rajalla puhjenneet vihollisuudet karakteristisen kuvan. Mainittuna päivänä avasi noin 3.000 mieheen nouseva japanilais-mandshukuolainen sotilasjoukko tulen kello kuuden tienoilla illalla suuren muurin tällä puolella olevaa Tushihkoun kaupunkia vastaan, jossa on pieneinen kiinalainen garnisoonijoukko. Tykkitulta tukivat japanilaiset lentokoneet heitellen kaupunkiin pommeja.

Onhan ollut hyvin tunnettua, ettei Pohjois-Kiinassa ole vuosikausiin vallinnut sellainen järjestynyt rauhantila, jonka kestävyys olisi jossain määrin ollut taattu. Japanin vallattua Mandshurian, Kiinan ainoan aktiiviseen kauppatalouteen pystyneen osan, ja sitten Jeholin, ovat hankaukset ja pienet aseelliset yhteenotot seuranneet toinen toistaan. Paikalliset kiinalaiset kenraalit, oltuaan pakoitetut väistymään japanilaisten tieltä, ovat sopimuksilla ja välipuheilla saaneet vihollisuudet ajoittaisesti taukoamaan. Kenraali-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. lle.
 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
 3) Ei tiedoituksiin.
 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

en keskiiset sovittelut ovat kuitenkin vain poikkeustapauksissa johtaneet vastaaviin sopimuksiin hallitusten välillä. Näin ollen riidan aiheet ovat pysyneet avoimina.

Kuluvan kuun 19 päivän lehdet kertoivat jo muutamia päiviä kestäneistä japanilaisten ja mandshukuolaisten joukkojen keskityksestä Jeholin ja Tshaharin rajalle Tushihkoun kaupungin suunnassa. Tshaharissa olevia kiinalaisia joukkoja komentava kenraali Sung Tsheh-yuan, joka on myöskin Tshaharin maakuntahallituksen esimies, myönsi t.k. 16 päivänä Tshangliangin kaupungin luona itäisessä Tshaharissa sattuneen pienen yhteentörmäyksen kiinalaisten ja mandshukuolaisten joukko-osastojen välillä. Japanilaiset taas väittävät, että kiinalaiset joukot ovat viime vuoden lopulla tunkeutuneet mandshukuolaiselle alueelle, johon mainitun suuren muurin koillispuolella olevan kaupungin pitäisi kuulua, sekä vaativat niitä vetäytymään takaisin suuren muurin toiselle puolelle. Japanilaiset väittävät edelleen kiinalaisten luvanneen vetää joukkonsa takaisin, mutta jättäneen lupauksensa täyttämättä. Vielä saman 19 päivän lehdet kertoivat japanilaisten sotilasviranomaisten jättäneen kenraali Sungille viikkoa aikaisemmin ultimatum, jossa mainittu vaatimus esitettiin, sekä ilmoittaneen käyttävänsä asevoimaa, jollei vaatimusta noudateta.

Seuraavan päivän lehdet kertoivat jatkuvasta joukkojen keskityksestä ja japanilaisten rauhoittavista vakuutuksista, että sota-toimista luovutaan, jos kiinalaiset joukot viipymättä poistuvat riidan aiheuttaneelta alueelta, joka käsittää vain kolme kylää, noin 30 neliömailia, ja siinäkin tapauksessa, että niihin ryhdytään, ne ankarasti paikallistutetaan. Kenraali Sung ja Japanin sotilasattashea lounastivat yhdessä Peipingissä ja sopuisaa selvittelyä lupailtiin. 21 päivänä tiedettiin kiinalaisten lähteiden mukaan niin paljon uutta, että kolme riidanhalaista kylää on aina pidetty kiinalaisen Tshaharin alueena ja että ne myöskin ulkomaalaisiin karttoihin ovat niin merkityt. Kylissä ei ole varsinaista kiinalaista sotaväkeä, vaan paikallisen järjestyksen ylläpitoon tarvittavaa miehistöä. Ristiriidan rauhallista selvittelyä vakuutettiin. Seuraavana päivänä sekä japanilaisista että kiinalaisista lähteistä tulevat tiedot ennustivat jutun rauhallista järjestelyä parissa kolmessa päivässä. Kenraali Sungin il-

moitettiin suostuneen vetämään viipymättä kiinalaista sotilaspukua kantavat miehet pois kiista-alueelta.

Vaikka japanilainen tuli oli alkanut 22 päivän iltapuolella takaista Tushihkoun kaupunkia, tiedettiin Shanghaissa seuraavana päivänä kiinalaisten lähteiden mukaan ainoastaan, että japanilaisten joukkojen upseerit olivat käyneet tarkastamassa riidanalaisia kyliä eivätkä olleet löytäneet niistä ainoatakaan kiinalaista sotilasta ja että Tateniin sijoitetut japanilaiset joukot olivat valmistautumassa vetäytymään takaisin entiseen majoituspaikkaansa Fengningiin. Muutoin niin paljon tietävä japanilainen "Rengo" oli tällä kertaa aivan hiljaa.

24 päivänä julkaistiin "välikohtauksesta" yksityiskohtaisia uutisia. Tushihkouta vastaan avattu tuli oli toisena taistelupäivänä suunnattu myöskin Kuyuanin ja Tungshatzen kyliin. Kartalta voi kyllä huomata, että ainakin Tushihkou ja Kuyuan ovat kiistämättömällä kiinalaisella alueella. Tungshatzessa taas ei "Reuterin" mukaan ollut lainkaan kiinalaisia joukkoja. Taisteluihin japanilaisten puolella olivat ottaneet osaa jalkaväkijoukot, raskas tykistö, tankit ja lentokoneet ja kiinalaisten puolella jalkaväki ja kevyt tykistö. Mieshukan ilmoitetaan olevan noin 170 kaatunutta ja sama määrä haavoittuneita, millaiset määrät kummallakin puolella, ei liene vielä varmaa. "Rengo" kertoo, että japanilaisilta on kaatunut vain kaksi ja haavoittunut kuusi. Paljon siviiliväestöä kiinalaisella puolella on menettänyt hengensä. Aineelliset vahingot melkoiset. Vihollisuudet lakkasivat 23 päivän iltana, jolloin ristiriidan aiheuttaneella alueella ei enää molemmista lähteistä annettujen uutisten mukaan ollut ainoakaan kiinalaista sotamiestä.

"Välikohtaus" os siis, mitä riidanalaisen alueen omistamiseen tulee, loppuun suoritettu. Kiinalaiset on ajettu pois kolmesta kylästä, joita sekä kiinalaiset että japanilais-mandshukolaiset pitävät omiana alueenaan. Japanilaisia joukkoja näissä kylissä ja yleensä Jeholin ja Tshaharin rajalla vahvistetaan keskeymättä. "Rauhanneuvotteluita" valmistellaan, mutta ei tahdota päästä yksimielisyyteen paikasta, japanilaiset esittävät kylää riidanalaisella alueella ja kiinalaiset Peipingiä. Peipingissä majoillut kenraali Sung ilmoittaa an-

taneensa jo ennen sotatoimien alkamista joukoilleen käskyn vetää poliisimiehistökin pois näistä kylistä, mutta käsky on viivästynyt matkalla ja aiheuttanut verkkaisella vauhdillaan yhteeniskun. Japanilaiset myöntävät voineensa todeta, että kenraali Sungin ilmoitus pitää paikkansa.

Tapahtumain kulku on erinomaisen kuvaava kiinalais-japanilaisille suhteille näinä vuosina. Verkkaiseen toimintaan tottuneet kiinalaiset eivät ehtineet niin nopeasti kuin europalaiseen tahtiin jo kasvautuneita japanilaisia olisi mielyttänyt vetää poliisimiehistään pois ikivanhalta kiinalaiselta alueelta, joka oli muutamia vuosia muodostanut aivan rauhoitetun kolkan ilman mitään paikallisia sotilas- tai siviliviranomaisia ja jolla kiinalaiset olivat hoksanneet alottaa viime syyskesällä jälleen hallinnollisen toimintansa. Kiinalaisille tahdottiin taas antaa uusi läksy, miten japanilaisten ultimatumit heidän vallatessaan kiinalaisia alueita on ymmärrettävä.

Tätä läksyä ei tosin olisi tarvittu, sillä kiinalaiset muistavat hyvin japanilaisten tahdin. Mutta he ovat myöskin vakuutettuja Japanin ambition tähtäävän paljon yli yhteeniskun välittömänä aiheena olleiden syrjäkylien. Erikoista mielenkiintoa herättää tässä yhteydessä Japanin ulkoasiainministeri Hiritan parlamenttipuhe, jossa vakuutettiin pyrittävän ystävällisiin suhteisiin ja sovinnolliseen yhteistyöhön Kiinan kanssa Kaukaisen Idän suurten kysymysten ratkaisussa. Se pidettiin jokseenkin samoilla tunneilla kuin Japanin tykit alkoivat syyttää ammuksiaan Tushihkoun kaupunkiin. Sekä täkäläinen Japanin lähettiläs Ariyoshi että ulkoministeri Hirota ovat julkisesti viittailleet siihen, että on välttämätöntä saada piakkoin lopullisesti päiväjärjestyksestä Japanin ja Kiinan väliset ratkaisemattomat "juoksevat asiat", joita on mainittu olevan yli kolmentuhannen. Kun ottaa huomioon sen, millaiset näiden maiden suhteet ovat viimeisinä vuosina olleet, voi hyvin tajuta, että joukossa on runsaasti myös viisaisia kysymyksiä. Pestävän pyykin yksityiskohtiin ei ole viittailtu. Ministeri Ariyoshi on tiheään käynyt Nankingissa valmistelemassa loppuselvittelyä. Japanilaisella taholla ei ole salattu tyytymättömyyttä kiinalaisia johtomiehiä kohtaan, jotka eivät ole osoittaneet riittävää taipuvaisuutta eikä mitään kiirettä. On uhkailtu lopettaa juttu-

jen jauhaminen sivilimiesten kanssa ja jatkaa neuvotteluja kenraali Tshiang Kai-shekin kanssa. On puhuttu aktiivisen Kiinan politikan välttämättömyydestä. Nykyhetken tilanteen muiden tekijäin valossa ei ole ollenkaan rohkeaa väittää, että japanilaisten tykkien amukset olivat enemmän tarkoitettuja tukemaan japanilaisia diplomaatteja heidän kolmentuhannen kysymyksensä selvittämisessä kuin vallattujen syrjäkylälien onnellistuttamiseksi mandshukuolaisella hallinnolla.

Minulla on ollut tilaisuus tämän kuukauden kuluessa keskustella muutaman poliittiseen elämään osaaottavan tai sitä ammattinaan seuraavan henkilön kanssa kiinalais-japanilaisista suhteista. Näistä ovat huomattavimmat edellisessä raportissani mainittu rahaministeri Kung sekä Waichiaopun Shanghai toimiston päällikkö Yui Ming.

Kukaan tapaamistani kiinalaisista ei kuvittelekaan, että äskeiset taistelut olisivat virinneet kolmen rajakylän vuoksi, vaan että ne muodostavat renkaan japanilaisessa politiikassa yleensä, jonka päämääränä on Kiinan taivuttaminen Japanin taloudelliseen ja poliittiseen vasalliuuteen, ja mikäli sitä varten katsotaan olevan syytä mennä pitemmälle, myöskin alueelliset anastukset. Kiinan hallintomiehille tunnettu Japanin aggressiivinen asenne juuri tällä hetkellä huolestuttaa luonnollisesti erikoisesti maan vastuunalaista rahatalouden hoitajaa, ministeri Kungia, sillä se ei vaikeuta levotonta mielialaa ylläpitämällä ainoastaan taloudellista vakiintumista, vaan voi helposti tehdä tyhjäksi ministerin yritykset saada vireillä olevat kotimaiset ja ulkomaiset lainaneuvottelut onnelliseen ratkaisuun. Kun Jeholin sota puhkesi, alenivat Kiinan valtiolainain noteeraukset tšekalaisessä porssissa kolmessa päivässä puolenkymmentä prosenttia. Kurssit ovat taas palanneet jokseenkin entiselleen. Lehdet kertoivat noin kaksi viikkoa sitten sekä ministeri Kungin että ent. rahaministeri Sungin aikeista matkustaa ulkomaille lainapuuhiin. Eilen ilmoitettiin matkoista toistaiseksi luovuttavan. Tokion tiedoissa on aivan äsken puhuttu japanilaisten valmiudesta Kiinan taloudelliseen tukemiseen, kun ensin on päästy poliittiseen yhteisymmärrykseen - houkuttelua ja aseellista uhkaa rinnatusten.

Mr. Yui Ming (ei Yue, niinkuin jotkut kirjoittavat) on silmiinpistävästi erittäin hyväntahtoisesta luonnonlaadustaan huolimatta ollut kohtaan huomattavasti pitättyväinen. Kun kaksi viikkoa sitten

aloin häneltä uudella tiedoilla ja huhuilla muutoksista Kiinan vastaisessa Japanin politiikassa, esitti hän minulle aluksi kysymyksen, millä silmillä Suomessa katsellaan Japanin ambicioita ja politiikkaa. Arveluuni, että idän kysymykset ovat meille kaukaisia ja että meidän on pienenä kansana helppo pysyä puolueettomuuden ladulla niin mielissämme kuin teoissämmekin, Mr. Yui kertoi kuitenkin kuulleen, että nimenomaan Suomessa suhtaudutaan myönteisesti Japanin pyrkimyksiin, niin nuorisopiireissä kuin poliittisesti vastuunalaisissakin, mihin hän oletti viittaavan m.m. edustuksemme järjestelyn näissä maissa. Selittelin tosiasioita parhaan taitoni mukaan. Pyytämäni tiedot supistuvat kuitenkin vähän sisältävään lausumaan, että Kiinan on puolustautuvana puolena sovellettava käytännöllinen politiikkansa Japanin politiikan mukaan. Käänsin puheet käytännöllisiin asioihin, jotka sujui-
vat tyydyttävästi. Pyysin lopuksi saada lähettää Mr. Yuille Suomea koskevaa informatiokirjallisuutta, mihin hän sanoi mielihyvällä tutustuvansa.

Saameansa kirjallisuuteen oli Mr. Yui ilmeisesti jossain määrin tutustunut, kun hän viisi päivää myöhemmin saapui luokseni. Muutamia Suomen oloja koskevat kysymykset olivat tästä ilmeisenä todistuksena. Kiinan Japanin-politiikasta en onnistunut nytkään saamaan erikoista irti. Mr. Yui tahtoi kuitenkin korostaa sitä, ettei kiinalaisissa piireissä uskota kenraali Minamin, Japanin uuden lähettilään Mandshukuossa ja japanilaisen Kwantungin armeijan komentajan, ajavan omaa politiikkaansa, niinkuin paikallisissa sanomalehdissä on tahdottu olettaa. Tosin kenraali Minami on tunnettu kyvykkääksi ja häikäilemättömän tarmokkaaksi mieheksi. Siviiliviranomaisten osuus suurten asiain ratkaisuun Mandshukuossa vähenee varmaan hänen tultuaan. Mahdollista on myös, että hän luontaisella tarmokkuudellaan voi enemmän kuin moni muu ennakoita vaikuttaa hallituksensa omaksumiin poliittisiin suuntaviivoihin, mutta siitä huolimatta hän ajaa Mandshukuossa vain Japanin hallituksen politiikkaa. Niiden japanilaisten uhkailujen johdosta, että avoinna olevain kiinalais-japanilaisten kysymysten ratkaisuun yritettäisiin päästä neuvotteluilla kenraali Tsiang Kai-shekin kanssa, Mr. Yui vakuutti, ettei Kiinan johtavilla miehillä ole vähintäkään erimielisyyttä Japanin politiikasta, ehkä

Hu Han-minia lukuunottamatta, joka on vaatinut ternokkaampaa esiintymistä Japania vastaan. Hänenkin kantansa todennäköisesti sordinoituu, kun hän joutuu hallitusvastuuseen ja välittömään kosketukseen poliitisten tosiasiaain ja voimakeinojen kanssa. Kiinan politiikan määrää likinnä Mr. Wang Tshing-wei, toimeenpanevan keskuskomitean ja toimeenpanevan yuanin esimies, jota lehdetkin tavallisesti nimittelevät Kiinan todelliseksi presidentiksi, mutta joka muodollisesti on vain pää- ja ulkoministeri. Varsinaisella valtakunnan presidentillä, Lin Senillä, on vähän vaikutusvaltaa asiain kulkuun. Mr. Wangilla on Japanissa vuosikautia opiskelleena erinomainen Japanin olojen ja japanilaisen luonteen tuntemus. Hänen yhteistyönsä kenraali Tshiangin kanssa on mitä parhain, sillä he kumpikin tuntevat sopivasti täydentävänsä toisiaan. Tulisieluista runcoilijaa ja synnynäistä vallankumousmiestä, mitä Mr. Wang on varsinkin nuoret vuotensa ollut, on kenraali Tshiangin rauhallinen ja perusteellinen argumentointi omiaan pidättämään hätiköidystä ratkaisusta hallinnon hoidossa. Mr. Yuin information ponsi oli viittaus Wang Tshing-wein äsken ilmestyneeseen teokseen, joka yhdessä luvussa käsittelee Kiinan Japanin-politiikkaa.

Mr. Wang selostaa kysymyksessäholevassa luvussa (teos ilmestyi neljä viikkoa sitten) Kiinan ja Japanin suhteita äskeisinä vuosina sekä keskushallituksen seuraamaa politiikkaa. On tarpeetonta ryhtyä sitä kokonaisuudessaan selostamaan. Seuraava passus antaa kyllin selvän kuvan tällä hetkellä huomattavimman kiinalaisen valtionmiehen ja Kiinan sisä- ja ulkopolitiikan vastuunalaisen johtajan kannasta.

"Japani voi mobilisoida lyhyessä ajassa 2.500.000 miestä vakinaisia ja reservijoukkojaan ja transportoida ne meritse Kiinaan kahdessa päivässä. Meidän joukkojemme siirtämiseen pohjoisesta etelään tarvitaan kuletusneuvojen ja teiden puutteen vuoksi puoli kuukautta. Mutta meidän on muistettava, että japanilaiset joukot voivat hyökätä vain yhteen tai kahteen paikkaan. Ne eivät suinkaan pysty laajentamaan linjojaan yli koko maan. Vaikka meidän joukkomme saattavat kärsiä tilapäisiä vastoinkäymisiä, maailmassa ei ole valveutunutta kansaa, joka voidaan ainaiseksi masentaa. Kun me hellittämättä jatkamme itsepuolustuksemme täydentämistä, aika tulee välttämättä koittamaan, jolloin maahanhyökkääjät ovat uuvutetut ja suurvallat heräävät tajuamaan velvol-

lisuutensa rauhan asiaa kohtaan. Japanin ilmeinen päämäärä on alentaa Kiina Japanin kolonian asemaan, mutta tähän häpeään ei kansallinen hallitus, jonka kansa on asettanut suojelemaan maata ja vaalimaan riippumattomuuttaan, ole koskaan taipuva. Kiina ei ole milloinkaan luovuttava tuumaakaan maastaan, ei milloinkaan allekirjoittava sopimusta, joka alentaa kansallista kunniaa, vähentää kansallista riippumattomuutta tai vahingoittaa alueellista ja hallinnollista eheyttä, - ei minnekäänlaisen vankeuden kahleissa."

Ei ole vähäkään epäilystä siitä, etteikö Kiinan kansallinen hallitus olisi jakamattomana tämän käsityskannan takana. Lienee näin ollen suurin piirtein jo ennakoita selvää, minkälaiseksi kolmentuhannen avoimen kysymyksen tuuleuttaminen muodostuu. Myönnytyksillä toiservoisissa asioissa koetetaan päästä vuodesta vuoteen, jotta voimasuhteiden epätase pienenesi, lopullisena päämääränä nykyaikaisesti koulutettu ja varustettu yli 400 miljoonan kansa. Tälle taipaleelle ehtii paljon tapahtua, mutta jokainen valveutunut kiinalainen on vuo- renvarma siitä, ettei maailman suurinta kansaa voida ainaiseksi kahlehtia vasallin asemaan.

Olisi mielenkiintoista vielä selvittää, mitä kiinalaiset ajattelevat kosketeltujen jännittyneiden suhteiden vaikuttavan yleiseen poliittiseen tilanteeseen kaukaisessa idässä. Se on kuitenkin jätettävä toiseen kertaan.

Konsuli: *V. Niiskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: B

Shanghaiissa olevan pääkonsulinierola raportti n:o 7.

Konsuli Niiskanen

12/2. 1935

.....ShanghaiSSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ N:o 192/49.

.....ShanghaiSSA 13. P:nä helmi KUUTA 19 35.

VIITTAUS: D. U. M. / 19.....

4 / 335 Sal. D. 35.

11/3. 35

53 A2 f.

.....UlkoasiainministeriöLLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportti n:o 3.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 3:

Kiinan suhtautuminen

aktiiviseen Japaniin.

Konsuli: *V. Niskanen.*

Salainen.

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAI - SSA OLEVA ~~KIRJEKIRJE~~

RAPORTTI n:o 3.

4 135 Pal. D. 35

Shanghaiissa 12 p:nä helmi kuuta 1935.

1/3. 35

53

A2

f

Asia: Kiinan suhtautuminen
aktiiviseen Japaniin.

Tshaharin sodan rauha tehtiin Tatanissa, japanilais-
ten ehdottamassa paikassa, t.k.2 päivänä. Kwantungin armeijan
edustajien ja Tshaharin kiinalaisten joukkojen esikuntapäälli-
kön, kenraali Tshang Yueh-tingin, rauhanneuvottelujen ilmoite-
taan kestäneen viisitoista minuttia. Mitään rauhanpapereita ei
vahvistettu eikä allekirjoitettu, joten sopimus on vain suusa-
nallinen. Molemmat puolet sitoutuivat pidättäytymään agressii-
visista toimenpiteistä riidanalaisella alueella sekä poistamaan
siltä sotavoimansa. Jonkunlaisesta "rauhoitetusta" alueesta so-
vittiin. Toisen tiedon mukaan olisi riidanalaisen alueen sivili-
hallinnon pitänyt jäädä edelleen Tshaharin väliaikaisen halli-
tuksen käsiin, toisen mukaan taas siirtyä Mandshukuon hallituk-
sen määräysvaltaan. Kenraali Tshang korostaa erikoisesti sitä,
että sopimus on luonteeltaan puhtaasti sotilaallinen eikä koske
poliittisia kysymyksiä.

Sopimus on ilmeisesti samanlaatuinen kuin niin monet
aikaisemmat kiinalais-japanilaiset sopimukset, jotka muodolli-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
2) Tavallinen ja lisäksi ll.
3) Ei tiedoituksiin.
4) Ei tiedoituksiin, mutta ll.

sesti tuskin paljoakaan sitovat asianomaisia hallituksia ja jotke-
kestävät vain niin kauan kuin sopimuspuolet katsovat etujensa mukai-
seksi niistä pitää kiinni tai ovat voimattomia niiden luomaa asiain-
tilaa muuttamaan. Ja koko juttuhan olikin vain vähäpätöinen inter-
mezzo, jonka merkitystä on punnittava yleistilanteen valossa.

Äskeisten viikkojen kuluessa on molemmissa maissa julki-
sesti käsitelty yhteistyön ja sovinnon mahdollisuuksia tavallista
enemmän ja syvemmälle ristiriitain ytimeen käyvästi. Japanin takäläi-
sen lähettilään, ministeri Ariyoshin kohtauksesta kenraali Tshiang
Kai-shekin kanssa pari viikkoa sitten odotettiin eräillä tahoilla
positiivista käännettä selvemmälle sovinnollisuuden s.o. taipuvai-
suuden tielle, mitä Kiinaan tulee. Keskustelu, joka tapahtui useiden
kiinalaisten ja japanilaisten sotilashenkilöiden läsnäollessa ja
jotka kenraali Tshiang on julkaissut, ei kuitenkaan tuonut muutosta
yleistilanteeseen. Kiinan sotilasjohtajan sanat olisivat yhtä hyvin
sopineet vastuunalaisen ulkoministerin, Mr. Wangin lausumiksi. Nii-
den suuria kysymyksiä koskettava sisältö oli ainoastaan se, että
Kiina toivoo sovinnollista yhteistyötä Japanin kanssa, mutta täy-
dellisen samanarvoisuuden pohjalla, ja että, niin kauan kuin Japani
ei toimi näissä merkeissä, vaan agressiivin ottein, on Kiinan, kan-
sallisen riippumattomuutensa ehtoja suojellessa, seurattava en-
tistä politiikkaansa. Pieni mahdollisuus luonnollisesti on, ettei
julkaistu selostus sisällä kaikkia tärkeimpiä keskustelussa kosketel-
tuja seikkoja.

Takäläinen riippumaton europalaiskielinehdistö seuraa
mitä suurimmalla tarkkuudella kaikkea, mitä Kiinassa tai Japanissa
näiden maiden suhteista lausutaan tai kirjoitetaan. Viime viikkoina
on näistä asioista puhuttu ja kirjoitettu paljon. On tarpeetonta
ryhtyä lehtiä enemmältä selostelemaan. Aivan erikoista huomiota an-
saitsee kuitenkin täällä vaikutusvaltaisena pidetyn japanilaisen
lehden "Nichi-Nichi Shimbunin" v.k. 28 päivänä julkaisema johtava
kirjoitus, jossa valmistellaan Japanista lupailtua lujaa ja aktii-
vistä politiikkaa. Lehti määrittelee ne yhteistoiminnan ehdot, joi-
hin Kiinan pitäisi suostua, seuraavasti:

- 1) Jos Kiina omaksuu seurattavakseen toipumuspolitiikan

(establishes a policy of self-recovery) haluten ryhtyä poliittiseen, taloudelliseen ja sotilaalliseen yhteistoimintaan yksinomaan Japanin kanssa, Japani ei suostu tällaisessa yhteistyössä Kiinan kanssa ponnistuksiin, joiden tarkoituksena on Kiinan vapauttaminen kansainvälisestä orjuudesta.

2) Täten on asianlaita erittäinkin siinä tapauksessa, että Kiina yhteistoiminnassaan Japanin kanssa vetäytyy pois Kansainliitosta.

3) Japani tulee suhtautumaan epäystävällisesti jokaiseen sellaiseen poliittiseen, taloudelliseen ja sotilaalliseen avunantoon Kiinalle, joka on suunniteltu ja toimeenpantu Kansainliiton nimissä.

En luonnollisesti voi mennä takuuseen, että nämä teesit tarkalleen vastaavat Japanin hallituksen kantaa, mutta niin ainakin kiinalaisissa piireissä käsitetään. Mr. Yui Ming, joka kiinnitti huomiotani edelläolevaan japanilaisen lehden lausuntoon, vakuuttaa juuri tällaisten japanilaisten ohjelmajulistusten saattavan Kiinan hallituksen pyrkimään entistä kiinteämpiin suhteisiin niille tahoille, joilta ne yritetään rikkoo. Hän lausui edelleen käsityksensä, ettei kukaan kiinalainen patriootti voisi suostua mainittuihin japanilaisiin vaatimuksiin eikä mikään hallitus Kiinassa voisi tehdä Japanin kanssa sopimusta, johon jotakin senlaatuista sisältyisi, sillä sen päivät olisivat luetut, siksi pitkälle on juuriutunut kansallinen herääminen maassa ja siksi syvä on animositetti japanilaisia kohtaan.

Tuntuu merkilliseltä, että japanilainen lehdistö on mielihyvin ollut toteavinaan Kiinan hallituksen kannassa tuntuvaan käänteen toivottuun suuntaan. Tosinhan Nankingissa pari viikkoa sitten suoritettujen keskustelujen johdosta yksi japanilainen korkea tullivirkamies, joka oli tuonnottain siirretty Shanghaista Tientsiniin, on palautettu entiselle paikalleen. Tosinhan Nankingin johtomiehet ovat luvanneet ministeri Ariyoshin valitusten johdosta tutkia, onko eräiden tuontitavarain tullit japanilaisia tuotteita suhteettomasti rasittavia ja lietsotaanko todellakin kiinalaisissa kouluissa järjestelmällisesti japanilaisvihaa. Tällaisten voittojen ei kuitenkaan

luulisi saattavan vakuutetuksi kovin syvällisestä mielenmuutoksesta Kiinassa. Rautatie- ja postiliikenne Mandshurian kautta palautettiin, mutta tavalla, joka ei millään tavalla sisällä japanilaisten tavoittelemaa Mandshukuon tunnustamista.

Eiköhän syt iloisen naaman näyttämiseen olekin toisaalla kuin Kiinassa? Tshaherin sota herätti muualla maailmassa paljon huomiota. Maailman lehdistö heräsi taas kiusallisen teräväsanaisesti pohtimaan kaukeisen idän poliittisia oloja. Amerikassa kiinnitettiin täkäläiseen tilanteeseen ja välikohtaukseen vakavaa virallista huomiota. Englannin parlamentissa kyseltiin hallituksen edustajalta enemmän kuin mihin hän saattoi vastata. Europan poliittinen tilanne on parissa kuukaudessa huomattavasti selvinnyt tehden todennäköiseksi, että mielenkiintoa ja henkistä, joskaen ei aineellista, energiaa riittää häiritsevästi Aasiaakin kohtaan. Täällä pidetään varmana, että sotilaspiirien johtaman Japanin hallituksen alkuperäisenä tarkoituksena oli alkaa aktiivinen politiikkansa Kiinaan nähden juuri viime kuussa. Vaikkei Japani valtavain ambitioitensa innoittamana ja markkinapaikkojen tarpeessa nopeasti varttuvalla tuotannollaan paljoakaan välittäne muun maailman moraalista tuomioista, eiköhän siitä kuitenkin tuntunut hetki sopimattomalta ryhtäyksen jatkamiseen Tshaharin syrjäkylä syvennälle Kiinan alueelle ja sen sisäisiin asioihin. Muodostuuko konseptien tarkastus pitkäaikaiseksi, riippuu varmaan hyvin paljon maailman yleispoliittisen tilanteen muovautumisesta likiaikoina. Suuriin kansallisen mahdin paisunnan mielikuviin kasvautuneille japanilaisille, joista ainakin uskotut piirit tiesivät odottaa erikoista aktiivisen politiikan starttia, olisi pannukakku ollut mautonta syötävää. Eiköhän tyytyväisen mielen näyttäminen saavutusten johdosta ole tarkoitettu stupäässä tällaisille piireille. Sillä on myöskin tietty hyvä vaikutuksensa muihin maihin.

Kuitenkaan eivät kiinalaiset hallituspiirit ole haluttomia järjestämään suhteita Japaniin normaalille pohjalle, vaan aivan päinvastoin. Erikoisesti tällä hetkellä, jolloin Kiinan taloudellinen ja varsinkin rahataloudellinen tila on vakava, kärsitään paljon jännityksestä Japanin kanssa. Kiinalaiset lehdet ovat hal-

litukselta saamiensa ohjeiden mukaisesti käsitelleet viime viikkoina laajasti kiinalais-japanilaisen ristiriidan sovittelumahdollisuuksia. Pää- ja ulkoministeri Wang Tshing-wein shanghaiainen organisaatio julkaisee parhaillaan tällaista artikkelisarjaa. Mr. Yui on antanut käytettäväkseni lyhyen ranskankielisen selostuksen siitä, mitä sarjassa kokonaisuudessaan tullaan esittämään. Käännän sen tähän jonkun verran lyhennellen.

"Kiinalle jää kaksi tietä seurattavakseen kiinalais-japanilaisten hankausten selvittämisessä. 1) Äärimmäisyyteen saakka jatkettu aggression vastustaminen: kaikki Mendshurian puolesta, jotta se elämään tai kuolemaan. Tälle tielle lähettäessä kansan on oltava valmis kestämään kaikki kärsimykset, puutteet ja uhraukset. 2) Sopeutuminen nykyiseen alennuksentilaan koettaen kaikin keinoin kehittää maan vitsaalisia voimia, jotta Kiina olisi vastaisuudessa paremmin valmistautunut. Kummassakin tapauksessa kansan on osattava kantaa puutteet ja uhraukset.

Ei ole kuitenkaan uskottavissa, että Japani suostuisi ehdotta palauttamaan Kiinalle valtaamaansa neljä maakuntaa. Kiina ei myöskään voi koskaan tunnustaa Mendshukuon itsenäisyyttä. Niin kauan kuin Japani koettaa pakoittaa Kiinan tunnustamaan luomansa valtion de jure tai de facto, kaikki neuvottelut näiden kahden maan kesken ovat hyödyttömät.

Vastaisten neuvottelujen tulisi lähteä tasa-arvoisuuden pohjalta. Historialliselta, maantieteelliseltä ja taloudelliselta kannalta katsoen Kiinan ja Japanin vilpittön ja likeinen yhteistyö olisi tärkeä ja välttämätön tekijä kaukaisen idän rauhan turvaamisessa. Mutta Japanin yritykset monopolisoida Kiinan asiat ja eristää se muista kansoista on Kiinan hallitus päättävästi torjuva.

Kiina on pysyvä lujana politiikassaan. Se ei pyri liittoutumaan länsimaisten valtojen kanssa hyökätäkseen Japanin kimpuun eikä liikentelemään Japania ahdistaa länsivaltoja. Kiinalais-japanilaiset suhteet riippuvat kokonaan siitä vilpittömyyden määrästä, mitä Japani tulee osoittamaan vastaisissa neuvotteluissa."

Minusta on koko ajan tällaisia lehti- ja haastattelu-

lausuntoja lukiessa ja vertaillen niitä siihen henkilökohtaiseen vaikutukseen, minkä vastuuntuntoisista kiinalaisista saa asioista keskustellessa, tuntunut siltä, että ne ovat tarkoituksellisesti viritetyt liian korkealle. Ymmärrettäväähän se olisikin. Rohkea ja päättävä sävy on omiaan vakuuttamaan japanilaiset Kiinan valmiudesta puolustautua viimeiseen saakka. Se vaikuttaa myöskin rauhoittavasti radikaalisiin kiinalaisiin piireihin, jotka hallitusmiesten arkailu saattaisi helposti johtaa ajattelemattomiin purkauksiin.

Oloille kuvaava tapaus sattui muutamia päiviä sitten japanilaisen kenraalimajuri Doiharen matkustaessa Peipingin - Tientsinin rautatietä. Vaunusta, jossa myöskin kenraali teki taivaltaan, pidätettiin 26-vuotinen kiinalainen, jolta tutkittaessa tavattiin ampuma-ase ja pommeja. Oletetaan, että ne olivat varatut kenraali Doiharan päänmenoksi. Pidätetyn ilmoitetaan olevan japanilaisvastaisiin äärimmäisyysmiehiin kuuluva patriootti. Pidättäjä oli taas keskushallituksen suuntaa kannattava patriootti. Kenraali Doihara on toiminut Mandshuriassa japanilaisen vakoilun palveluksessa ja nimitetään hänet kohdakkoin Japanin I sotilasasiainmieheksi Kiinaan.

Washingtonissa oleva Japanin suurlähettiläs Saito on lehdistien kertoman mukaan taas pitänyt huomattavan puheen. Tuonnoittain hän erehtyi puhumaan totta maansa poliittisista tarkoituksista ja oli pakotettu jämästämään parsimaan lausuntojaan. Nyt hän on erehtynyt, kertoellessaan venäläisten poliittisesta johdosta ja vaikutusvallasta Kiinassa, puhumaan tosiasiainvastaista, mutta tuskin tarvitsee puheenvuoroaan parannella. Japanilaisten saa täällä niin usein huomata heittävän asiat pääläelleen, kun he levittävät tietoja Kiinasta.

Tunnettuaahan kyllä on, että kymmenisen vuotta sitten, ja vähän myöhemminkin, venäläiset osallistuivat aktiivisesti Kiinan asioihin. Olihan nykyinen Venäjän kaukaisen idän sotavoimien ylipäällikkö Bluecher kiinalaisessa palveluksessa. Mutta asiat ovat niistä ajoista paljon muuttuneet. Kiinan yhä jatkuvan vallankumouksen johtajat ovat silloisesta sosialismistaan muovailleet jonkunlaisen valtiososialismin, jonka toteuttaminen ei suurestikaan eroa tavallisesta länsimaisesta sosialipolitiikasta. Senjälkeen kun

Kiinan kommunistisodat alkoivat ja Venäjän toiminta Tibetissä, Sinkiangissa ja Sisä-Mongoliassa pakotti kiinnittämään vakavaa huomiota näille tahoille, ei venäläisillä ole Kiinan hallinnon johtoon ja politiikkaan ollut vaikutusta. Päinvastoin Kiinan kansallinen hallitus on ollessaan sotajalalla bolsheviikkien inspiratiolla, osittain heidän varoillaan ja opastuksellaan johdettuja omia kommunisteja vastaan joutunut sotajalalle myös bolsheviikki-internationalin kanssa.

Saiton väitteet ovat siinä määrin tosiasian vastaiset, että ne ovat herättäneet täällä riippumattomassa vieraskielisessä lehdistössä paljon hyvää tuulta. Kun on mahdotonta, ettei Saito tuntisi todellista tilannetta, joutuu kysymään, mihin hän oikein jutuillaan pyrkii. Kiinan ulkomaisen pääoman tarve lainan muodossa on rahaministeri Kungin kertoman mukaan noin 300 miljoonaa Shanghain dollaria. Sitä hän yrittää saada ennen kaikkea Amerikasta. Japanilaiset teollisuuspiirit ovat maansa tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta lupailleet Kiinalle huomattavia lainoja, jos hallitukset sopivat yhteisestä politiikasta. Ettei jouduttaisi luulemaan pahaa suurlähettiläs Saidosta, toteamme vain, että puhe settui Kiinan lainahankkeille sopimattomaan aikaan. Tuskinpa amerikalaiset laskevat dollareitaan niin sekasortoiseen maahan kuin Kiinaan, jos se on vielä bolsheviikkien johdossa ja valmistelee hyökkäyssotaa vaikkapa Amerikan konkurenttia ja mahdollista vihollista vastaan.

Japanilainen tietotoimisto "Rengo" laski toista kuukautta sitten maailmalle jutun, että kolme Szetshuanin maakunnan paikalliskennraalia oli julistautunut sotajalalle keskushallitusta vastaan. Maakuntahallituksella oli parhaillaan lainaneuvottelut Shanghaissa. Ne katkesivat siksi, kunnes asianomaiset kenraalit olivat ehtineet toimittaa omilla nimissään julkisuuteen tiedon, että he aivan päinvastoin ovat järjestämässä yhteistoimintaa keskushallituksen lähettämän uuden taisteluesikunnan kanssa.

Konsuli: *V. Niikano.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53.

OSASTO: 52

ASIA: f.

Shanghaiissa olevan pääkonsulin viraston rap. n:o 4.

Konsuli Niskanen.

17/3 1935.

ShanghaiSSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ N:o 330/74.

ShanghaiSSA 18 P:nÄ maaliskuuta 1935.

VIITTAUS: D. U. M. / 19

5 335 ne. 35
9/4.35
53 A2
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportti n:o 4.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena
Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 4:

Itä-Kiinan rautatien myynti

ja nykyinen Kiina.

Konsuli: V. Wiskanan.

Shanghai SSA OLEVA ^{Päikonsulinvirasto.} LAETTYSTÖ.

RAPORTTI n:o 4.

Shanghai ssa 17 p:nä maaliskuuta 1935.

5/335	35
9/4-35	2
53	A 2 f.

Asia: Itä-Kiinan rautatien myynti
ja nykyinen Kiina.

Kapitteli venäläistä poliittista toimintaa Kaukaises-
sa Idässä on päättymäisillään. Itä-Kiinan rautatien luovutus-
sopimus Japani-Mandshukuolle allekirjoitettane t.k. 23 pui-
vänä. Parafointipaperit ovat allekirjoitetut.

Kun Boxarikapina oli pahasti paljastanut Kiinan si-
säisen heikkouden puolustautua länsimaiden anastuspolitiikkaa
vastaan, suuntasi Venäjä, perinnäisten ambitioittensa haaksi-
rikkouduttua Konstanttinopolin suunnalla, poliittisen toimeli-
aisuutensa Kaukaiseen Itään. Pakoitettuaan Kiinan luovuttamaan
itselleen maa-alueen toisensa jälkeen joko suoranaisiksi venä-
läiseksi territorioksi tai enemmän tai vähemmän täydelliseen
hallinnolliseen valvontaansa, Venäjä sai vapaan pääsyn Tyynel-
le Valtamerelle. Port Arthurista rakennettiin vantava linnoi-
tus ja Wladivostokista saatiin jäänmurtajilla läpi vuoden
avoinna pidettävä suursatama.

Siperian kautta kulkeva yhdysside uusiin voimakeskuk-
siin tuli välttämättömäksi. Sen rakentaminen oli mahdollinen
vain kiinalaisen Mandshurian kautta. Asiasta sovittiin syys-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
2) Tavallinen ja lisäksi ll.
3) Ei tiedoituksiin.
4) Ei tiedoituksiin, mutta ll.

kuussa 1896 Kiinan ja Venäjän hallitusten kesken. Myöhemmin rakennettiin täydennysradat Harbinista Port Arthuriin ja Daireniin.

Boxarikapinan kukistumisen yhteydessä, japanilaisten joukkojen toimittua rinnan venäläisten kanssa, olivat japanilaiset saaneet kyllin likeltä tutustua venäläisen sotavoiman laatuun. Tämä tutustuminen hävitti heistä kaiken entisen pelon ja arkailun venäläisiin nähden. Tosiasia oli, että venäläiset olivat herroina itäisimmän Aasian alueilla, joita japanilaiset katsoivat tarvitsevansa kansallisessa nousussaan. Venäläis-japanilainen sota ratkaisi koko joukon intressien ristiriitoja japanilaisten eduksi, m.m. Tshangtshunin (Changchun) eteläpuolella oleva venäläisten rakentama rautatie siirtyi japanilaisten käsiin. Näistä ajoista saakka on Japanin politiikan päämääränä ollut Mandshuriassa olevain venäläisten rakentamain rautateiden valtaaminen.

Tämän päämäärän Japani olikin saavuttamisillaan maailmansodan aikana. Amerikan osanotto sotaan ja rautateiden asettaminen liittovaltain yhteiseen valvontaan teki kuitenkin suunnitelman toteuttamisen sillä hetkellä tyhjäksi. Neuvostohallitus vakaanti myöhemmin sananvaltansa teihin. Sopimuksilla touko- ja syyskuulta 1924 Mandshurian silloisen mahtimiehen Tshang Tso-linin kanssa jätettiin rautatiet muodollisesti kiinalaiseen hallintoon ja Kiinan finanssi-intressit niihin turvattiin. Todellisuudessa venäläiset jäivät edelleenkin rautateiden hallinnon hoitajiksi. Lakkaamattomat hankaukset jatkuivat. Vangituttiin Tshang Tso-lin kerran teiden venäläisen ylitirehtöörin Ivanovinkin. Mutta vasta mainitun kiinalaisen kenraalin murhan jälkeen ja Tshang Hsueh-liangin, hänen seuraajansa, alettua todella käytellä valtaansa myöskin rautateiden asioissa, hankaukset kehittyivät huippuunsa. Kun Kuomintang oli omaksunut kannan, jonka mukaan rautateiden piti kuulua etupäässä Kiinalle, seurasivat sen hallintomiehetkin toiminnassaan samaa periaatteellista linjaa. Vuonna 1929 Tshang Hsueh-liang yritti vallata rautatiet

väkivallalla, koska hänen käsityksensä mukaan venäläiset olivat rikkoneet vuoden 1924 sopimuksia. Venäläiset vastasivat pommitamalla loppupuolella vuotta useita Madshurian kaupunkeja ja saivat näillä voimakkeilla rautateiden hallinnon jälleen käsiinsä. Mukdenin tapahtumat 1931 saattoivat kysymyksen rautateiden hallinnosta kokonaan uuteen vaiheeseen, jonka kuluessa ei ole hankauksia puuttunut.

Rautateiden myyntisopimus merkitsee luonnollisesti japanilaisen politiikan suurta voittoa. Rautatiet ovat nyt Japanin vapaassa ja rajoittamattomassa käytössä. Se voi entistä paremmin jatkaa valloitusretkeään länteen päin. Se voi sijoittaa huomattavan määrän virkamiehiään uusiin asemiin. Tšekkiläiset lehdet kertovat, että 5.900 japanilaista rautatieläistä, virkamiestä ja palveluskuntaa, on odottamassa siirtoa Itä-Kiinan rautatielle. Se seikka, että rautateiden hinta on alentunut 625 miljoonasta jenistä, jota venäläiset neuvottelujen alussa vaativat, 170 miljoonaan, todistaa, että japanilaiset ovat tehneet myös loistavat kaupat.

Venäjä on myöntymisellään epäilemättä tunnustanut heikkoutensa jatkaa alettua politiikkaa, lopettanut sen luvun energiansa suuntauksen tarinaa, joka viime vuosisadan lopulla alettiin ja jota Neuvosto-Venäjäkin on koettanut jatkaa. Että sen muutkin varustelut Kaukaisessa Idässä menettävät tärkeän strategisen tuen, ei tarvitse epäillä. Olen kuullut väitettävän, että Venäjä tarkoittaisi sopimuksella sotkea Kiinan ja Japanin suhteitten odotettua parantumista. Väite tuntuu teennäiseltä, Venäjän asema Kaukaisessa Idässä tuskin paranisi Kiinan ja Japanin avoimesta sodastakaan, sillä Kiina on siksi heikko ja voittaja olisi etukäteen varma. Länsivaltain aseellisen avun varaan ei Kiina voi mitään rakentaa. Eiköhän vaan jo kolmisenkymmentä vuotta kestänyt japanilaisten valtausretki jatkuessaan pakoittane venäläiset yhä edelleen peräytymään asemasta toiseen. Pohjois-Amerikan Yhdysvalloille, jotka ovat koettaneet vaikeuttaa japanilaisten valtafiirin laajentumista tälläkin suunnalla, on sopi-

mus vakava muistutus konkurentin voimasta ja sitkeydestä. Ranskalaiset lienevät järjestäneet saatavansa myytävistä rautateistä kaikessa hiljaisuudessa. Protesteja tai muita toimenpiteitä ei siltä taholta ole kuulunut.

Kiinan näkökulmasta on kauppa seuraamuksineen vallan mutkikas juttu. Rautatiet rakennettiin aikoinaan sen suostumuksella, sen alueelle ja sen osaanotolla. Sopimuksia ei ole uusilla sopimuksilla eräiltä oleellisimmilta osiltaan kumottu. Muodollinen ostaja on Mandshukuo, jota Kiina pitää de jure alueenaan. Kiinan hallitus onkin esittänyt Neuvosto-Venäjän hallitukselle protestinsa kauppaa vastaan. Tämän aamun lehdet kertovat, että Kiina on sitäpaitsi jättänyt Englannin, U.S.A:n, Japanin, Ranskan, Italian, Portugalin, Belgian ja Hollannin hallituksille promemorian, jossa selvitetään niitä syitä, miksi Kiina ei voi hyväksyä rautateiden omistajan muutosta. Niinkuin tunnettua, oli rautateiden muodollinen omistaja alkujaan Itä Kiinan rautatieyhtiö ja sen rahoittaja tarkoitusta varten muodostettu Venäläis-kiinalainen pankki, jonka huomattavimpia osakkeenomistajia oli Kiinan valtio. Tämän pankin oikeudet rautatieyhtiön osakkeisiin ja omaisuuteen siirtyivät myöhemmin Venäläis-aasialaiselle pankille. Tämä pankki, joka muutamia vuosia sitten asetettiin suoritustilaan, on useaan kertaan suoritusmiesten kautta esittänyt tšekäläiselle Venäjän suurlähettiläälle protesteja suunniteltua kauppaa vastaan, saamatta minkäänlaista vastausta niihin. Myytävään rautateiden omaisuuksiin, jotka kokonaisuudessaan siirtyvät Mandshukuolle, kuuluu m.m. eräs kiinteistö Shanghaissa. On helppo kuvitella, minkälaituisia jälkiselvittelyjä siitä syntyy, kun Mandshukuo ryhtyy ottamaan hallintoonsa Shanghaissa olevaa kiinteistöä. Kiinalle kiusallisen episodin muodostaa myös rautatien palveluksesta vapautuva venäläinen henkilökunta, mihinkään on kuulunut myös vähin emigranttina. Vapautuvan henkilökunnan lukumäärä perheineen lienee noin 30.000. Osa heistä jäänee edelleenkin rautateiden palvelukseen suurimman osan siirryessä takaisin Venäjälle. Mutta tuhansiin väitetään nousevan niiden-

kin lukumäärän, jotka aikovat muuttaa Kiinaan, pääasiallisesti Shanghaihin. Joukkoa lisää vielä heistä riippuvaisuussuhteissa olevat pikkukauppiat y.m.s., joista myös osaa suunnittelee samaa tietä etelään. Shanghaissa on ennestään noin 26.000 tsaarin venäläistä. Kun joukkoa kasvatellaan muutamalla tuhannella samanhenkisellä ja joillakin sadoilla bolsheviikeillä, ovat venäläiset ehdottomana enemmistönä Shanghaiin ulkomaaisessa koloniasa. Työmahdollisuudet ovat täällä huonot. Avustusta ei kunta eikä valtio anna. Metropoolin kirjavuus kasvaa. Levoton, retusteleve aines arveluttavasti lisääntyy. Toistaiseksi ei ole vielä kuulunut mitään siitä, aikooko Kiinan hallitus ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin siirtolaistulvan estämiseksi. Tähän saakka on Kiina ollut mainituille aineksille avoinna.

Itä Kiinan rautatien siirtyminen japanilais-mandshukuolaisiin käsiin merkitsee yhden jännitysmomentin selvittämistä venäläis-japanilaisissa suhteissa. Kerrotaanpa, että kauppakumppanien edustussuhteetkin osittain järjestetään samanaikaisesti. Mandshukuon kerrotaan perustavan ainakin kolme konsuli-edustustoa Venäjälle. Jännityksen täydellistä laukeamista Kauklaisessa Idässä ei kaupalla luonnollisesti saavuteta. Hiljainen taistelu Koisllis-Aasian maista jatkuu edelleen, samoinkuin asianomaisten varustautuminen asemiaan puolustamaan. Kiinan kohdalla vyyhti menee vain entistään sekavammaksi. Japani vakiintaa valtaansa ja asemaansa Mandshuriassa, jonka takaisin saanti rautateiden omistuksen siirtymisenkin kautta muuttuu entistään toivottomammaksi.

Konsuli: *V. Nirkkanen.*

La protestation du gouvernement chinois contre la vente des intérêts soviétiques dans l'Est-Chinois

Le mémorandum adressé
par Nankin à plusieurs
puissances étrangères

Nankin, 18 mars

Dans le mémorandum adressé samedi, à plusieurs puissances étrangères, la Chine insiste sur sa position de co-proprétaire de la Compagnie de l'Est-Chinois, et déclare que l'action des Soviétiques de céder la ligne au Mandchoukouo sans le consentement de la Chine est absolument illégal et sans valeur.

Ce mémorandum, qui a été adressé aux gouvernements britannique, japonais, américain, français, italien, portugais, belge et hollandais, insiste sur le fait que l'action de la Russie viole le traité sino-russe du 31 mai 1924.

Voici le texte de ce mémorandum :

«La compagnie de l'Est-Chinois, qui se trouve en territoire chinois, est une entreprise placée sous le contrôle des gouvernements chinois et soviétique.

«Etant un instrument indispensable de communication dans les provinces du nord-est, cette ligne joue un rôle important non seulement dans la vie économique de la Chine mais dans le service ferroviaire transcontinental.

«La ligne a été construite avec la permission du gouvernement chinois, qui a contribué au capital. Son statut actuel est nettement défini par l'accord conclu entre la Russie et la Chine en 1924, et outre ses droits contractuels, la Chine possède certains droits souverains en ce qui concerne la ligne.

«Dans le paragraphe V de l'article IX de l'accord sino-russe du 31 mai 1924, il est expressément spécifié que tout ce qui concerne la compagnie sera régié par la Chine et la Russie à l'exclusion de toute autre tierce partie. Par cet accord, le gouvernement soviétique acceptait également le rachat des intérêts russes par le gouvernement chinois, et et il était convenu qu'a-

près une certaine période, la direction de la ligne appartenait exclusivement à la Chine.

«En outre, dans le paragraphe II de l'article IV, les deux gouvernements s'engagent à ne conclure aucun traité ou accord qui puisse porter atteinte aux droits souverains ou aux intérêts de l'une des parties contractantes.

«En violation des accords ci-dessus, et malgré les protestations répétées du gouvernement chinois, le gouvernement soviétique a conduit des négociations pour la vente de l'Est-Chinois avec le Japon et avec des personnes supposées représenter un régime illégal existant actuellement dans le Nord-Est.

«Ces négociations ont maintenant abouti et il semble que la cession de la ligne doit avoir lieu prochainement.

«Cet action du gouvernement soviétique, sans le consentement du gouvernement chinois doit être considéré comme *ultra vires*, et, par conséquent, illégal et sans valeur.

«Alors que le gouvernement soviétique aurait pu céder ses droits sur la ligne à une tierce partie quelle qu'elle soit, la Chine ne peut reconnaître à qui que ce soit, ses droits et intérêts dans la ligne. Aucun chemin de fer ne peut appartenir ou être dirigé par une personne ou une organisation en territoire chinois sans l'autorisation de la Chine. L'action de la Russie constitue, sans l'ombre d'un doute, une violation directe des droits contractuels et souverains de la Chine.

«Le fait que le gouvernement chinois a été empêché, par des circonstances pour lesquelles il n'est pas responsable, d'exercer ses droits concernant la direction de la ligne n'affecte en rien la valeur des accords de 1924 ou le statut de la compagnie.

«L'U.R.S.S. n'a pas plus le droit de disposer, aujourd'hui, du chemin de fer que lorsque les autorités chinoises participaient à la direction de celle-ci avec les autorités soviétiques. Les droits contractuels et souverains de la Chine restent intacts.

«En conclusion, le gouvernement chinois déclare que le transfert de l'Est-Chinois, qui se trouve en territoire chinois et dont le statut découle d'une autorisation spéciale de la Chine, est considéré, par le gouvernement chinois, comme un acte illégal, sans aucune valeur, et comme un délit international au sujet de laquelle il réserve tous ses droits. — Reuter

TO THE CREDITORS
OF THE RUSSO-ASIATIC BANK
IN LIQUIDATION

THE CHINESE EASTERN RAILWAY
AND
THE RUSSO-ASIATIC BANK

JANUARY 25, 1935
SHANGHAI

Shanghai, January 25, 1935

To the Creditors of

The Russo-Asiatic Bank in Liquidation

At this critical moment when the sale of the Chinese Eastern Railway by the Soviet to "Manchukuo" through the intermediary of the Japanese Foreign Office is reported to be nearing conclusion, it is a duty of mine to inform the Creditors of the Russo-Asiatic Bank in Liquidation that my repeated protests against the transaction have not been responded and that their legitimate interests are therefore at stake.

The following Memorandum on this case will serve to expose a historic review of the formation of the Chinese Eastern Railway Company, the entire share capital of which was subscribed by the Russo-Chinese (and later the Russo-Asiatic) Bank.

Already at the beginning of the Liquidation of this Bank, the Associate Directors General, Dr. Wang Chung-hui, Dr. Bayork C. Yen and Mr. G. Padoux, had been endeavouring to dispose of the important assets in the shares of the Chinese Eastern Railway for account of the Creditors of the Bank. These efforts were continued by Mr. Li Ming and myself, with the assistance of Mr. J. Yavdinsky, Legal Adviser to the Liquidation, but have been up to now of no avail.

While pursuing the programme we have in view, we shall be glad to receive helpful suggestions ~~from~~ the Creditors who would be willing to contribute to a successful solution of the problem.

Percy Chu

Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China

THE CHINESE EASTERN RAILWAY

and

THE RUSSO-ASIATIC BANK

The right to build a railway line establishing direct communications between the city of Chita (Transbaikalia) and the Russian South Ussuri Railway (Maritime Province) through the Chinese territory was granted by the Chinese Government to the Russo-Chinese Bank, a Russian Banking Corporation, on September 8th 1896.

According to article I of the concession contract the Russo-Chinese Bank was to establish for the construction and operation of the railway a company under the name of the **Chinese Eastern Railway Company**, organized in conformity with Russian law, with a President named by the Chinese Government and with a Chinese seal.

This company was immediately formed and its statutes were approved by Imperial ukase of December 16, 1896.

On the formation of the company its entire capital of five million rubles was subscribed by the Russo-Chinese Bank which has been since then the sole owner of the shares of the railway.

Subsequently, as a result of the Peking Convention granting to Russia a lease of the Liaotung Peninsula, the Chinese Eastern Railway Company was given an additional concession for the construction and operation of a branch line connecting the main line with Dalny and Port Arthur (June 6, 1898).

In 1910 the Russo-Chinese Bank amalgamated with another Russian banking concern, the Banque du Nord, under a special charter of the Russian ministry of finance, and changed its name for that of the Russo-Asiatic Bank.

THE CHINESE EASTERN RAILWAY
and
THE RUSSO-ASIATIC BANK

The right to build a railway line establishing direct communications between the city of Chita (Transbaikalia) and the Russian South Ussuri Railway (Maritime Province) through the Chinese territory was granted by the Chinese Government to the Russo-Chinese Bank, a Russian Banking Corporation, on September 8th 1896.

According to article I of the concession contract the Russo-Chinese Bank was to establish for the construction and operation of the railway a company under the name of the **Chinese Eastern Railway Company**, organized in conformity with Russian law, with a President named by the Chinese Government and with a Chinese seal.

This company was immediately formed and its statutes were approved by Imperial ukase of December 16, 1896.

On the formation of the company its entire capital of five million rubles was subscribed by the Russo-Chinese Bank which has been since then the sole owner of the shares of the railway.

Subsequently, as a result of the Peking Convention granting to Russia a lease of the Liaotung Peninsula, the Chinese Eastern Railway Company was given an additional concession for the construction and operation of a branch line connecting the main line with Dalny and Port Arthur (June 6, 1898).

In 1910 the Russo-Chinese Bank amalgamated with another Russian banking concern, the Banque du Nord, under a special charter of the Russian ministry of finance, and changed its name for that of the Russo-Asiatic Bank.

The Chinese Government had an interest in the Russo-Chinese Bank where it had invested a capital of Kuping Taels 5,000,000 and this interest continued in the Russo-Asiatic Bank after the amalgamation.

Ever since 1896 the railway was managed by the Chinese Eastern Railway Company, which was practically in the hands of the Russo-Chinese (and later the Russo-Asiatic) Bank, holder of the totality of its shares. The freedom of action of the Bank was however limited in fact by a secret agreement which it had concluded as early as May 13, 1896 with the Russian Ministry of Finance, but its position as shareholder was never questioned and general meetings, where the Bank was represented by its nominees, were regularly held in accordance with law for the election of the members of the managing and controlling boards, for the passing of the budget and accounts etc.

The political developments which took place in Russia during the years 1917 to 1920 having led to the disappearance of the Russian state control over the railway, and to a sort of state of confusion, the Chinese Government entered into negotiations with the Railway Company through the Russo-Asiatic Bank.

By the **Accord Complémentaire** dated October 2, 1920, it was agreed between the Chinese Ministry of Communications and the Bank that the statutes of the company would be revised so as to give to the Chinese Government certain powers and rights in the management of the line, and that the Company would deliver to the Government 5% Bonds secured as a first charge on the line to the amount of Kuping Taels 12,462,000 representing the capital and accumulated interest up to 1920 inclusive of a sum of five millions Kuping Taels which the Company had undertaken by article XII of the original concession to pay to the Chinese Government as soon as the line was in full operation, and which had never been paid.

The **Accord Complémentaire** was duly approved and sanctioned by the company, and, so far as the powers to be exercised by the Chinese Government were concerned, was immediately put into operation.

Four years later, China having decided to extend recognition to the Soviets, an agreement was concluded in Peking on

May 31, 1924 between the Chinese Government and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics dispossessing the Chinese Eastern Railway Company of the line and placing the same under the joint management of the two Governments.

Paragraph 4 of article IX of the agreement provides that:

"The Government of the Union of Soviet Socialist Republics agrees to be responsible for the entire claims of the shareholders, bondholders and creditors of the Chinese Eastern Railway incurred prior to the Revolution of March 9, 1917."

Under this paragraph the Soviet Government made itself fully liable:

- a) for the shares of the company held by the Russo-Asiatic Bank;
- b) for the sums due to creditors whose claims originated before March 9, 1917, including creditors of various nationalities, and *inter alia* the Chinese Government for its 12,462,000 Kuping Taels bonds, with interest from January 1st 1921, which were still undelivered.

On September 25, 1926, the Russo-Asiatic Bank suspended operations. On September 30 the Chinese Government ordered that the branches of the Bank in China be liquidated in accordance with Chinese law. Local official liquidators were appointed by the Ministry of Finance together with a general liquidation office of which the undersigned is at present the responsible head.

After minute investigations into the archives of the Bank, the liquidators found that although the 1924 agreement had made the Soviet Government responsible for the shares of the Chinese Eastern Railway Company held by the Bank, and although the Board of Directors of the Bank had vehemently protested against its dispossession in 1924, no steps had been taken to claim indemnification from the Soviets.

The shares of the Railway Company being one of the valuable assets of the liquidation, the liquidators were bound in law to turn them to the best account in the interest of the creditors of the liquidated Bank. The general liquidation office

decided therefore to lodge with the Soviet authorities a formal indemnification claim.

Unfortunately, when the necessary data had been compiled, the diplomatic relations between China and the Soviets were strained by the Peking incidents of April 1927 and by subsequent political difficulties which led to their complete severance. The liquidation, being an official Chinese administrative organ, could not then communicate with the Soviet authorities.

Diplomatic intercourse between the two nations was restored by an exchange of notes dated December 12, 1932, but the new Soviet Ambassador presented his credentials to the National Government only on May 12, 1933.

In the meantime negotiations had been opened between the Soviet Government, the Japanese Government and the so-called Manchukuo for the sale of the line, although the terms of the original concession and of the 1924 Sino-Soviet agreements would forbid the Soviets to enter into such a transaction.

As soon as direct communications were possible, on June 23, 1933 a letter was addressed by the undersigned to the Soviet Ambassador in China, reminding the Government of the Union of Soviet Socialist Republics that it had never executed its promise to meet the claims of the Russo-Asiatic Bank as holder of the shares of the Chinese Eastern Railway Company and requesting it, in the interest of the creditors of the Bank, to settle without delay the question of the indemnification.

The Soviet Ambassador and the Japanese Minister in China were warned at the same time that, so far as the persons interested in the liquidation of the Bank were concerned, and apart of the other justified objections which the Chinese Government had raised against the projected action of the Government of the Union of Soviet Socialist Republics, the sale or the disposal in any other form of the Chinese Eastern Railway executed in spite of the shareholders protest would be legally null and void.

The Soviet Ambassador did not answer our letter, but on July 5th the Japanese Government released the text of two Memoranda respectively issued by the Soviet Embassy in Tokyo and by the Delegation of the so-called Manchukuo Government respecting the projected sale of the Chinese Eastern Railway.

This latter document contains a summary of the clauses which the "Manchukuo" authorities desired to be inserted in the contemplated "Treaty for the transfer of the right of the Soviet Republic in the Chinese Eastern Railway". Clauses III and IV read as follows :

III. The Government of the U. S. S. R. will be responsible for all the claims, originating prior to March 9, 1917, of all the shareholders, bondholders and other creditors, vis-a-vis the North Manchuria Railway (the former Chinese Eastern Railway).

The Government of the U. S. S. R. will be responsible for all the obligations to third parties incurred after March 9, 1917, and before the coming into effect of the present treaty. They will also be responsible for all the claims of third parties in connection with the said transfer.

IV. The Government of the U. S. S. R. agrees to transmit, simultaneously with the transfer of the railway and its auxiliary enterprises, all the certificates of shares and bonds of, and other claims against, the former Chinese Eastern Railway together with all the documents and papers relating to the North Manchuria Railway (former Chinese Eastern Railway) and the enterprises appurtenant thereto.

These clauses contain an admission at least from the Japanese and "Manchukuo" authorities that the shareholders of the Chinese Eastern Railway Company have a valid claim and that this claim has to be satisfied by the Soviets prior to the eventual transfer of the line.

On July 18 this liquidation sent therefore a further letter to the Soviet Embassy in China, the concluding part of which reads.

This Liquidation Office begs to remind once more the Government of the Union of Soviet Socialist Republics that the Chinese Eastern Railway Company is the original owner of the Chinese Eastern Railway line; that its dispossession by the Soviet and Chinese Governments in 1924 (a dispossession against which formal protests have been lodged in due time) was subject to indemnification by the Soviet Government as prescribed in paragraph 4 of Article IX of the Sino-Soviet Agreement on General Principles of May 31st, 1924; and that the party to be indemnified is the Russo-Asiatic Bank in Liquidation, sole owner of the shares of the Chinese Eastern Railway Company.

So long as the Soviet Government has not acquired by indemnification the rights of the shareholders, the Soviet Government has not the legal title to the ownership of the Railway and cannot therefore dispose of it.

This Liquidation Office also begs to remind the Government of the Union of Soviet Socialist Republics that no shares or certificates of shares

of the Chinese Eastern Railway which may be produced by, or alleged to have been transferred to the said Government, or which the said Government may claim to hold, can constitute a valid title for further transfer to any party qualified under the concession Contract of September 8, 1896, unless the said shares or certificates of shares bear a transfer endorsement duly signed and sealed by authorized representatives of the Russo-Asiatic Bank, sole owner of the same."

This letter also remained unanswered.

Full copies of the said communications as well as of the identic letters addressed to the Japanese Minister in China are herewith annexed. These documents speak of themselves.

The Liquidators of the Branches of the Russo-Asiatic Bank in China have been able to distribute to the creditors of these Branches a series of successive dividends, but a balance of \$3,480,000 is still owing.

Some Branches in foreign countries also show a considerable deficit. Besides the Bank is indebted to the Chinese Government for a sinking fund of £641,794-13.3 representing provisions for the service of interest and amortization of the Reorganization Loan of 1913, which were in deposit in London at the time the Bank went into liquidation, i.e. on September 25, 1926.

The procrastinating policy of the Soviets deprives the creditors of what is legitimately due to them. It is therefore the intention of this liquidation office to continue to press the claim by all possible means, so that the question of the indemnification of the present beneficiaries of the shares, that is to say the unpaid creditors of the Russo-Asiatic Bank, be equitably considered.

Percy Chu

Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China

Annex No. 1

Shanghai, 23rd June 1933

His Excellency M. Bogomolov
Ambassador of the Union of Soviet
Socialist Republics, in China,
Shanghai

Monsieur l'Ambassadeur,

The undersigned, Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China, has the honour to request Your Excellency to lay before the Government of the Union of the Soviet Socialist Republics the following Protest:

The Russo-Asiatic Bank is the original concessionaire of the Chinese Eastern Railway under the contract which the Chinese Government entered into with the Bank on September 8, 1896.

When the Chinese Eastern Railway Company was constituted in execution of the said contract and according to statutes which the Imperial Russian Government approved on December 18, 1896, the whole of the capital of the Company, amounting to Five Million Gold Roubles, was subscribed by the Russo-Asiatic Bank which thus became and has since remained the sole holder and owner of the entire stock and shares of the Railway.

In the *Agreement on General Principles for the Settlement of the Questions between the Republic of China and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics* signed at Peking on May 31, 1924, the Governments of the two contracting parties agreed on certain principles to govern the future of the Chinese Eastern Railway and it was provided in paragraph 4 of Article IX of the Agreement that:

"The Government of the Union of the Soviet Socialist Republics agrees to be responsible for the entire claims of the shareholders, bondholders and creditors of the Chinese Eastern Railway incurred prior to the Revolution of March 9, 1917."

This provision contains a recognition by the Government of the Union of Soviet Socialist Republics of the position of the Russo-Asiatic Bank as holder of the shares of the Company of the Chinese Eastern Railway, and an undertaking to indemnify the Russo-Asiatic Bank as such for the dispossession of the Company and the taking over of the Railway by the two Governments which followed the signature of the 1924 Agreement.

On September 25, 1926, the Russo-Asiatic Bank suspended operations and on September 30th, by a Mandate which was promulgated on the following day in the Official Gazette, the Chinese Government entrusted the liquidation of the Bank in China to a Liquidation Office of which the undersigned is at present the legally appointed head.

The Liquidation Office, whose duty it is, under Article 6 of the Liquidation Rules, to collect the assets of the Bank in China, to realise them and to distribute the proceeds among the creditors of the Bank, has found that the Government of the Union of Soviet Socialist Republics has never executed its promise to meet the claims of the Russo-Asiatic Bank as holder of the shares of the Chinese Eastern Railway Company.

Now that it is officially announced that the Government of the Union of Soviet Socialist Republics is entering into negotiations with the so-called Manchukuo authorities, through the intermediary of the Japanese Government, for the sale of the Chinese Eastern Railway, this Liquidation Office requests the Government of the Union of Soviet Socialist Republics, in the interest of the Bank's creditors, to settle first the question of the indemnification of the Russo-Asiatic Bank as shareholder of the Chinese Eastern Railway Company and warns the Government of the Union of Soviet Socialist Republics (without prejudice to the other objections which the Chinese Government has raised against the projected action of the Government of the Union of Soviet Socialist Republics) that the sale or disposal in any other form of the Chinese Eastern Railway executed in spite of the present protest is legally null and void.

Signed: PERCY CHU,

Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China

Annex No. 2

Shanghai, 23rd June 1933.

His Excellency A. Ariyoshi,
Minister Plenipotentiary of Japan, in China,
Shanghai

Monsieur le Ministre,

The undersigned, Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China, has the honour to request Your Excellency to lay before the Japanese Government the following protest :

The Russo-Asiatic Bank is the original concessionnaire of the Chinese Eastern Railway under the contract which the Chinese Government entered into with the Bank on September 8, 1896.

When the Chinese Eastern Railway Company was constituted in execution of the said contract and according to statutes which the Imperial Russian Government approved on December 18, 1896, the whole of the capital of the Company, amounting to Five million Gold Rubles, was subscribed by the Russo-Asiatic Bank which thus became and has since remained the sole holder and owner of the entire stock and shares of the Railway.

In the *Agreement on General Principles for the Settlement of the Questions between the Republic of China and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics* signed at Peking on May 31, 1924, the Governments of the two contracting parties agreed on certain principles to govern the future of the Chinese Eastern Railway, and it was provided in paragraph 4 of Article IX of the Agreement that :

"The Government of the Union of the Soviet Socialist Republics agrees to be responsible for the entire claims of the shareholders, bondholders and creditors of the Chinese Eastern Railway incurred prior to the Revolution of March 9, 1917."

This provision contains a recognition by the Government of the Union of Soviet Socialist Republics of the position of the Russo-Asiatic Bank as holder of the shares of the Company of the Chinese Eastern Railway, and an undertaking to indemnify the Russo-Asiatic Bank as such for the dispossession of the Company and the taking over of the Railway by the two Governments which followed the signature of the 1924 Agreement.

On September 25, 1926, the Russo-Asiatic Bank suspended operations and on September 30th, by a Mandate which was promulgated on the following day in the Official Gazette the Chinese Government entrusted the liquidation of the Bank in China to a Liquidation Office of which the undersigned is at present the legally appointed head.

The Liquidation Office, whose duty it is, under Article 6 of the Liquidation Rules, to collect the assets of the Bank in China, to realise them and to

distribute the proceeds among the creditors of the Bank, has found that the Government of the Union of Soviet Socialist Republics has never executed its promise to meet the claims of the Russo-Asiatic Bank as holder of the shares of the Chinese Eastern Railway Company.

Now that it is officially announced that the Government of the Union of Soviet Socialist Republics is entering into negotiations with the so-called Manchukuo authorities, through the intermediary of the Japanese Government for the sale of the Chinese Eastern Railway, this Liquidation Office has requested the Government of the Union of Soviet Socialist Republics, in the interests of the Bank's creditors, to settle first the question of the indemnification of the Russo-Asiatic Bank as shareholder of the Chinese Eastern Railway Company and has warned the Government of the Union of Soviet Socialist Republics against its contemplated action. This Liquidation hereby warns the Government of Japan as well as all concerned (without prejudice to the other objections which the Chinese Government has raised against the projected action of the Government of the Union of Soviet Socialist Republics and of the Government of Japan) that the sale or purchase of, or any dealing with regard to, the Chinese Eastern Railway executed in spite of the present protest is legally null and void.

Signed: PERCY CHU

Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China

Japanese Legation in China.

Shanghai, June 29th, 1933.

The Liquidator

of the Russo-Asiatic Bank in China,

31 Kiukiang Road,

S h a n g h a i

Dear Sir.

I am directed to acknowledge the receipt of your letter of the 23rd instant addressed to the Minister and to state in reply that he has transmitted to the Japanese Government your protest regarding the reported transfer of the Chinese Eastern Railway.

I am,

Yours faithfully,

Signed: T. HORIUCHI

First Secretary of the Legation

Annex No. 3

Shanghai, 18th July, 1933

His Excellency M. Bogomolov,
Ambassador of the Union of Soviet
Socialist Republics, in China
S h a n g h a i

Monsieur l'Ambassadeur,

With reference to the question of the Chinese Eastern Railway which was the subject of my letter to Your Excellency dated June 23, 1933, this Liquidation Office has noted the publication in the local papers, through Reuter's Agency, of two Memoranda respectively issued by the Soviet Embassy in Tokyo and by the Delegation of the so-called Manchukuo Government.

This latter document contains a summary of the clauses which the "Manchukuo" Authorities would like to be inserted in the contemplated "Treaty for the transfer of the right of the Soviet Republic in the Chinese Eastern Railway. The provisions in which this Liquidation is concerned are those of Articles I, III and IV which are reported by Reuter as follows:

I. The U.S.S.R. agrees to transfer to Manchukuo all the rights of the former in the North Manchuria Railway and the enterprises appurtenant thereto in return for which the latter undertakes to pay the sum of 50,000,000 yen.

Special provisions will be formulated later concerning the form in which the reimbursement should take.

III. The Government of the U.S.S.R. will be responsible for all the claims, originating prior to March 9, 1917, of all the shareholders, bondholders and other creditors, *vis-a-vis* the North Manchuria Railway (the former Chinese Eastern Railway).

The Government of the U.S.S.R. will be responsible for all the obligations to third parties incurred after March 9, 1917, and before the coming into effect of the present treaty. They will also be responsible for all the claims of third parties in connection with the said transfer.

IV. The Government of the U.S.S.R. agrees to transmit, simultaneously with the transfer of the railway and its auxiliary enterprises, all the certificates of share and bonds of, and other claims against, the former Chinese Eastern Railway together with all the documents and papers relating to the North Manchuria Railway (former Chinese Eastern Railway) and the enterprises appurtenant thereto.

This Liquidation Office begs to remind once more the Government of the Union of Soviet Socialist Republics that the Chinese Eastern Railway Company is the original owner of the Chinese Eastern Railway line; that its dispossession by the Soviet and Chinese Governments in 1924 (a dispossession against which formal protests have been lodged in due time) was subject to

indemnification by the Soviet Government as prescribed in paragraph 4 of Article IX of the Sino-Soviet Agreement on General Principles of May 31st, 1924; and that the party to be indemnified is the Russo-Asiatic Bank in Liquidation, sole owner of the shares of the Chinese Eastern Railway Company.

So long as the Soviet Government has not acquired by indemnification the rights of the shareholders, the Soviet Government has not the legal title to the ownership of the Railway and cannot therefore dispose of it.

This Liquidation Office also begs to remind the Government of the Union of Soviet Socialist Republics that no shares or certificates of shares of the Chinese Eastern Railway which may be produced by, or alleged to have been transferred to the said Government, or which the said Government may claim to hold, can constitute a valid title for further transfer to any party qualified under the concession Contract of September 8, 1896, unless the said shares or certificates of shares bear a transfer endorsement duly signed and sealed by authorized representatives of the Russo-Asiatic Bank, sole owner of the same.

Signed: PERCY CHU

Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China

Annex No. 4

Shanghai, 18th July 1933

His Excellency A. Ariyoshi,
Minister Plenipotentiary of Japan, in China,
Shanghai

Monsieur le Ministre,

With reference to the question of the Chinese Eastern Railway which was the subject of my letter to Your Excellency dated June 23, 1933, this Liquidation Office has noted the publication in the local papers, through Reuter's Agency, of two Memoranda respectively issued by the Soviet Embassy in Tokyo and by the Delegation of the so-called Manchukuo Government.

This latter document contains a summary of the clauses which the "Manchukuo" Authorities would like to be inserted in the contemplated "Treaty for the transfer of the rights of the Soviet Republic in the Chinese Eastern Railway". The provisions in which this Liquidation is concerned are those of Articles I, III and IV which are reported by Reuter as follows :

I. The U.S.S.R. agrees to transfer to Manchukuo all the rights of the former in the North Manchuria Railway and the enterprises appurtenant thereto in return for which the latter undertakes to pay the sum of 50,000,000 yen.

Special provisions will be formulated later concerning the form in which the reimbursement should take.

III. The Government of the U.S.S.R. will be responsible for all the claims, originating prior to March 9, 1917, of all the shareholders, bondholders and other creditors, vis-a-vis the North Manchuria Railway (the former Chinese Eastern Railway).

The Government of the U.S.S.R. will be responsible for all the obligations to third parties incurred after March 9, 1917, and before the coming into effect of the present treaty. They will also be responsible for all the claims of third parties in connection with the said transfer.

IV. The Government of the U.S.S.R. agrees to transmit, simultaneously with the transfer of the railway and its auxiliary enterprises, all the certificates of shares and bonds of, and other claims against, the former Chinese Eastern Railway together with all the documents and papers relating to the North Manchuria Railway (former Chinese Eastern Railway) and the enterprises appurtenant thereto.

This Liquidation Office begs to remind once more the Japanese Government and all others concerned that the Chinese Eastern Railway Company is the original owner of the Chinese Eastern Railway line; that its dispossession by the Soviet and Chinese Governments in 1924 (a dispossession against which formal protests have been lodged in due time) was subject to indemnification by the

Soviet Government as prescribed in paragraph 4 of Article IX of the Sino-Soviet Agreement on General Principles of May 31st, 1924; and that the party to be indemnified is the Russo-Asiatic Bank in Liquidation, sole owner of the shares of the Chinese Eastern Railway Company.

So long as the Soviet Government has not acquired by indemnification the rights of the shareholders, the Soviet Government has not the legal title to the ownership of the Railway and cannot therefore dispose of it.

This Liquidation Office also begs to remind the Japanese Government and all others concerned that no shares or certificates of shares of the Chinese Eastern Railway which may be produced by, or alleged to have been transferred to the Government of the Union of Soviet Socialist Republics, or which the said Government may claim to hold, can constitute a valid title for further transfer to any party qualified under the Concession Contract of September 8, 1896, unless the said shares or certificates of shares bear a transfer endorsement duly signed and sealed by authorized representatives of the Russo-Asiatic Bank sole owner of the same.

Signed: PERCY CHU

Liquidator of the Russo-Asiatic Bank in China

Japanese Legation in China.

Shanghai, July 20th, 1933.

The Liquidator of
the Russo-Asiatic Bank in China,
31 Kiukiang Road,
Shanghai

Sir,

I am directed to acknowledge the receipt of your letter of the 18th instant addressed to the Minister regarding the transfer of the Chinese Eastern Railway and to inform you in reply that he will transmit your letter to the Japanese Government.

I am,

Yours faithfully,

Signed: T. HORIUCHI

First Secretary of the Legation.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: 12°

ASIA: 8

Shanghaiin olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 5.

Konsuli Niskanen

21/2. 1935

ShanghaiSSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

6 335 Pal. B. 35.

KIRJELMÄ N:o 337/75.

17/4.35

ShanghaiSSA 21 P:nä maalisk. KUUTA 19 35.

VIITTAUS: D. U. M. / 19

53 A 2 J

UlkoasiainministeriölLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportti n:o 5.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena
Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 5:

Kiinalais-japanilaisten suh-
teiden parantumisoireet.

Konsuli: V. Niskanen.

Pääkonsulinvirasto.
ShanghaiSSA OLEVA ~~XXXXXXXXXX~~

RAPORTTI n:o 5.

Shanghai ssa 21 p:nä maaliskuuta 19 35.

6 335 Sal. S. J.

17/4.35

53 A2 f

Asia: Kiinalais-japanilaisten suhteiden parantumisoireet.

Kiinalais-japanilaisissa suhteissa alkaa jo todellakin huomata pieniä parantumisen oireita eikä ainoastaan poliitistien laskelmain aiheuttamaa tyytyväisen mielen osoittamista. Kiinankieltä taitavat ulkomaalaiset lehtimiehet kertovat, ettei muutamain huomattavien kiinalaisten sanomalehtien kirjoitussävy enää ole niin räikeä Japania kohtaan kuin äskeisinä vuosina.

Kenraali Tshiang Kai-shek lupasi tunnetussa haastattelussaan ministeri Ariyoshille, että japanilaisten tavarain boikottia annetaan virallisesti tutkia. Tilanne oli todellisuudessa varsin hyvin Nankingin tiedossa. Boikottia johtanutta järjestöä kehoitettiin heti vähentämään höyryä. Jonkun verran myöhemmin hallitus antoi lain, jonka tarkoituksena on ehkäistä boikotti poliittisena taistelukeinona. Tammikuun loppupuolella alkanut rauhanhieronta ja monet sen yhteydessä julkaistut lausunnot ovat vaikuttaneet rauhoittavasti kiinalaisiin kuluttajiin. Japanilaisten teollisuuspiirien viittailuilla Kiinan taloudelliseen avustamiseen lienee myös ollut jokunen merkitys. Japanin vienti Kiinaan, joka tammikuussa oli arvoltaan 8.121.000

 Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. _____
 2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
 3) Ei tiedoituksiin. _____
 4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

jenää, oli jo helmikuussa 11.143.000, viime vuoden helmikuun vastaavan arvon oltua vain 7.629.000 jeniä.

Japanin tšekiläisen lähetystön taloudellinen neuvos Yokotake on kuitenkin kotimaansa lehdistölle selvitetty, ettei näihin ilmiöihin ole kiinnitettävä kovin suurta huomiota, vaan on rauhassa odotettava tilanteen kehitystä. Siinä hän onkin oikeassa. Kokemus osoittaa, että boikottimieli voi kiinalaisen ostajapiirin keskuudessa hyvin helposti kohota, jos tapahtumat sitä ärsyttävät, eikä keskushallituksen ohjeet ja määräykset ulotu boikottijärjestöjen toimintaa syvemmälle. Viralliselta kiinalaiselta taholta vakuutetaan edelleen, ettei keskushallituksen periaatteellisessa kannassa ole tapahtunut vähäisintäkään muutosta. Aina on oltu valmiita yhteistoimintaan Japanin kanssa, mutta, niinkuin nytkin, ainoastaan tasavertaisuuden pohjalla, Japanin luovuttua aggressiivisesta politiikastaan ja annettua entisiin rikkomuksiinsa hyvitystä, sekä huomioonottaen Kiinan suhteet muihin valtioihin ja Kansainliittoon.

Japanilaisen Kwantungin armeijan vakoilupäällikkö, kenraali Doihara on Etelä-Kiinaan tekemänsä laajan matkan yhteisvaikutelmana lausunut, että huomattavaa parannusta boikottitilanteesta ei ole todettavissa, varsinkin sisämaan maakunnat vierovat edelleen japanilaista tavaraa. Doiharalla oli tällä matkallaan tilaisuus tavata keskushallitukseen tyytymättömiä kantonilaisia johtajia, m.m. Hu Han-minia. Tämä ei sisältänyt kovia sanoja japanilaisten valtauspolitiikasta. Sovintotarjoukset hän torjui jyrkästi nykyisen status quon pohjalla, s.o. ilman Mandshurian palauttamista Kiinalle. Kenraali Tshiang Kai-shekin ja Wang Tshing-wein sovinnollishenkiset haastattelutkin ovat kantonilaisten taholta joutuneet kirpeän arvostelun kohteeksi. On annettu selvin sanoin ymmärtää, että Kantonin ja Nankingin yhteistoiminta tulee rajoittumaan sotatoimiin kommunisteja vastaan, jos keskushallitus alkaa peräytyä japanilaisten edessä, s.o. käytännössä noudattaa sovinnollista politiikkaa. Boikottimääräyksiin ollaan sillä taholla tyytymättömiä.

Olen luotettavalta taholta kuullut, että keskushallituksenkin piireissä on syntyneessä erimielisyyttä Japanin politiikasta. Sovinnollisten johtaja on Tshiang Kai-shek, joka arvovallallaan ajoi läpi boikottivastaiset toimenpiteet. Hänen toivomuksiinsa sanotaan kuuluvan Peipingin poliittisen neuvoston johtajan Huang Fun siirtäminen Nankingiin Wang Tshing-wein apulaiseksi ulkoasiainhoidossa. Huang Fun ansiota väitetään nimittäin olevan, ettei Peipingissä ole joihinkin aikoihin sattunut mainittavimpia hankauksia japanilaisten kanssa.

Tällä odotetaan, että Hirotan lupaama ohjelmaluontoinen puhe näiden maiden vastaisten suhteiden järjestelystä tulee selvittämään tilannetta. Se pidettäneen kohta Itä-Kiinan rautatien myyntipaperien allekirjoittamisen jälkeen.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulin virasta raportti n:o 6.

Konsuli Kirkkanen

2/4. 1935.

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ N:o 389/80.

Shanghai SSA 3 P:nä huhti KUUTA 1935.

VIITTAUS: D.U.M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 6.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiain-
ministeriölle lähettää raporttinsa n:o 6:

Pohjois-Kiinan rauhattomilta
alueilta.

Konsuli:

V. Niskanen.

7 336 Sal. D. 35-
23/4.35.

53

A2

f

RAPORTTI n:o 6.

Shanghai ssa 3 p:nä huhti kuuta 19 35. 27/4 35

7 336 Sal. B. 35.

53 A2 f

Asia: Pohjois-Kiinan rauhat-
tomilta alueilta.

Koskettelin viime joulukuun 21 päivästä olevassa raportissa (Kansallisen eheytyksen voittoja) lyhyesti parantunutta tilannetta myös kiinalaisessa Sisä-Mongoliassa. Viime viikkojen tapahtumat osoittavat, etteivät hankaukset mongoolisen ja kiinalaisen väestön kesken ole loppuneet. Tilanne oli äskettäin niin kiristynyt, että sisällisen sodan puhkeamista millä hetkellä tahansa pidettiin mahdollisena.

Todellisuudessa ovat hankaukset sekä hallintomiesten että asujamiston kesken jatkuneet taukoamatta. Korkein kansanjohtajain vierailut ja vastavierailut sekä vaihdetut ystävälliset puheet, jotka julkisessa sanassa tavallisesti kaikuivat liian voimakkaana, eivät ole faktilliseen tilanteeseen vaikuttaneet juuri mitään eivätkä sitä edes oikealla tavalla tulkinneet.

Kun kiinalainen Sisä-Mongolia jaettiin Tshaharin ja Suijanin maakunniksi, ei näitä järjestettäessä toimitettu virallista rajojen määrittelyä kiinalaisen asutuksen piirikuntain ja mongoolien asuntoalueiden välillä. Verotustoimi jäi sekasortoiseksi. Kauppatavaroita, jotka on kuletettava mongoolien alueitten läpi, vero-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

tetaan suhteettomasti "Road Protection Tax'in" varjolla. Viime helmikuun 8 päivänä valtasivat mongoolit Kansun maakunnasta Suijanin hallituksen laskuun kuletettavan tavaralähetysten (eräiden tietojen mukaan paikallisten hallintoherrain ooppiumia) sen jouduttua heidän hallinnolliselle alueelleen. Paikalle lähetettiin kiinalaista sotavoimaa. Tavarat vapautettiin, mutta aseellinen yhteenotto oli lähellä, sillä mongooliruhtinaatkin tahtoivat päästä osalliseksi tuottavista kaupoista. Tästä alkaen on molemmin puolin seistysormi liipasimella. Viipymättömiin neuvotteluihin ryhdyttiin Peipingissä. Mongoolien delegaatti vaati kiinalaisten joukkojen viipymättömiä poissiirtämistä ja mongooleille oikeutta rajatulliasemien avaamiseen. Suijanin edustaja oli valmis suostumaan edelliseen, mutta kielsi jyrkästi jälkimmäisen.

Sanomalehdet kertoivat viime kuun alkupäivinä, että neuvotteluissa on päästy yksimielisyyteen: 1) mongoolien paikallisautonominen poliittinen neuvosto poistaa tullikäsittelyn rajalta, 2) Suijanin maakuntahallitus siirtää pois sotilasjoukkonsa ja 3) Suijanin maakuntahallitus luovuttaa 30% verotuloistaan mongoolien poliittisen neuvoston käytettäväksi. Sopimuksesta huolimatta ei sovintoa kuitenkaan syntynyt. Erimielisyydet kohdistuivat nyt pääasiassa rajakysymyksiin.

Suijanin maakuntahallituksen esimies ei antanut joukoilleen käskyä vetäytyä pois alueilta, joiden luovuttamisesta mongoolien paikallishallintaan oli sovittu, ja mongoolit kantoivat edelleen tulleja ja veroja, joista heidän piti luopua. Peipingissä oleva mongoolien edustaja alkoi laajentaa ohjelmaansa. "Jos mongooleita kannetaan veroja keskus- tai maakuntahallitusten hyväksi, on mongoolien päästävä vastaavasti osallisiksi yleisten asiain johdossa", oli nyt hänen pontensa. Molemmin puolin kiirehdiittiin lisäämään joukkoja vihaapitäviin rintamiin.

Reuterin edustajan käsityksen mukaan on jatkuvan jännityksen pääsyyllinen Suijanin kuvernööri, joka ei ole totellut Peipingistä saamiaan määräyksiä. Mongoolien poliittisen neuvoston sihteeri ja heidän autonomialiikkeensä johtaja, lammasruhtinas Teh

(Te Wang), on alkanut kohottaa ääntään kiinalaista siirtolaisuutta vastaan. Aivan viimeiset tiedot saattavat kuitenkin olettaa, että sisäisen sodan puhkeaminen saadaan ainakin tällä hetkellä ehkäistyksi.

Luonnollisesti olisi Aasian ja varsinkin yleismaailmallisen rauhan kannalta suunnilleen samantekevää, mitä paikallisia hankauksia Sisä-Mongolian aroilla sattuu, jolleivät ne muodostaisi rengasta laajemmasta asiayhteyksien ketjusta. Kiinalaisten maantaviljelevän siirtolaisten leveneminen tälle suunnalle on varsinaisen Kiinan ylen tiheän asutuksen vuoksi luonnollinen asia, kun kerran harvaan asuttu Sisä-Mongolia kuuluu sen alueisiin. Luonnollista myöskin on, että mongoolit koettavat puolustaa vuosisataisia laidunmaitaan yksinomaiseen käyttöönsä. Yhtä luonnollista on edelleen, että tästä etujen ristiriidasta syntyy hankauksia, varsinkin kun verotulojen hankkiminen julkisiin menoihin on paimentolaiskansan keskuudessa vaikeaa. Eikä liene helpompaa vähien tulojen oikeudenmukainen jakaminenkaan, kun välttämättömät tarpeet ne suuresti ylittävät.

Viralliselta kiinalaiselta taholta olen saanut kuulla, että paikallisautonomisen mongoolialueen joukoissa toimii ärsyttävän avoimesti japanilaiset upseerit instruktööreinä. Tästä johtuu Suijanin kuvernöörin ärttyisyyskin. Peipingissä käytyjen neuvottelujen aikana on mongooliruhtinaiden edustaja pitänyt kiinteää yhteyttä paikallisen japanilaisen vakoiluosaston johtajan kanssa. Yleensä on tunnettua, että mongoolien paikallisautonominen liike, jolla on huonon kiinalaisen virkamiehistönsä vuoksi luonnollinenkin pohjansa, on japanilaisten innoittama ja rahoittama. Osa näistä itsenäisyysmiehistä ajaa mongoolialueitten liittämistä autonomisena osana Mandshukuohon. Tämä suunta on kuitenkin menettämässä kannatuksensa, kun tiedot japanilaisten omavaltaisesta ja kovakouraisesta asiainhoidosta Mandshukuossa alkavat levitä mongoolien keskuuteen.

Sain tilaisuuden pari viikkoa sitten keskustella näiden rauhattomien tienoiden oloista erään amerikalaisen sotilashenkilön

kanssa, joka on useita vuosia toiminut Mandshuriassa. Hän esitti japanilaisten puuhista kuvauksia, jotka tekevät uskottavaksi, että Japani verrattain lyhyessä ajassa tulee nielemään sekä kiinalaisen Tshaharin että Sisä-Mongolian, varsinkin kun monet muut tunnetut tosiseikat tukevat samaa käsitystä. Hän väitti tietävänsä, että Japanin sotilasklikin tarkoitusperiin kuuluu pohjoisen Kiinan valtaaminen aina Keltaiseen jokeen saakka. Raja olisikin jo siirtynyt niille maille Jeholin valtauksen yhteydessä, jollei Peiping, johon on vielä sijoitettu suuri osa ulkomaisia lähetystöjä, olisi synnyttänyt epäilyksiä. Valtausohjelmaa jatketaan asteettain, liikkimänä päämääränä Tshaharin maakunta. Aseellisten toimien lähtökohdaksi tarvittavat selkkeukset järjestetään juonilla ja rahalla. Japanilaisen sotilasklikin taktiikka on ollut levottomuuksien provosointia Kiinassa. Niiden synnyttämässä tilanteissa on sitten helpompaa edetä. Nyt on asema jossain määrin muuttumassa, sillä Japanin paisuva teollisuus kaipaa kipeästi menekkialueita, ja Kiinan, sen luonnollisin ostajamaa, pystyy vain olojen vakiintuessa ja rauhantilan varmistuessa lisääntyvään kulutukseen.

Erään luotettavan lähteen mukaan on Japanin budjetissa 1934-1935 varattu 12.683.584 jeniä vakoilutoimintaan (Secret Service), mistä summasta 58% menee armeijalle ja 14% laivastolle. Kokonaissumma on viisinkertainen vuoden 1927 määrärahaan verrattuna. Suurin osa näistä varoista kulutetaan Mandshuriassa ja Sisä-Mongoliassa. Näiden tosiasian valossa muuttuvat Sisä-Mongoliankin hankaukset tapahtumiksi, joilla saattaa olla laajakantoiset seuraukset.

Konsuli: *V. Niskanen.*

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ N:o 389/80.

Shanghai SSA 3 P:Ä huhti KUUTA 19 35.

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 6.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 6:

Pohjois-Kiinan rauhattomilta
alueilta.

Konsuli: V. Niikänen.

7 396 Sal. D. 35-
23/4. 35.
53 A2 f

RAPORTTI n:o 6.

Shanghai ssa 3 p:nä huhti kuuta 19 35. 22/4 35

7 336 Sal. B. 35.

53 A2 f

Asia: Pohjois-Kiinan rauhat-
tomilta alueilta.

Koskettelin viime joulukuun 21 päivästä olevassa raportissa (Kansallisen eheytyksen voittoja) lyhyesti parantunutta tilannetta myös kiinalaisessa Sisä-Mongoliassa. Viime viikkojen tapahtumat osoittavat, etteivät hankaukset mongoolisen ja kiinalaisen väestön kesken ole loppuneet. Tilanne oli äskettäin niin kiristynyt, että sisäisen sodan puhkeamista millä hetkellä tahansa pidettiin mahdollisena.

Todellisuudessa ovat hankaukset sekä hallintomiesten että asujamiston kesken jatkuneet taukoamatta. Korkein kansanjohtajain vierailut ja vastavierailut sekä vaihdetut ystävälliset puheet, jotka julkisessa sanassa tavallisesti kaikuivat liian voimakkaina, eivät ole faktilliseen tilanteeseen vaikuttaneet juuri mitään eivätkä sitä edes oikealla tavalla tulkinneet.

Kun kiinalainen Sisä-Mongolia jaettiin Tshaharin ja Suijanin maakunniksi, ei näitä järjestettäessä toimitettu virallista rajojen määrittelyä kiinalaisen asutuksen piirikuntain ja mongoolien asuntoalueiden välillä. Verotustoimi jäi sekasortoiseksi. Kauppatavaroita, jotka on kuletettava mongoolien alueitten läpi, vero-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. ll.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ll.
- 3) Ei tiedoituksiin. ll.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ll.

tetaan suhteettomasti "Road Protection Tax'in" varjolla. Viime helmikuun 8 päivänä valtasivat mongoolit Kansun maakunnasta Suijaniin hallituksen laskuun kuletettavan tavaralähetysten (eräiden tietojen mukaan paikallisten hallintoherrain oppiumia) sen jouduttua heidän hallinnolliselle alueelleen. Paikalle lähetettiin kiinalaista sotavoimaa. Tavarat vapautettiin, mutta aseellinen yhteenotto oli lähellä, sillä mongooliruhtinaatkin tahtoivat päästä osalliseksi tuottavista kaupoista. Tästä alkaen on molemmin puolin seistysormi liipasimella. Viipymättömiin neuvotteluihin ryhdyttiin Peipingissä. Mongoolien delegaatti vaati kiinalaisten joukkojen viipymättä poissiirtämistä ja mongooleille oikeutta rajatulliasemien avaamiseen. Suijanin edustaja oli valmis suostumaan edelliseen, mutta kielsi jyrkästi jälkimäisen.

Sanomalehdet kertoivat viime kuun alkupäivinä, että neuvotteluissa on päästy yksimielisyyteen: 1) mongoolien paikallisautonoominen poliittinen neuvosto poistaa tullikäsittelyn rajalta, 2) Suijanin maakuntahallitus siirtää pois sotilasjoukkonsa ja 3) Suijanin maakuntahallitus luovuttaa 30% verotuloistaan mongoolien poliittisen neuvoston käytettäväksi. Sopimuksesta huolimatta ei sovintoa kuitenkaan syntynyt. Erimielisyydet kohdistuivat nyt pääasiassa rajakysymyksiin.

Suijanin maakuntahallituksen esimies ei antanut joukoilleen käskyä vetäytyä pois alueilta, joiden luovuttamisesta mongoolien paikallishallintaan oli sovittu, ja mongoolit kantoivat edelleen tulleja ja veroja, joista heidän piti luopua. Peipingissä oleva mongoolien edustaja alkoi laajentaa ohjelmaansa. "Jos mongooleilta kannetaan veroja keskus- tai maakuntahallitusten hyväksi, on mongoolien päästävä vastaavasti osallisiksi yleisten asiain johdossa", oli nyt hänen pontensa. Molemmin puolin kiirehdiittiin lisäämään joukkoja vihaapitäviin rintamiin.

Reuterin edustajan käsityksen mukaan on jatkuvan jännityksen pääsyyllinen Suijanin kuvernööri, joka ei ole totellut Peipingistä saamia määräyksiä. Mongoolien poliittisen neuvoston sihteeri ja heidän autonomialiikkeensä johtaja, lammasruhtinas Teh

(Te Wang), on alkanut kohottaa ääntään kiinalaista siirtolaisuutta vastaan. Aivan viimeiset tiedot saattavat kuitenkin olettaa, että sisällisen sodan puhkeaminen saadaan ainakin tällä hetkellä ehkäistyksi.

Luonnollisesti olisi Aasian ja varsinkin yleismaailmallisen rauhan kannalta suunnilleen samantekevää, mitä paikallisia hankauksia Sisä-Mongolian arvilla sattuu, jolleivät ne muodostaisi rengasta laajemmasta asiayhteyksien ketjusta. Kiinalaisten maatalviljeleviin siirtolaisten leveneminen tälle suunnalle on varsinaisen Kiinan ylen tiheän asutuksen vuoksi luonnollinen asia, kun kerran harvaan asuttu Sisä-Mongolia kuuluu sen alueisiin. Luonnollista myöskin on, että mongoolit koettavat puolustaa vuosisataisia laidunmaitaan yksinomaiseen käyttöönsä. Yhtä luonnollista on edelleen, että tästä etujen ristiriidasta syntyy hankauksia, varsinkin kun verotulojen hankkiminen julkisiin menoihin on paimentolaiskansan keskuudessa vaikeaa. Eikä liene helpompaa vähien tulojen oikeudenmukainen jakaminenkaan, kun välttämättömät tarpeet ne suuresti ylittävät.

Viralliselta kiinalaiselta taholta olen saanut kuulla, että paikallisautonomisen mongoolialueen joukoissa toimii ärsyttävän avoimesti japanilaiset upseerit instruktööreinä. Tästä johtuu Suijanin kuvernöörin ärttyisyyskin. Peipingissä käytyjen neuvottelujen aikana on mongooliruhtinaiden edustaja pitänyt kiinteää yhteyttä paikallisen japanilaisen vakoiluosaston johtajan kanssa. Yleensä on tunnettua, että mongoolien paikallisautonominen liike, jolla on huonon kiinalaisen virkamiehistönsä vuoksi luonnollinenkin pohjansa, on japanilaisten innoittama ja rahoittama. Osa näistä itsenäisyysmiehistä ajaa mongoolialueitten liittämistä autonomisena osana Mandshukuohon. Tämä suunta on kuitenkin menettämässä kannatuksensa, kun tiedot japanilaisten omavaltaisesta ja kovakouraisesta asiainhoidosta Mandshukuossa alkavat levitä mongoolien keskuuteen.

Sain tilaisuuden pari viikkoa sitten keskustella näiden rauhattomien tienoiden oloista erään amerikalaisen sotilashenkilön

kanssa, joka on useita vuosia toiminut Mandshuriassa. Hän esitti japanilaisten puuhista kuvauksia, jotka tekevät uskottavaksi, että Japani verrattain lyhyessä ajassa tulee nielemään sekä kiinalaisen Tshaharin että Sisä-Mongolian, varsinkin kun monet muut tunnetut tosiseikat tukevat samaa käsitystä. Hän väitti tietävänsä, että Japanin sotilaskliikin tarkoituksperiin kuuluu pohjoisen Kiinan valtaaminen aina Keltaiseen jokeen saakka. Raja olisikin jo siirtynyt niille maille Jeholin valtauksen yhteydessä, jollei Peiping, johon on vielä sijoitettu suuri osa ulkomaisia lähetystöjä, olisi synnyttänyt epäilyksiä. Valtausohjelmaa jatketaan asteettain, liikkimänä päämääränä Tshaharin maakunta. Aseellisten toimien lähtökohdaksi tarvittavat selkkaukset järjestetään juonilla ja rahalla. Japanilaisen sotilaskliikin taktiikka on ollut levottomuuksien provosointia Kiinassa. Niiden synnyttämässä tilanteissa on sitten helpompi edetä. Nyt on asema jossain määrin muuttumassa, sillä Japanin paisuva teollisuus kaipaa kipeästi menekkialueita, ja Kiinan, sen luonnollisin ostajamaa, pystyy vain olojen vakiintuessa ja rauhantilan varmistuessa lisääntyvään kulutukseen.

Erään luotettavan lähteen mukaan on Japanin budjetissa 1934-1935 varattu 12.683.584 jeniä vakoilutoimintaan (Secret Service), mistä summasta 58% menee armeijalle ja 14% laivastolle. Kokonaissumma on viisinkertainen vuoden 1927 määrärahaan verrattuna. Suurin osa näistä varoista kulutetaan Mandshuriassa ja Sisä-Mongoliassa. Näiden tosiasian valossa muuttuvat Sisä-Mongoliankin hankaukset tapahtumiksi, joilla saattaa olla laajakantoiset seuraukset.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o2

ASIA: f.

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston rap. n:o 7.

Konsuli Niskanen.

18/5 1935.

SHANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULIN VIRASTO.

KIRJELMÄ N:o 570/109.

Shanghai:ssa 18 p:nä touko KUUTA 1935.

VIITTAUS: D. U. M. / 19

8 336 lue. 35
11/6.35
53 A2 f
(68)

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 7.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 7:

Uusia suurlähetystöjä Kiinaan.

Konsuli: V. Niskanen.

PÄÄKONSULIN VIRASTO

SHANGHAI SSA OLEVA ~~XXXXXXXXXX~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Shanghai ssa 18 p:nä touko-kuuta 1935.

Asia: Uusia suurlähetystöjä Kiinaan.

8 336 ke. 35
 1/6.35
 53 d 2 f

Niinkuin kotimaiset lehdet varmaankin ovat kertoneet, saa Kiina tämän vuoden nimiin viisi uutta suurlähetystöä, nimittäin Japanin, Englannin, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain, Saksan ja Ranskan suurlähetystöt.

Kun Neuvosto-Venäjä 1924 nimitti tänne suurlähettiläänsä, oli sillä pitkälle menevät suunnitelmat "avustaa" Kiinaa sen järjestäytymisessä eheäksi valtioksi. Yhteistoiminta jatkuikin vuosia. Mutta olosuhteet ovat sittemmin suuresti muuttuneet. Kiinaa ei ole Neuvosto-Venäjän likeinen ystävyys enää myöhempiä vuosina miellyttänyt. Hallinnon johdossa olevain miesten käsitykset maan tarpeista ovat muuttuneet ja miehetkin osittain. Nyt on Kiinan keskushallituksen tärkeimpiä tehtäviä hävittää tuonnoisten vuosien venäläis-ystävyyden oleellisin "saavutus", Kiinan kommunismi.

Muutamilla suurvalloilla kerrotaan jo monet pitkät vuodet olleen ajatusten vaihtoa Kiinassa olevain lähetystöjen kohottamisesta suurlähetystöiksi. Kysymys on kuitenkin keskushallituksen vakiintumattoman aseman ja sekasortoisten olojen vuoksi saanut aina toistaiseksi raueta. Japanin parlamentti teki asiaa koskevan päätöksensä jo 1924, mutta hallitus on tulkinnut tämän päätöksen

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

toimeenpanoaikaa omalla tavallaan. Luonnotontahan olisikin ollut sen toteuttaminen askelisinä vuosina, jolloin nämä maat ovat tuontuostakin olleet aseellisessa taistelussa keskenään. Vielä niin myöhään kuin Mantshurian asian käsittelyn yhteydessä Kansainliitossa Japanin edustaja julisti, ettei Kiina ole mikään järjestynyt valtio, vaan ainoastaan maantieteellinen käsite. Samaa väitettä ovat Japanin edustajat ja lehdistö näihin saakka ahkerasti viljelleet puolustaessa hallituksensa toimenpiteitä Pohjois-Kiinassa.

Suurvaltain yhteisestä rintamasta erosi Italia viime syyskuussa kohottamalla täällä olevan lähetystönsä suurlähetystöksi. Tiedustelin muutama kuukausi sitten Italian tšekäläiseltä pääkonsulilta, komandööri Neyronilta, syitä tähän toimenpiteeseen. Hän vakuutti sen johtuvan yksinomaan il ducen halusta tunnustaa Kaukoidän kysymysten tärkeys Italiainkin politiikalle ja myöntää Nankingin hallituksen suuret ansiot maan asiain johdossa oikealle tolalle. Toiselta taholta olen kuitenkin kuullut, että Italian toimenpiteeseen vaikuttivat paljon myös taloudelliset laskelmat, ennen kaikkea pyrkimys saada parempaa menekkiä Italian lentokoneteollisuuden tuotteille Kiinassa. Tässä onkin Italia onnistunut. Osittain sen pääomalla ja sen insinöörien ohjauksena rakennetaan täällä parhaillaan suurehkoa lentokonetehdasta, jonka pitäisi vastaisuudessa suurin piirtein tyydyttää Kiinan lentokonetarve. Suurlähettiläänsä tukemina ovat italialaiset parhaillaan neuvotteluissa Nankingin hallituksen kanssa suuren tekosilkkitehtaan rakentamisesta. Italian pitäisi hankkia tehtaaseen koneet ja myöhemmin tarvittava selluloosakin.

Juuri tapahtuneen lähetystöjen korottamista suurlähetystöiksi koskevan suurvaltain toimenpiteen johdosta on ollut

Japani. Se ilmoittikin jo eilen virallisesti päätöksestään Nankingissa. Myöskin Englannin, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain ja Saksan taholta on tehty kiinteä ilmoitus vastaavasta järjestelystä ensi tilassa. Ranskan tiedetään myös yhtyvän toimenpiteeseen, vaikka muodollinen päätös tehdään vasta ulkoministeri Lavalin palattua Moskovasta.

Tiedustelin täkäläiseltä Japanin pääkonsuli Ishiiltä, onko toimenpiteen johdosta näiden maiden välisessä politiikassa joitakin muutoksia odotettavissa. Hän arveli sen merkityksen olevan tällä hetkellä etupäässä psykologista laatua. Pyrittäessä luonnollisiin ja ystävällisiin suhteisiin on Japani koettava hävittää kiinalaisista heihin syvälle juurtuneet epäilykset Japanin poliittisista tarkoituksista. Japani ei toivo muka mitään muuta kuin olojen järjestymistä Kiinassa, asujamiston varallisuustason ja ostokyvyn kohoamista sekä järkevää maan luonnonrikkauksien käyttöä. Edustosto muutetaan Peipingistä Nankingiin, missä sillä tulee olemaan vakinaisesti muutamia herroja pitämässä kiinteää yhteyttä keskuhallituksen kanssa. Muutoin tehdään työt Shanghaiissa.

Toimenpide näyttää Japanin lehdistössä herättäneen jonkun verran arvostelua. Väitetään, ettei Japani ole siitä mitään hyötynyt, vaan yksinomaan Kiina. Sillä annetaan liian avokätinen tunnustus Nankingin hallitukselle ja sen politiikalle. Lehdet tunnustavat vaativan lisätoimenpiteitä japanilaisvastaisen mielialan tasoittamiseksi Kiinassa, sotilaallista apua koskevan sopimuksen solmimista siihen tapaan kuin Japanilla on Mantshukuan kanssa sekä entisten kiinalais-japanilaisten sopimusten täsmällistä noudattamista ja toimeenpanoa, millä varmaankin etupäässä tarkoitetaan demilitarisoidun vyöhykkeen järjestämistä Kiinan ja Mant-

shukuon välille. Myöskin Japanin sotilaspiirit ovat toimenpidettä moittineet ennenaikaiseksi ja valittaneet, ettei ulkoasiainministeriö ole sen johdosta ennakkollisesti neuvotellut sotaministeriön kanssa. Toimenpiteen tunnutaan vielä edellyttävän Japanin taholta taloudellista avunantoa Kiinalle sen nykyisissä vaikeuksissa.

Täälläisten saksalaisten keskuudessa ei toimenpiteelle pääkonsuli Kriebelin selityksen mukaan anneta käytännöllistä merkitystä. Se sisältää vain tunnustuksen Nankingin hallitukselle hyvin hoidetusta maan hallinnosta.

Samoin Englannin pääkonsuli, Sir John Brenan, pitää toimenpidettä etupäässä sen kehityksen julkisena tunnustuksena, joka tasaisesti on äskeiset vuodet jatkunut. Hän valittaa, että Japani kiiruhti liiaksi ~~valmisteluissaan~~ ja pakoitti Englannin ilman riittävää valmistelua yhtymään toimenpiteeseen. Hänen käsityksensä mukaan suurlähetysten perustamiseen Kiinassa pitäisi sisältyä se ajatus, että sillä tunnustetaan asianomaisen maan olevan kaikin puolin kypsän hoitamaan asiansa, niin hallinnon kuin oikeudenkäytönkin, omalla alueellaan. Toimenpide merkitsee hiljaista lupautta exterritoriaalioikeuksien lakkauttamisesta "ainakin tämän miespolven elässä", lausui Sir John naurahten. Hän ei sanonut pelkäävänsä kiinalaisia lakeja eikä tuomareita, ettei mukiinmenevää oikeutta olisi saatavissa, vaan toimeenpanovallan saamattomuutta. Kokemus on osoittanut, että hyvätkin päätökset tahtovat jäädä vain paperille.

Luonnollisesti kohottaa myös Kiina omasta puolestaan mainituissa maissa olevat edustustonsa suurlähetystöiksi. Nanking onkin kiiruhtanut selittämään, ettei sillä ole resursseja tällä hetkellä järjestää useampia suurlähetystöjä kuin ne, joista nyt on sovittu.

Konsuli: *V. Niiranen*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 23

OSASTO: 12

ASIA: f.

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston rapo. n:o 8.

Konuli Niiskanen.

25/5 1985.

SHANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULIN VIRASTO.

KIRJELMÄ n:o **588/114.**

Shanghai Ssa **25** P:NÄ **touko-** KUUTA 19 **35.**

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ
9 336 kae. 35
18/6.35
53 A2 f.

Ulkosiaiministeriölle

ASIA: **Reportti n:o 8.**

**Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulko-
asiaiministeriölle lähettää raporttinsa n:o 8:**

Selkkausten uhka Pohjois-Kiinassa.

Konsuli: *V. Niskonen.*

Pääkonsulinvirasto.

Shanghai SSA OLEVA ~~XXXXXXXXXX~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Shanghai ssa 25 p:nä touko -kuuta 1935.

Asia: Selkkausten uhka

Pohjois-Kiinassa.

9336/ae. 35

17/6.35

53 12 d

Japanilaisen Kwantungin armeijan päällikkö esitti t.k. 4 päivänä Tshelin maakuntahallituksen esimiehelle, kenraali Yu Hsueh-thsungille ultimaattumin, jonka vaatimuksiin oli viipymättä sopeuduttava "tilanteesta muussa tapauksessa aiheutuvien toimenpiteiden" uhalla. Ultimaattumi koski Pohjois-Kiinan demilitarisoidun vyöhykkeen järjestelyä. Asian yksityiskohdista ei annettu julkisuuteen tietoja eivätkä myöskään Shanghaissa olevat Kiinan ulkoasiainministeriön edustajat sano niitä tuntevansa. Pari viikkoa kestäneiden "viisastelujen" jälkeen, niinkuin japanilaiset nimittävät kiinalaisten esittämiä vastaväitteitä, lienevät japanilaiset sotilasviranomaiset saaneet takeita kiinalaisten riittävästä myöntyvällisyydestä, sillä asiasta ei ole sen enempää kuulunut. Suurlähettiläiden vaihtona ilmentyneet ulkoasiain johtojen keskeiset arvonnannon- ja luottamuksenosoitusten valmistelut ja lopullinen toimenpide eivät varmaankaan ole Kwantungin nuormilitaristeihin suuria vaikuttaneet, sillä hallitus heiluttelee Kiinan politiikassaan kahta kättä, joista toinen ei tiedä mitä toinen tekee. Virallinen ulkoasiain johto kauppa- ja teollisuuspiirien painostuksesta koettaa vakavasti parantaa maiden suhteita. Kwantungin nuor-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

militaristit taas ajavat omaa erikoisohjelmaansa, japanilaisen mahtiaseman laajentamista varsinkin koillisessa Aasiassa. Sen ohjelman toteuttamistarpeet joutuvat usein ristiriitaan niiden edellytysten kanssa, mitkä viralliselle ulkopoliitikalle takaisivat parhaiten menestyksen.

Kuuluissa Mukdemin välikohtaus päättyi Tangkun sopimukseen toukokuun 31 päivänä 1933. Sopimusta ei ole koskaan saatettu julkisuuteen kokonaisuudessaan. Tšekäläisten lehtien kertoman mukaan vakuutti Kiinan hallituksen varsinainen johtaja ja ulkoasiainministeri Wang Tshing-wei kohta sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, ettei siinä ole kiinalaista maata luovutettu viholliselle, mikä vakuutus niissä oloissa rauhoitti mielet. Sopimus solmittiin kiinalaisten joukkojen tultua perusteellisesti lyödyiksi ja japanilaisten tykkien kantamapiirissa, pakkotilanteen vallitessa. Kiinalaiset eivät puhu mielellään sopimuksesta eivätkä ole kiireellisiä sen täyttämässä.

Sopimuksen määräykset ulottunevat hyvin moniin kysymyksiin. Siitä on tullut Japanin politiikan pohja ja perustus toimenpiteissään Pohjois-Kiinassa. Sopimuksessa suostui Kiina m.m. rautatie-, lennätin- ja postiyhteyksien järjestämiseen Mantshukuon kanssa. Tärkeimmät sen määräyksistä koskevat kuitenkin demilitarisoidun vyöhykkeen muodostamista Kiinan ja Mantshukuon välille. Tämän Tientsinin tienoihin ulottuvan vyöhykkeen siviilihallinto jäi luonnollisesti kiinalaisten käsiin. He eivät kuitenkaan saa alueella pitää muuta kuin sisäisen turvallisuuden säilyttämiseksi tarvittavat joukot ja poliisikunnan.

Meidänkin lehtemme ovat kertoneet sähkösanomisissaan varsinkin Jeholin maakunnassa liikehtivistä rosvojoukoista. Kun Jehol on suuren muurin tuonpuolista mantshukuolaista aluetta, missä

Kwantungin armeijalla on rajattomat liikuntamahdollisuudet ja suuret voimareservit, olisi odottanut, että nuormilitaristit tekevät rosvojoukoista, joiden sanotaan olevan paikallista kiinalaista väestöä kiinalaisen pakolaiskenraalin johdon alaisena, nopeasti ja perusteellisesti selvän. Nämä "vapaaehtoiset" ovat kuitenkin saaneet kauan terrorisoida maakuntaa ja harjoittaa varsinaisille kiinalaisille vastenmielistä propagandaa. Virallisella kiinalaisella taholla ollaan senvuoksi vakuutettuja, että Kwantungin armeijalla-kin on kaksi kättä. Toinen vaalii rosvojoukkojen muodostumista ja toinen taistelee niitä vastaan.

Koko tämän kuukauden ajan ovat lehdet sisältäneet uutisia rosvojoukkojen ja japanilaisten välisistä yhteentörmäyksistä. Taistelut ovat vähitellen siirtyneet aina etelämmäksi. Jo viikon päivät ovat yhteeniskut olleet vallan vakavia ja verisiä. Kaksi päivää sitten tungettiin rosvojoukot suuren muurin eteläpuolelle. Osa japanilaisista sotavoimista seurasi mukana demilitarisoidulle vyöhykkeelle. Rosvojoukkojen lukumäärän ilmoitetaan menetystensä jälkeen olevan 7.000 - 8.000.

Japanin sotilasjohto on nyt esittänyt demilitarisoidun alueen kiinalaisille viranomaisille uuden ultimaattumin, jossa taaskin pahempien seurauksien uhalla kiinalaisia varotetaan tuke-
masta millään tavalla rosvojoukkoja tai pitämästä heidän kanssaan yhteyttä ja vaaditaan kiinalaisia tuhoamaan nämä joukot. Jokainen täällä tietää, ettei kiinalaisilla ole demilitarisoidulla vyöhykkeellä siihen tarvittavia voimia ja joukko-osastojen siirto etelästä voi helposti johtaa lisäselkkauksiin. Tšekäläinen lehdistö lausaukin avoimesti sen käsityksen, että nyt ovat japanilaiset saaneet pitkäaikaista ja kauan kaipaamansa sotilaallista askartelua suuren muurin eteläpuolella.

Kerroin viime huhtikuun 3 päivältä olevassa raportissa erään amerikalaisen sotilashenkilön käsityksestä, "että Japanin sotilaskliikin tarkoituksperiin kuuluu pohjoisen Kiinan valtaaminen aina Keltaiseen jokeen saakka". ja "että raja olisikin jo siirtynyt niille maille Jähölin valtauksen yhteydessä, jollei Peiping, johon on vielä sijoitettuna suuri osa ulkomaisia lähetystöjä, olisi synnyttänyt epäilyksiä". Nyt valmistelevat monet lähetystöt, m.m. Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain suurlähetystö, Peipingin jättämistä. Japanin suurlähetystön siirtämisestä on jo päätetty. Loput seurannevat verrattain pian jälissä. Japanilaiset ovat tällä tavoin vapautumassa mainitusta arkailun syystä.

On kuitenkin mahdollista, että suuren muurin eteläpuolelle tunkeutuneita japanilaisia joukkoja koetetaan käyttää valtina toiseenkin tarkoitukseen. Kiinan ulkoasiainministeriön läkääläisessä toimistossa mainittiin minulle, että Japanin suurlähettiläs Ariyoshi, jota kiinalainenkin lehdistö kiittää sovinnollisesta mielestä, yrittää kesäkuun alussa lomalta saavuttuaan virittää keskustelun Mantshukuon tunnustamisesta erinäisin Kiinalle entistä paremmin, s.o. vähemmän alentavin, ehdoin. Kenraali Tshiang Kai-shekin tšekäläinen äänenkannattaja kirjoitti muutamia päiviä sitten asiasta tavalla, ettei sitä voinut muuten ymmärtää kuin ennakkoviestiksi Mantshukuon tunnustamiselle. Jos tuulet alkaisivat kylälin voimakkaasti puhaltaa tähän suuntaan, olisi Wang Tshing-wei varmaan kovissa vaikeuksissa, miten sanansa asettaa selittäessään suunnan muutosta maailmalle. Hän on vuosikaudet, viimeksi kevättalvella, vakuuttamalla vakuuttanut, ettei Kiina koskaan tule allekirjoittamaan sopimusta, jolla kiinalaista maata luovutetaan pois.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: f.

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston kap. 2:0 9.

Konsuli Kirkkunen.

7/6 1935.

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 651/132.

Shanghai SSA 8 P:NÄ kosa KUUTA 19 35.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

10 336 ke. 35
1/2. 35
53 A 2 f.

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportteja.

Pääkonsulinvirasto oheisena kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa nro 9 ja 10, jotka sisältävät seuraavaa:

1. Taistelu kommunistia vastaan Etelä-Kiinassa ja
2. Pohjois-Kiinan selkkaukset.

Konsuli: U. Nikkanen.

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA ~~DELEGAATIO~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Shanghaiissa 7 p:nä kesä kuuta 1935.

Asia: Taistelu kommunismia
vastaan Etelä-Kiinassa.10/336 hr. 35
1/2 35
53 42 f.

Olisi toivoton ja tarpeeton yritys koettaa selvittää yksityiskohtaisesti keskushallituksen ja maakuntahallitusten joukkojen taistelua kommunisteja vastaan Etelä-Kiinassa. Tilanne näyttää vaihtelevan viikosta viikkoon eikä kiinteitä rintamia ole. Käytettävissä olevat tiedot ovat usein ristiriitaisia. Tosiasia on kuitenkin, että kenraali Tshiang Kai-shekin otettua vastaan keskushallituksen ja maakuntahallitusten joukkojen paikallisen ylijohdon kommunistit ovat kärsineet suuria tappioita sekä miehissä että menetetyssä aseistuksessa. Saksan tšekäläinen pääkonsuli, eversti Kriebel, joka joku aika sitten kertoi seuraavansa mahdollisimman tarkasti kaikkia sotatoimista ilmentyviä uutisia, sanoo käsityksensä olevan, että nyt vihdoinkin alkaa kommunismin loppuselvittely jonkun arvoisena sotilaallisena voimana Etelä-Kiinassa olla silmäkantamissa.

Kommunistien sotavoiman tuhoaminen on kuitenkin vain asian yksi puoli, ei edes syvimmin sairauden ytimeen käypä, taistelussa kommunismia vastaan niinhyvin Etelä-Kiinassa kuin muuallakin. Joutuu aivan ymmälle kuullessa Kiinassa vuosikymmeniä olleiden ulkomaalaisten kuvauksia kansan rehellisyydestä parikymmentä vuotta sitten. Ei ollut rosvojoukkoja eikä nykyi-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sin jokapäiväisiksi muodostuneita rikkaiden kiinalaisten ryöstöjä. Kauppaa käytiin ilman kauppakontrahteja, ilman kirjallisia sopimuksia ja kuittejakin ja petokset olivat hyvin harvinaisia. Väitetään, että ulkomaalaisten häikäilemättömät liiketavat, toistakymmentä vuotta jatkuneet sisäiset sodat, kansan kurjistuminen ynnä virkamiehistön kelvottomuus ovat kasvattaneet sekä rosvojoukot, "kidnapparit" että epäluotettavuuden liiketavoissa ynnä lopuksi Kiinan kommunisminkin.

Historiallisten tosiseikkain tarkastelu osoittaa luonnollisesti, että tällaiset väitteet ovat liioiteltuja ja yksipuolisia, m.m. kommunismin kehitystarinan suhteen. Ratkaiseva osa siihen on Kiinan kansallisen vallankumouksen johtomiesten naivilla optimismilla antautuessaan neuvostolaisten kanssa liikkeeseen yhteistyöhön, mihin he kyllä väittävät silloisten olosuhteiden pakottaneen, koska tarvittavaa apua muilta tahoilta ei ollut saatavissa ja kun bolsheviikit sitä avokätisesti tyrkyttivät.

Kiinan kansallisen liikkeen johtomiehet kuitenkin tietävät ja avoimesti tunnustavat, että laajojen kansankerrosten herkkyys kommunismiin, jonka opit sellaisenaan ovat täydellisesti kiinalaisen individualistista luonnonlaatua vastaan, johtuu surkeista oloista maan valtavilla sisämaalakeuksilla, taloudellisesta kurjuudesta ja turvattomuudesta virkamiesten mielivaltaa vastaan.

Varsinaisen Kiinan noin 425-miljoonaisesta väestöstä elättää 3/4 itseään maanviljelyksellä. Tilat ovat tavallisesti pienet, usein liian pienet elättääkseen monipäistä perhekuntaa. Keski- ja Etelä-Kiinan maakunnissa lasketaan niiden keskimäärin olevan 1 - 1,3 akrinalaan. Viljelijäin on maksettava korkeita veroja, jotka hallitusmiesten aina tyhjän kukkaron vuoksi usein

kannetaan vuodeksi eteenpäin. Maanvuokrat ovat vuokratilallisille, joita useimmat ovat, tavattoman rasittavat. Lainatusta rahasta, johon useimman on pulissaan turvauduttava, maksetaan 1 - 10 prosenttiin kuukaudelta. Katovuodet ja tulvat ovat alituisia vieraita. Käyttökuntoisia teitä ruokatavaran hankkimiseksi kaupallisista keskuksista on näihin saakka puuttunut. Paikalliset viranomaiset keskushallituksen määräyksistä huolimatta kantavat ja keksivät milloin milläkin tekosyillä uusia veroja, jotka armottomasti kiskotaan nälkäisiltä ihmisiltä, jos suinkin voidaan. Tällaisissa oloissa jättävät viljelijät kernaammin palstansa ja etsivät toimeentuloa kaupungeista. Kun kaupungeissakaan ei ole sitä löydettävissä, liittyvät he rosvojoukkoihin tai kommunisteihin, kumpahan vain hituinen toivoa elämän jatkumisesta säilyy.

Kun Fukienin ja Kiangsin maakunnat olivat viime vuotena puhdistetut kommunisteista ja välittömästi liitetyt keskushallituksen hallintovallan alaisuuteen, käytiin viipymättä poistamaan pahimpia epäkohtia. Virkamiehistö osittain uusittiin. Teitä alettiin rakentaa. Maataviljelevälle väestölle järjestettiin ammatillista ohjausta ja huokeakorkoisia lainoja. Ulkomaalaisten sanomalehtimiesseurue, joka toista kuukautta sitten parikymmenpäisenä teki kiertomatkoja näissä maakunnissa, kuvaili innostuneesti hallituksen aikaansaannoksia.

Parhaillaan käytävät kommunistitaistelut ovat koskettaneet kaikkia Kiinan eteläisiä maakuntia. Alkaen Kwangtungista ne ovat jatkuneet Kwangsisissa, Kweitshoussa ja Yunanissa keskittyen nykyisin miltei yksinomaan Setshuanin maakuntaan. Kaikkien näiden maakuntain hallinto on liitetty kiinteästi keskushallituksen systeemiin. Virkamiehistö on kaikkialla osittain uusittu,

korkein jokseenkin kokonaan, kun ensin on suoritettu virkatoimien perusteellinen tutkimus. Setshuanissa ammuttiin kaksi korkeaa herraa väärinkäytöksensä vuoksi.

Nyt alkaa vähitellen voida puhua yhtenäisestä Kiinasta. Kaikkien valtakunnan yhtenäistämistoimenpiteiden, samoinkuin sotatoimienkin johdossa on ollut kenraali Tshiang Kai-shek. Henkilöt, jotka ovat näinä kuukausina käyneet häntä tapaamassa, ja heidän joukossaan on ollut monta ulkomaalaistakin lehtimiestä, eivät säästä ihailunsanoja kuvaillessaan hänen tarmoaan ja puhuttaita tarkoituseriään suuren, mutta onnettoman kansan palvelijana. Väsymättömänä seuralaisena ja luottamuksen lietsojana kaikkien matkojen vaiheissa on hänellä ollut puolisonsa.

Lehdet julkaisivat äskettäin otteita muutamasta kenraali Tshiangin puheesta, jonka hän piti t.k. 2 päivänä kokoontuneelle Setshuanin korkeimmille virkamiehille. Pieni ote näistä kuvaa hyvin sitä henkeä, missä hän tekee työtään.

"En ole tullut tänne vain sotatoimien vuoksi, vaan myöskin vaatimaan, että kaikki puolueen, siviilihallinnon ja sotaväen johtajat reformoisivat elämänsä, omistautuisivat työlle maalaisväestön hyvinvoinnin palauttamiseksi ja oppisivat tajuaamaan kansallisen pelastuksen ja uuden valtion luomisen ylevää oppia. Setshuan näytteli kansallisessa vallankumouksessa arvokasta osaa. Sen väestö on 70 miljoonaa ja maakunnalliset rikkauudet suuret. Sen asujamiston pitäisi tästä lähtien jatkaa elämässä vallankumouksen aikaisvuosien hengessä, saattaa perille Setshuanin jälleenrakentaminen ja kasvattautua perustaksi rotumme jalostamiselle (racial recovery). Surukseni näen Setshuanin rikkipöyryttynä. Mutta kansan kärsimysten täytyy olla lopussa. Syyt

näihin kärsimyksiin ovat olleet johtavissa puolueen, siviiliallinnon ja sotaväen miehissä, koska heillä ei ollut aivoissaan muuta elämänohjetta kuin itsekkyyks. "Reformeillanne, pelastuksellanne, omalla elämällänne olkaa te johtajat, millä aloilla toimimettekin, esimerkkinä toisille ihmisille. Parantakaa itsenne ja virheenne, hävittäkää itsekkyyks, luopukaa petoksista ja kelvottomuudesta, kehittäkää kunniantuntoa ja hurskautta itsensänesekä horjumatonta itsehillintää." "Uskonto ja taikausko ovat kaksi eri asiaa." "Yhteiskunnan on päästävä vapautumaan taikauskosta ja oppiumin käytöstä sekä virkamiehistön korruptiosta."

Generalissumuksen sanat ovat ankaraa puhetta. Mutta sitä aletaan kuulla jo muiltakin Kiinassa. Hänen "New Life"-liikkeenä, jolla on jo sadottain voimakkaita järjestöjä kautta maan, julistaa samaa oppia kansallisen pelastuksen perusvaatimuksena ja myöskin vastalääkkeenä kommunismia vastaan. Työtä tehdään näihin oloihin katsoen suurella tarmolla ja vakaumuksella. Mutta paljon onkin tehtävää, jotta nykyinen sukupolvi voisi suorittaa sen hoidettavaksi joutuneet jättiläistehtävät.

Konsuli:

V. Niikarou.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o2

ASIA: f.

Shanghaissa olevan pääkonsulinviraston rap. n:o 10.

Konsuli Niiskanen.

8/6 1935.

PÄIKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA ~~LOKALISUUS~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Shanghai:ssa 8 p:nä kesä-kuuta 1935.

W 336 Rec. 35

1/2 35

Asia: Pohjois-Kiinan selkkaukset.

53 | A 2 f.

Mantshukuon alueelta Pohjois-Kiinaan tungettujen rosvojoukkojen liikehtimisestä ei pariin viikkoon ole kuulunut mitään. Todennäköistä on, ettei niitä ole lopullisesti hajoitettu eivätkä ne myöskään ole päässeet vetäytymään takaisin Mantshuko'on, vaan ovat jääneet suuren muurin eteläpuolelle. Myöskin suurin osa rosvojoukkoja takaa-ajaneista Kwantungin armeijan joukoista on jäänyt demilitarisoidulle vyöhykkeelle. Lisäksi ovat japanilaiset lentokoneet ahkeraan vierailleet mainitulla alueella ja etelämpänäkin aina Peipingiä myöten. Tientsinissä ovat paikalliset japanilaiset garnisonijoukot pitäneet mielenosoituksia "harjoituksia" kiinalaisten virastojen alueella. Tientsinin japanilainen garnisonijoukko kaksinkertaistetaan t.k. 12 päivänä Japanista saapuvalla 2000 miehellä. Tavallisen menon mukaan pitäisi entisen garnisoniväen samalla palata Japaniin kun uudet joukot saapuvat. Nyt ilmoittavat japanilaiset sotilasviranomaiset, että molemmat jäävät toistaiseksi Tientsiniin, jossa ne ovat muodollisesti sikäläisen japanilaisen koncession turvana. Tämä miehen kalistelu ei sellaisenaan tarvitse merkitä muuta kuin uhkaa kiinalaisille viranomaisille ultimatumia läpiajattaessa.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

- Tavallinen.
- Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
- Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
- Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Niistä Pohjois-Kiinan demilitarisoitua vyöhykettä koskevista japanilaisten ultimaatumeista, joista kerroin raportissa viime kuun 25 päivältä, alkaa olla suurin piirtein selvyyttä. Japanilaiset syyttävät Tshihlin eli Hopein maakunnan hallintomiehiä vilpillisyydestä Tangkun sopimuksen määräysten täyttämässä. Syytökset ovat varmaan osittain oikeutetut, mikä on mainitun sopimuksen luonteeseen nähden luonnollista, sillä vilpittömyys tai erikoinen halu ja kiire niiden huomioonottoon olisivat tavallisen järjenjuoksun mukaan osoitus isänmaallisen mielen puutteesta. Mutta sopimus on sopimus ja japanilaiset pitävät lujasti kiinni sen noudattamisesta.

Japanilaisten vaatimukset toukokuun loppupäiviltä ja kesäkuun vaihteesta näyttävät kiteytyneen seuraaviksi kiinalaisille viranomaisille esitetyiksi ultimatiiviksi:

- 1) Hopein maakuntahallituksen esimiehen ja maakunnassa olleiden sotavoimain ylipäällikön, kenraali Yu Hsueh-tshungin siirtäminen pois maakunnasta,
- 2) Hopein maakuntahallituksen siirtäminen Tientsinistä Paotingin kaupunkiin, joka on noin 200 kilometriä Tientsinistä lounaaseen Peipingin-Hankow'n rautatien varrella,
- 3) Tientsinin pormestarin erottaminen toimestaan,
- 4) Tientsinin poliisipäällikön erottaminen ja rankaiseminen senjohdosta, ettei hän ole vanginnut kahden Tientsinissä toukokuun alkupäivinä ammutun japanilaisystävällisen kiinalaisen sanomalehtimiehen murhaajia,
- 5) Peipingin poliittisen elvytyskomissionin (Political Readjustment Commission) lakkauttaminen ja hajoittaminen,
- 6) Peipingin sotilasneuvoston lakkauttaminen,

7) Kaikkien nykyisten kiinalaisten sotavoimain siirtäminen pois Hopein maakunnasta ja Peipingin sandarmikomennuskunnan korvaaminen uudella,

8) Kuomintangin paikallisosastojen lakkauttaminen Hopein maakunnassa,

9) "Sinipaita"-järjestön lakkauttaminen Hopeissa,

10) Kaiken japanilaisvastaisen agitation lopettaminen koko Kiinassa,

11) Kaupallisen ilmailuliikenteen ja langattoman puhelinyhteyden järjestäminen molempien maiden välille,

12) Korealaisten pakolaisten ja desertöörrien suojelemisen ja avustamisen lopettaminen,

13) Hoitamattomien velkojen viipymätön järjestely, sekä

14) Luopuminen aikeista korottaa tuontitullitariffeja heinäkuun alusta.

Käytettävissä olevista tiedoista ei saa varmuutta, mitkä näistä vaatimuksista ovat ultimatiivisuontoisia ja mitkä vain sapelia kalistellen esitettyjä toivomuksia. Neljään ensiksi mainittuun vaatimukseen ovat kiinalaiset viranomaiset heti suostuneet ja panevat niitä parhaillaan täytäntöön. Kenraali Yu Hsueh-tshung, jota japanilaiset ovat erikoisesti syyttäneet japanilaisvastaisen toiminnan tukemisesta maakunnassaan, on siirretty Länsi-Kiinaan, Shensin maakuntaan, ja hänen sijalleen nimitetty japanilaisten suosima maakuntapäällikkö. Hopein maakuntahallitusta siirretään parhaillaan Tientsinistä Paotingiin, entiseen Hopein pääkaupunkiin. Tientsinin pormestari on lähetetty toisalle ja kaupungin hallinto järjestetty entistä välittömämmin keskuhallituksen alaiseksi. Poliisipäällikkö on

niinkään siirretty, vaikeivat kiinalaiset viranomaiset lainkaan myönnä, että poliisipäälliköllä olisi ollut kaukaisinta aavistustakaan murhien valmisteluista tai niiden tapahtuttua murhaajain olinpaikasta, Murhat tapahtuivat japanilaisessa kon-
sessionissa, yksinomaan japanilaisen poliisihallinnon alaisella alueella. Murhaajain oletetaan kuuluvan yltiöisänmaallisiin kiinalaisiin ylioppilaspireihin. Kaupungin sandarmikuntakin on jo vaihdettu.

Kiinalaisten ilmoitetaan suostuneen myöskin vaatimusten 5) - 9) toimeenpanemiseen, mihin lienee varattu noin kahden viikon määräaika. Peipingin "Political Readjustment Commission" on niihin saakka näytellyt huomattavaa osaa kiinalaisen nuorison kasvattajana isänmaallisessa hengessä. Se on julkaissut myös kahta sanomalehteä, jotka nyt ovat lakkautetut. Peipingin sotilasneuvoston tehtäviin kuului Pohjois-Kiinassa olevain sotavoimain ja sotilaskoulutuksen valvonta ja ohjaaminen. Sen esimies oli Kiinan sotaministeri, kenraali Ho Ying-tshing. Hopein maakunnasta poissirrettäväksi tulee kenraali Yu Hsueh-tshungin välittämässä komennossa ollut 51 divisioona, jonka sen päällikkö vie mukanaan Länsi-Kiinaan, sekä 2 ja 25 divisioona. Hopein maakuntaan jää järjestelyjen jälkeen vain pienet kiinalaiset garnisoonit Tientsiniin ja Peipingiin ynnä yksi rykmentti kenraali Shang Tahengin johdolla Pohjois-Hopeihin. Miten näillä ja vähäisillä poliisivoimilla selvittää maakuntaan ajetuista rosvojoukoista ja muista tehtävistä, on tulevaisuuden selvitettävissä. Hyvä tilaisuus japanilaisten sekaantumiselle koko maakunnan asioihin on joka tapauksessa varattu. Kuomintangin paikallisjärjestöjen lakkauttaminen, periaatteellisesti on ehkä suurin isku kiinalaisille, joiden koko nykyinen hallitusytee-

mi nojaa Kuomintangiin. "Sinipaidat" oli ultrasännäallinen yhtymä, joka jossain määrin fascistishenkensä ohella voimakkaasti tuki Tshiang Kai-shekin "New Life"-liikettä.

Vaatimukset 10) - 14) jäävät varmaankin, vaikka Kwantungin nuormilitaristit ovat nekin esittäneet Pohjois-Kiinan viranomaisille, suurlähettiläs Ariyoshin ajettaviksi. Sillä tietysti ei ole sanottu, etteivät Kwantungin armeijan edustajat voi niitäkin sisällyttää vastaisiin ultimaattumeihinsa, jos tilanne näyttää heistä suotuisalta.

Vallitseva jännitys on luonnollisesti antanut aihetta myöskin lehdistölle omiin päätelmiinsä. Tällainen ulkomaalainen sanomalehdistö ei salaa käsitystään, että vaatimukset, joihin kiinalaisten on täytynyt taipua, eivät ole hyvin sopuisuudessa riippumattoman valtion prestigen kanssa. Ei lainkaan epäillä, että edes tahdyillä myönnytyksillä olisi saavutettu pitempikäinen rauha ja sopu. Syitä uusien vaatimusten esittämiseksi ja nöyryytysten järjestämiseksi aina löytyy. Vallitsevan käsityksen mukaan on ratkaiseva askel astuttu "Shantunguon" muodostamista kohti. Jatko seuraa myöhemmin itsestään. Kiinan ulkoasiainministeriön Shanghain toimistossa ollaan hiljaisia eikä tiedetä enempää kuin lehdistökään.

Rohkeimmat japanilaiset sotilashenkilöt, Kwantungin armeijan riveihin tai Tšientsinin garnisoniin kuuluvat, ovat esittäneet kriisin yhteydessä avoimesti käsityksensä, 1) että demilitarisoitu vyöhyke olisi viipymättä ulotettava Keltaiseen jokeen saakka, 2) että Kuomintangin kaikki järjestöt yli Kiinan olisivat lakkautettavat japanilaisvastaisen henkensä ja toimintansa vuoksi, sekä 3) että kenraali Tshiang Kai-shek ja hänen yleisesikuntapäällikkönään, kenraali Tchang Hsueh-liang, olisivat

syryjätettävät armeijan johdosta ja muista asemistaan meän hallinnon johdossa. Väitetään, että varsinkin generalissimus pelaa kaksinaamaista peliä, on olevinaan suuri Kiinan ja Japanin liikeisen yhteisymmärryksen ja yhteistoiminnan ystävä, mutta salaisesti tukee kaikkea japanilaisvastaista kiihotusta.

Ei liene epäilystä, etteivätkö Kuomintangin järjestöt olisi japanilaisille hyvinkin ymsemmialiset. Mutta japanilaisten äskeisten vuosien toiminnan huomioonottaen, muuta ei voi odottaa keneltäkään kiinalaiselta, jolla on edes rahtusen isänmaallista mieltä. Järjestön lakkauttamiseen suostuminen merkitäisi itsemurhaa nykyiselle Kiinan hallintoysteemille ja siirtymistä diktatuuriin, jolla ei olisi mitään koaketuakohkia varsinaisen kansan kanssa, vaan ainoastaan japanilaisten sanktiot. Kenraali Tsiang Kai-shekkiin kohdistetut syytökset tuntuvat suuresti liioitelluilta. Luonnollisesti hän on kiinalainen patriootti sanan parhaassa mielessä, mutta samalla realiteettien mies, joka ei jätä huomioonottamatta sitä tosiseikkaa, että japanilaisten kanssa on koetettava tulla toimeen mahdollisimman vähin hankauksin. Hän on tunnetusti ollut japanilaisystävällisimmän siiven johtaja Kiinan hallintomiesten keskuudessa. Mutta hänellä on japanilaiselta kannalta katsoen se suuri vika, että hän näyttää kykenevän aikansaamaan Kiinan alueellisen ja hallinnollisen eheyden ja ohjaamaan kansan terveen kehityksen tielle, jonka päässä hämöttää mahdollisuus, että tämäkin maa pystyy joskus puolustamaan itseään tungettelevia maapureita vastaan.

Pohjois-Amerikan Yhdysvallat ja Englanti ovat osoittaneet suurta mielenkiintoa tapausten juoksua kohtaan Pohjois-Kiinassa, varsinkin ensiksi mainittu. Lähettipä se jännityksen ollessa kireimmillään yhden laivastonsa hävittäjistä Tangkun sata-

maan. Kiinalaiset ovat kuitenkin vakuutettuja, ettei asian kehittyessä avointen taistelujenkaan asteelle edes U.S.A:sta olisi saatavissa suoranaista aseellista apua. Sen laivaston toimintamahdollisuuksia näin kaukaisilla vesillä Japanin voimakasta laivastoa vastaan pidetään hyvin kyseenalaisena. Englanti taas menee sitä tietä, joka takaa sille vastaisuudessa parhaat taloudelliset toimintamahdollisuudet. Sotilaallisen yhteentörmäyksen sattuessa se olisi varmaan, ensin vähin protestoituaan, Japanin parhaita ystäviä. Venäjä on ystävänsä vaarallinen. Sen varaan ei voida mitään laskea. Todennäköisesti se tulisi vain käyttämään tilaisuutta hyväkseen alueellisiin valtauksiin Kiinan kustannuksella. Kansainliitolta ei kukaan kiinalainen rohkene entisten kokemustensa opettamana odottaa tehokasta apua.

Kiinalaiset tajuvat hyvin oman sisäisen avuttomuutensa sekä mahdottomuuden saada tehokasta apua ulkoapäin. Tällaisissa oloissa Japani voi taivuttaa Kiinan hallitusmiehet hyvinkin pitkällemeneviin myönnytyksiin. Tuntuu siltä, ettei Japanilla ole tällä hetkellä joistakin syistä halua eikä tarvettakaan mennä pitemmälle kuin on jo menty. Kwantungin armeijan nuoremman upseeriston väitetään vaatineen hankausten yhteydessä pitemmälle meneviä toimenpiteitä, mutta ulkoministeri Hirotan ja vanhempien miesten vaikutuksesta on päätetty pysähtyä selostetuille etapelle. Mantshukuossa on vielä suunnattomasti työtä. Se nielee runsaasti varoja, joita Japanilla ei ole ylenmäärin käytettävissään. Tärkeintä sille lienee nykyhetkellä saada turvatuksi tässä maassa mahdollisimman hyvät markkinat teollisuutensa tuotteille. Saavutetaanko se tällaisiin kiinalaisiin ärsyttäviin keinoihin, on epäiltävää. Suurlähettiläs Ariyoshin tehtävä onkin soiteilla sovinnon sävelillä entistä uskottavimmin lomalta palattuina. - Jos selkaukset tällä kertaa tähän päättyvät, säilyttää Pohjois-Kiina kii-

nalaisen hallintonsa, mutta japanilaisten kontrolli sen alueella vahvistuu suuresti.

Juuri kun olin edelläolevan lopettanut, saapui Shanghai Evening Post and Mercuryn "päätoimittaja, Mr. Randall Gould, luokseni. Kysäsin tämän suorapuheisen amerikalaisen lehtimiehen käsitystä tapahtuneiden sovittelujen merkityksestä. Mr. Gould käsittää asiaa tyypillisen amerikalaisesti. "Kiinalaisten myönnytykset, joihin he vallitsevissa oloissa olivat pakoitettuja, merkitsevät hyvää välipäätöstä japanilaisten ajaman Kiinan yleisen kontrollin ja Pan-Asia-politiikan asteettaisen toteutumisen tiellä. Tällaiset voitot ovat länsimaiselle kulttuurille surkeita tappioita. Ei siksi, että Kiina edustaisi kulttuuriamme, vaan sen vuoksi, että Japanin sananvallan ja taloudellisen voiman varmistuessa täällä vähenee toisten maiden vaikutus. Japani saavuttaa parempia mahdollisuuksia kehittää dumpingteollisuuttaan. Se merkitsee taas sitä, etteivät länsimaat pääse tuotannollista ja kaupallista elämänsä vakiintamaan. Yksikään länsimaa ei pysty kilpailemaan japanilaisten kanssa sen satumaisen alhaisten tuotantokustannusten vuoksi. Sekarorto, diktatuurit ja kommunismi hämöttävät entistä uhkaavampina tulevaisuuden hämäristä."

Konsuli: *V. Niikama*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: 2°

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinnaaston raportti n:o 11

Konsuli Nikkanen

14/6. 1935.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No: 11 / 336 Sal: 1335		
4/2. 35	?	1335
57	12	7

SHANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULIN VIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 676/134.

Shanghai SSA 17 P:NÄ kesä- KUUTA 19 35.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ 19 _____

Ulkosainministeriölle

ASIA: Raportit 11 ja 12.

Pääkonsulinvirasto oheisena kunnioittaen Ulko-
 asiaiministeriölle lähettää raporttinsa n:ot 11 ja 12,
 jotka sisältävät seuraavaa:

- 1) Sisä-Mongolian ja Nankingin suhteet ja
- 2) Pohjois-Kiinan selkkaukset tasaantumassa?

Konsuli: *V. Niskanen*

PÄÄKONSULINVIKASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~KAPTELUSTO~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Shanghai ssa 14 p:nä kesä - kuuta 19.35.

Asia: Sisä-Mongolian ja
Nankingin suhteet.

ULKOASIAINMINISTERIO		
20 11 / 336 Sald. 1935.		
4/2. 35.		
53	20	8

Olen pariin kertaan selostanut Sisä-Mongolian autonomistien ja paikallisten kiinalaisten viranomaisten välisiä hankauksia, viimeksi viime huhtikuun 3 päivältä olleessa raportissa n:o 6. Sisä-Mongolian ja Nankingin hallituksen suhteet näyttävät nyt muun tilanteen muuttuessa entistä sekavamaksi Pohjois-Kiinassa joutuneen kokonaan uuteen vaiheeseen. Autonomistien johtomiehet selittävät olevansa pakoitettuja nyt päättävästi valitsemaan, onko tulevaisuuden teitä koetettava kulkea yhdessä Nankingin vaiko Japani-Mantshukuon kanssa, ja tajuavansa, että yhteys Nankingiin on heille vähemmän vaarallinen.

Sisä-Mongolian autonomisella neuvostolla oli maaliskuun huhtikuussa Pailingiaossa, autonomistien pääkaupungissa, noin kuukauden päivät kestänyt kevätistuntoa, jonka töihin otti osaa myöskin Nankingin poliittisen mongoolineuvoston edustaja Wu Hao-ling. Istuntokauden kuluessa päätettiin:

- 1) perustaa paikallisautonominen oppilaitos Sisä-Mongolian virkamiesten kasvattamiseksi,
- 2) järjestää uudelleen mongoolien sotavoimat,
- 3) hyväksyä ohjesääntö terveydenhoito-olojen saattamiseksi uudemmanaikaiselle kannalle ja rakentaa pääkaupungin vierelle

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohejemaleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

mongoolilainen mallikylä,

4) ryhtyä järjestämään kenraali Tshiang Kai-shekin "New Life"-liikkeen paikallisosastoja Sisä-Mongoliaan,

5) perustaa ja järjestää maahan alkeiskansakoululaitos,

6) avata viipymättä opettajaseminaari,

7) perustaa osuuskassoja tukemaan paikallista tuotantoelämää ja kauppaa,

8) ryhtyä viipymättä rakentamaan tärkeimpiä maantielinjoja, ja

9) avata erikoinen toimisto johtamaan puhelin-, sähkölennätin- ja postilinjojen sekä teiden rakentamista.

Neuvoston ilmoitetaan sitäpaitsi päättäneen nimenomaan julkituoda mongoolien lojaalisuuden tunteet ja täyden luottamuksen Nankingin hallitusta ja paikallisia viranomaisia kohtaan ynnä lausua toivomuksen, että nämä tukisivat mongoolien autonomisia pyrkimyksiä, joita ajettaissa mongoolit lupaavat ottaa tarkalleen vaarin voimassa olevain sopimusten säännöksistä ja suhtautua arvonnalla keskushallituksen poliittisiin tarpeisiin ja tarkoitukseen. - Tulo- ja menoarvioehdotuksen kuluvalle vuodelle laatii, näiden uudistusten toimeenpanoa silmällä pitäen, mongoolien autonominen neuvosto ja sen vahvistaa Nankingin hallitus, jonka ilmoitetaan ottavan puolet menoista suorittaakseen.

Nankingin edustajan ottivat Peipingissä opiskelevat mongooliylioppilaat ja sikäläinen kolonia innostuneesti vastaan hänen palatessa huhtikuun 25 päivänä neuvotteluista. Samanlainen vastaanotto oli hänellä myöskin saapuessaan muutamain mongooliruhtinain kanssa Nankingiin pari päivää myöhemmin.

Toukokuun viimeisenä päivänä saapui Peipingiin mongoolien autonomisen liikkeen johtaja ruhtinas Teh Wang seurueineen jou-tuen heimolaistensa innokkaiden suosionsoitusten kohteeksi. Kiina-

laisten virallinen huomaavaisuus oli myös poikkeuksellisen suuri. Wangin tarkoituksena kertoi Reuter olevan koettaa taivuttaa Kiinan sotaministeri, kenraali Ho Ying-tshing, suostumaan mongoolien autonomisen liikkeen korkeimmaksi suojelijaksi. Japanin sotilasasiamiehen apulainen, eversti Takahashi, kertoo sama toimisto, koetti uhkauksilla säilyttää mongooliruhtinasta. Tämä viipyi kuitenkin viikon päivät Peipingissä neuvotellen viranomaisten kanssa. Näiden neuvottelujen tuloksena Teh Wang ilmoitti lehtien edustajille, että Pailingmiaon konferenssin päätöksiä ryhdytään viipymättä panemaan täytäntöön. Tarkoitusta varten on Nankingin hallitus myöntänyt 100.000 dollaria ennakkona kuukausittain.

Tämän kuun alkupäivinä Teh Wang uudisti vierailunsa Peipingiin. Hän kertoi tällöin lehtimiehille japanilaisten vaativan mongoolien neuvostolta oikeutta rakentaa sotilaslentokone- ynnä langattomanlennättimen asemat Sisä-Mongolian alueelle, Pantshiingin kaupunkiin, ja sijoittaa japanilainen sotilasosasto sen likeisyyteen. Lisäksi hän kertoi japanilaisten vaativan Sisä-Mongolian pääkaupungin siirtämistä Pailingmiaosta Petsemiaoon, noin 160 kilometriä pohjoisemmaksi. Vastausta ei japanilaisille ole annettu.

On mielenkiintoista nähdä, miten Sisä-Mongoliassa likialkoina selvittää. Japanilaiset ovat tottuneet pitämään, ainakin ajatuksissaan, Sisä-Mongoliaa tärkeänä puskurialueena rintamasuunniteluissa Neuvosto-Venäjä vastaan. Vakavaa vastusta ei mongoolijoukoista eikä kiinalaisistakaan heille varmaan olisi, jos he näkisivät ajankohdan soveliaaksi muuttaa sanat teoiksi.

Konsuli: *V. Niskaran.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: A

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 13.

Konsuli Niskanen

15/6. 1935.

OLEVA PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAI SSA ~~SIKIPAKKORIPUSTOK~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Shanghaiissa 15 p:nä kesäkuuta 1935.

Asia: Pohjois-Kiinan selkkauk-
set tasaantumassa?

11/336 Sal. D. 335		
4/7.35		

Europalaiskieliset lehdet ovat täällä vielä näinäkin päivinä sisältäneet runsaasti hälyyttäviä tietoja Pohjois-Kiinasta. Tosi asia näyttää olevan, että japanilaiset ovat vahvistaneet garnisoonejaan Peipingissä ja Tientsinissä sekä jättäneet osan rosvojoukkoja takaa-ajaneista rykmenteistään suuren muurin eteläpuolelle. Japanilaiset lentokonelaivueet ovat ahkeraan vierailleet niissä tienoissa, joista kiinalaisten joukkojen pitäisi siirtyä pois, todetakseen, niinkuin japanilaiset sotilashenkilöt sanovat, että joukkosierrot tosiaankin pannaan täytäntöön.

Kalganissa pidätti äskettäin kiinalainen sotilaspartio neljä autoilevaa siviilipukuista Kwantungin armeijan virkailijaa henkilöllisyyksien toteamista varten, päästään heidät seuraavana päivänä vapaaksi. Korkeat japanilaiset sotaherrat osoittivat pidätyksen johdosta olevansa hyvin suuttuneita ja vaativat pidättäjille rangaistusta sekä Tsharin korkeimman kiinalaisen sotilasjohdon muuttamista. Lehdistö pitää välikohtausta japanilaisten provosoimana ja Tshaharin maakunnan valtauksen valmisteluna. Kiinan sotaministerille, kenraali Ho Ying Tshigille ilmoitetaan japanilaisten sotilasviranomaisten esittäneen Peipingissä uusia ja entistään pitemmälle meneviä vaatimuksia.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Mieliala on ollut niin jännittynyt, että kiinalaista sivistyneistöä on alkanut muuttaa Tientsinistä ja Peipingistä etelämäksi.

Tiedustelin eilen Kiinan ulkoasiainministeriön tšekäläisessä toimistossa, missä määrin hälyttävät uutiset pitävät paikkansa. Yksityiskohtaisia tietoja ei näyttänyt olevan käytettävissä. Lehdistön hälyttäviä uutisia ei tahdettu kuitenkaan ottaa aivan täydestä. Kenraali Ho ei ole antanut yhteenkään japanilaisten vaatimukseen kirjallista vastausta, vaan on järjestänyt asiat siten kuin kiinalaiset olisivat vapaaehtoisesti toimittaneet hallintomiestensä ja joukkojen siirtoja y.m. Japanilaiset ovat nyt vaatineet kenraali Holta kirjallista toteamista, että vaatimuksiin on suostuttu ja että ne pannaan tarkalleen täytäntöön. Tästä on kenraali Ho jyrkästi kieltäytynyt ja matkustanut Nankingiin saadakseen hallitukselta ohjeita. "Kiinalaisten on vallitsevassa tilanteessa ollut pakko pahempien seuraamusten välttämiseksi poistaa likimmät syyt japanilaisten valituksilta, mutta kirjallisiin sopimuksiin demilitarisoidun vyöhykkeen laajentamisesta ei heidän kanssaan mennä" vakuutti Mr. Yui Ming.

Tšekäläisistä lehdistä kriitillisimmin tapahtumiin suhtautuva "Le Journal de Shanghai" lopettaa tämänpäiväisen tilannetta analysoivan artikkelinsa sanoihin: "La province du Hopei, tout en restant placée sous dépendance du gouvernement de Nankin, sera gouvernée par des autorités locales, nommées par Nankin, mais avec l'agrément des Japonais. Toute propagande inspirée par le Kuomintang y sera interdite et les fonctionnaires du Hopei ne pourront administrer et gouverner la province qu'en parfait accord avec les Japonais. Le Hopei va rester une province chinoise, mais d'influence japonaise." Lehden määritelmä

japanilaisten uudesta etapista on täsmällinen ja oikea. Mitä tulevaisuus tuo mukanaan, on helppo arvailla, kun ottaa huomioon japanilaisten menettelytavat ja ambitiot. Aikaisemmin esittämäni käsitys, että japanilaiset mahdollisesti koettavat konfliktilla puristaa Kiinalta Mantshukuon tunnustamista, on monista uusista seikoista saanut vahvistusta.

Japanin Kiinan-politiikka on Japaninkin kannalta siinä suhteessa onneton, että toinen käsi hävittää aina sen, mitä toinen on aikaansaanut. Japanin uusi suurlähettiläs on jättänyt valtakirjansa Nankingin hallitukselle ja puhunut vakuuttavasti molempien maiden ystävällisten suhteiden välttämättömyydestä, käytännöllisesti katsoen m.m. japanilaisten tuotteiden menekien lisäämisestä Kiinassa. Liikemiespiirit kuitenkin väittävät, että Pohjois-Kiinan tapahtumain johdosta ovat taaskin kiinalaiset ostajapiirit myrtyneempiä Japania kohtaan kuin pitkiin aikoihin. Minulle sattui muutama päivä sitten kuvaava juttu, mikä osaltaan todistaa väitteen paikkansapitävyyttä. Eräs suomalaisten kirjoituskoneiden nauhojen myyjä tarjosi nauhojamme kiinalaiselle ostajalle. Nauhoja epäiltiin Japanissa valmistetuiksi eikä kauppoja ennen syntynyt kuin pääkonsulinvirasto oli todistanut, että ne ovat suomalaista tuotantoa.

Kävin eilen Saksan tšekäläisen pääkonsulin, eversti Kriebelin luona. Luonnollisesti tilanne Pohjois-Kiinassa tuli puheiksi. Eversti Kriebel piti tilannetta Kiinan kannalta toivottomalta, olettaen, että Hopei, Tshahar ja Sisä-Mongolia ovat nyt jo kuin mennyttä. Hänellä oli asiasta omat teoriansa, joiden hän väitti perustuvan varmalta taholta saatuihin tietoihin ja joista hän luottamuksellisesti kertoi.

"Niinkuin tunnettua, ovat juutalaiset nykyisen Saksan

vaarallisimmat viholliset. Viime vuoden lopulla sopivat johtavat Amerikan juutalaiset rahamiespiirit noin miljoonan dollarin luovuttamisesta toimintaan Saksa vastaan. Samalla sovittiin myös siitä, että Saksalta on vaadittava sille annetut lainat ankarin ehdoin takaisin. Suunnitelman mukaan oli Venäjää sitä vastoin kaikella tavalla tuettava. Sen piti päästä Kansainliittoon, saada ulkomaisia lainoja ja sen oli solmittava puolustusliittoa Ranskan ja sen likinten ystävien kanssa. Venäjän pahimmat ristiriidat Japanin kanssa oli selvitettävä, jotta se voisi kääntää koko voimansa Saksa vastaan. Japania ei saatu muutoin mukaan kuin takaamalla sille toimintavapaus Pohjois-Kiinassa ja Sisä-Mongoliassa. Itä-Kiinan rautatien luovuttamisesta sovittiin siten helposti. Hopein, Tshaharin ja Sisä-Mongolian valtaukset ovat parhaillaan käynnissä. Kiina ei tule saamaan miltyään taholta tehokasta apua ja itse se ei kykene vakavaan vastarintaan. Amerikan juutalaiset rahamiespiirit sitovat Amerikan kädet. Englanti, jolla on ollut neuvotteluja yhteistoiminnasta Amerikan kanssa, ei yksin voisi mitään. Englanti on kyllä parhaillaan eromassa tästä juutalaisten johtamasta poliittisesta pelistä, missä Walesin prinssin äsken pitämä puhe on hyvänä todistuksena."

Eversti Kriebelin teoria tuntuu fantastiselta ja monessa suhteessa ristiriitaiseltakin. Mainittakoon tässä, että sen autor on kansallissosialistisen liikkeen esitaistelijoita, Hitlerin likeinen ystävä, joka istui hänen kanssaan vankilassa Muenchemin tunnetun kaappausrytyksen jälkeen 1923. Häntä mainittiin ehdokkaana Saksan ensimmäiseksi suurlähettilääksi Kiinaan, vaikka nimitetyksi sitten tulikin Saksan tšekäläinen lähettiläs Trautmann, jolla on Hitleriin ainakin sikäli yhteyttä, että hän on erehdyttävässä määrin Hitlerin näköinen.

Tiedustelin keskustelun jatkoksi eversti Kriebeliltä Saksan suhtautumista Japanin valtauspyrkimyksiin. Puhuteltavani ky-
säsi naurahtaen, että tahdon kai kuulla jotain Saksan ja Japanin
kuuluisasta liitosta maailman valloittamiseksi. "Tiedän, että
isänmaastani ja sen aikeista uskotaan vaikka mitä, mutta luulisin
sentään, että maailma jo on saanut päähänsä, ettei meillä ole it-
semurha-aikeita. Liitto Japanin kanssa ja sen tukeminenkin ei oli-
si muuta kuin tietoista itsemurhanvalmistelua. Kun Japani on saa-
nut käsiinsä Hopein, Tshaharin ja muun Pohjois-Kiinan luonnonrik-
kaudet, metsät ja malmit, voi sen teollisuus valmistella hyökkäys-
tään länsimaita vastaan aivan uusin edellytyksin. Olen vakuutettu,
että Kiinakin on noin 30 vuoden perästä valmis toisella tavalla
kuin nyt panemaan vastaan Japanin aikeille, mutta siihen mennessä
on Japanin kontrolli Kiinassa laajentunut, eikä Kiinalla ole riit-
täviä mahdollisuuksia aseistua. Voimme 60 - 70 vuoden kuluttua
odottaa uutta Tshingis kaanin hyökkäystä Euroopaan. Japanilaiset
ovat aggressiivisin rotu maailmassa ja he tietoisesti valmistele-
vat kaukaisen esi-isänsä voittokulkua. He ovat takoneet synkim-
mästä itsekkyydestä itselleen moraalin. Nykyinen Saksa katselee
surulla näitä tulevaisuuden perspektiivejä eikä ikinä ole mukana
tukemassa niiden toteutumista."

Edelläolevan johdosta voi panna merkille, että eversti
Kriebel näkee asioita samassa valossa kuin Mr. Gouldkin, jonka
käsityksistä kerroin t.k. 8 päivältä olleessa raportissa n:o 10.
Samanlainen käsityskanta on yleensäkin kaikilla täällä toimivilla
länsimaisilla konsuliedustajilla ja liikemiehillä. Vaikka se on
pohjaltaan oikeutettu, on se sittenkin eräissä suhteissa vähän
liioiteltu ja yksipuolinen. Japanilaiset ylenmäärin expansiivise-
na ja nopeasti kehittyvänä kansana tahtovat myös nopeasti ja mi-
hin hintaan tahansa päästä tuotteineen maailmanmarkkinoille. Tois-

ten maiden jo vakiintunut asema ei jätä muita teitä käytettäväksi kuin dumpingmyynnin. Huokea japanilainen tavara on usein myös huonompaa kuin vastaavat länsimaiset tuotteet. Varakkaat ostajapiirit eivät monastikaan tyydy japanilaisiin tuotteisiin. Japanilaisten tavarain hintasalaisuus pohjautuu huokeiden tuotantokustannusten lisäksi laadun heikkomuuteen ja samalla valtion suorittamaan avustukseen vientiteollisuudelle. Japanin rahalliset resurssit eivät ole pohjattomat. Vakinaisesti kestävästä vientiavustuksen varaan ei Japani voi laskea vientiteollisuuttaan. Olisi kaiken järjen vastaista, jos japanilaiset jatkaisivat dumpingia vielä senkin jälkeen, kun tuotteille on hankittu vakiintunut asema maailmanmarkkinoilla. Varmaan heillekin raha kelpaisi, vaikka sitä saisi vähän enemmänkin, kunhan vain myyntimahdollisuudet säilyvät.

Joutuu usein itseltään kysymään, eikö olisi Europan intressien mukaista suosia Japanin markkina-alueiden kehittymistä Kaukoidässä ja eivätkö kaukaisemmat markkinapaikat silloin olisi heille vähemmän tärkeät? Tosiasia on kuitenkin, että japanilaiset tulevat, päästyään hyvään alkuun, painamaan kaikilla myyntialueilla. Saatuaan käsiinsä entistä edullisemmat raaka-ainelähteet, laajenee heidän tuotantonsa samassa tahdissa kuin tähänkin asti. Muun maailman on silloin turvauduttava säännöstelyihin, kauppasopimuspolitiikkaansa ja omavaraissuunnitelmiin korkeiden tullien suojassa kestääkseen pelissä, jollei kehitys avaa uusia nyt näkymättömiä teitä kansainväliselle kaupalle ja taloudellisten olojen vakiintamiselle. Japanin rynnistystä ei varmaan mikään mahti maailmassa pysty seisauttamaan. Päätävällä kansainvälisellä yhteistoiminnalla sitä ehkä voitaisiin hidastuttaa.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: J

Shanghaiin olevan pääkonsulin virasta raportti n:o 13

Konsuli Nikkanen

4/7 1935

SHANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o

743/148.

Shanghai Ssa 2 P:nä heinä+ KUUTA 19 35.

VIITTAUS:

N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 13.

Pääkonsulinvirasto oheisena kunnioittaen Ministeriölle lähettää raporttinsa n:o 13, joka sisältää seuraavaa:

Pohjois-Kiinan hankaukset taas selvitettyt.

Konsuli:

V. Niskaman.

MINISTERIO		
No. 12 / 337 Tal. S. 1 35.		
22/7.35	72	11
50	12	1

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA ~~LEHTITIEDUSTUS~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

Shanghaiissa 1 p:nä heinä-kuuta 19.35.

Asia: Pohjois-Kiinan hankau-
set taas selvitettyt.

PÄÄKONSULIN VIRASTO		
12 / 1935 Sal. 13. 1935		
22/7.35.	1/3	1311
Mies	.	Mies
50	12	8

Viime kuun 15 päiväältä olleessa raportissa kerrottua Kalganin välikohtausta (sähkösanomissa lienee sitä nimitetty Tshangpein välikohtaukseksi sen Kalganin vieressä olevan kylän mukaan, missä ^{selkkausta} ne sattuivat) koskeneet selvittelyt ovat pitäneet pari viikkoa Kiinan hallitusmiehiä vakavassa jännityksessä. Tilannetta on vielä vaikeuttanut Tushikoussa v.k. 24 päivänä sattunut aseellinen kahakka mantshukuolaisen patrullin ja kiinalaisten sotilaiden välillä. Näiden molempien selkkausten johdosta on Kwantungin armeijan johto esittänyt lehtitietojen mukaan kiinalaisille viranomaisille seuraavat uhkavaatimukset:

- 1) kaikissa Tshaharin ja Jeholin rajatienoissa olevat kiinalaiset sotavoimat ovat poistettavat ja järjestyksen ylläpito jätettävä erikoisten turvallisuusmiehistöjen (Peace Preservation Corps) käsiin,
- 2) japanilaisille joukoille on myönnettävä oikeus rakentaa lentoasema Kalganiin,
- 3) Kuanissa olevat 132:sen divisionan joukot ovat siirrettävä toisaalle,
- 4) kenraali Sung Tsheh-yuan vapautettava 29:nnen armeijakunnan päällikkydestä,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

- 5) saman armeijakunnan esikuntapäällikkö ja esikunta eroitettavat,
- 6) japanilaisvastainen agitatio lopetettava Tshaharissa,
- 7) virallinen anteeksipyyntö välikohtausten johdosta,
- 8) kiinalaisten ratsujoukkojen poissiirto rajatiensista,
- 9) salaisten seuran hajoittaminen,
- 10) Kuomintangin paikallisosastojen lakkauttaminen Tshaharissa, ynnä
- 11) vakuudet japanilaisten esteettömästä liikuntavapaudesta maakunnassa.

Näihin kaikkiin japanilaisiin vaatimuksiin ovat kiinalaiset viranomaiset taipuneet, mikä v.k. 27 päivänä on myös kirjallisesti varmennettu. Kenraali Tshing Teh-tshung, Tshaharin maakuntahallituksen väliaikainen päällikkö, joka vakuudet Kiinan puolesta on allekirjoittanut, on lopen masentuneena pyytänyt viipymätöntä eroa valtion palveluksesta. Lisäksi ovat kiinalaiset suostuneet samassa yhteydessä laajentamaan Tangkung sopimuksella järjestettyä demilitarisoitua aluetta siten, että sitä jatketaan nyt myös pitkin Tshaharin ja Jeholin rajaa kiinalaisella puolella 25 - 40 kilometrin laajuisena vyöhykkeenä.

Tshaharin maakunta on nyt, samoin kuin Hopei pari viikkoa aikaisemmin, siirtynyt Kwantungin armeijan faktillisen kontrollin alaiseksi. Mantshukuolla ei ole enää ynseämielisiä vieraita sotavoimia eikä virallisia tai yksityisluontoisia järjestöjä naapurimaakunnissaan. Japanilaisten toimintavapaus ja liikeyritteliäisyys on molemmissa maakunnissa vastedes asiallisesti katsoen rajoittamaton. Vaikeudet maakuntia lopullisesti vallattaessa sopivan ajankohdan tultua ovat mitättömät.

Jännittynyt tilanne Pohjois-Kiinassa houkutteli joukon

intomielisimpiä japanilaisvastaisia entisiä kiinalaisia sotilaita muodostamaan salaliiton nykyistä hallitusta vastaan tarkoituksella eroittaa Pohjois-Kiina Nankingistä ja järjestää riippumaton hallitus Peipingiin. Salaliittolaisten muutamia päiviä sitten kaupunkia vastaan hallituksen joukoilta vallatun panssarijunan turvin tekemä hyökkäys torjuttiin helposti ja kolmattasataa sen osanottajista on parhaillaan suojelustilaan julistetussa Peipingissä selvittämässä yritystään sota-aikeudessa. Kaappausyritys näyttää menevän muutoin ilman vakavampia seurauksia, paitsi että sen johtajat saavat maksaa harkitsemattoman toimekkautensa hengellään. Pohjois-Kiinan selkkaukset johtivat toisellaisiin johtopäätöksiin Kantonin suunnalla. Kaksi aikoinaan Shanghaista Kantoniin livistänyttä kiinalaista sotalaivaa nousi kapinaan Kantonin paikallisjohtoa vastaan ja siirtyi takaisin Nankingin välittömään komentoon, Kiinan oloja erinomaisesti kuvaava tarina. Hu Han-min, kantonilaisten poliittinen johtaja, puhdisti samoihin aikoihin Kiinan tomut jaloistaan lähtien "seurueineen" Europaan. Jällellepääneet tyytymättömät ovat voimakkaasti vakuuttaneet lojaalisuuttaan keskushallitukselle.

Pohjois-Kiinan tapahtumat ovat luonnollisesti herättäneet suurta huomiota myös muissa maissa. Englannin parlamentissa on imperiumin ulkopoliittikan johtajalta kyselty, ovatko brittien edut joutumassa kärsimään ja mitä niiden turvaamiseksi ajotaan tehdä. Perinnäistapojen mukaan ollaan sancissakin erittäin varovaisia, jottei vaarannettaisi yhteistoiminnan mahdollisuuksia selkkausten voittajan kanssa. Sir Samuel Hoare on eräässä japanilaiselle taholle antamassaan lausunnossa, ensin korostettuaan naapurusten rauhanrakkauden välttämättömyyttä, lausunut, että "a proper understanding and collaboration between Britain and Japan was considered

essential not only to the stability of Asia but to the prosperity of the whole world", koska molemmat kansat, englantilaiset ja japanilaiset, ovat "enterprising races rightly determined to leave our marks in the history of the world". Näissä sanoissa ovat kiinalaiset olleet, ehkä parpeettoman arkatuntoisesti, taipuvaisia näkemään uuden valtiosuhteiden suuntautumisen vallanjakoon Aasiassa: Intia Englannille ja Kiina Japanille. Toisaalta ovat kiinalaiset lehdet kuulemma mielihyvin säteerailleet Wedgwood Bennin sanoja jossakin Lontoon "National Peace Congressin" äskeisessä istunnossa: "Japan says that a united and prosperous China is her main interest. It seems inconceivable that a united and prosperous China would tolerate the treatment which she is at present receiving from Japan".

Olipa näiden ja muiden samansuuntaisten lausuntojen merkitys mikä tahansa, tosiasia on, että Kiina saa pulissaan tulla toimeen ilman aktiivista apua siltä taholta. Toistaiseksi ei Pohjois-Kiinassa hyviin aikoihin tapahtune mitään erikoista. Japani näyttää saavuttaneen, mitä on tällä hetkellä tavoitellutkin. Jonkun aikaa kestävä välirauha saavutusten vakiintamiseksi on myös tarpeellinen. Kiinalaiset hallintomiehet ovat vastaisuutta silmälläpitäen ryhtyneet kiireimmittäin uudelleen organisoimaan Hopein ja Taha-harin maakuntain hallintoa lähettämällä niihin parhainta ja kypsyneintä virkamiesaineistaan, jonka toivotaan kykenevän välttämään hankaukset japanilaisten kanssa, sikäli kuin ne suinkin kiinalaisista riippuvat.

Konsuli: *V. Nikkanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 3

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviestistä raportti n:o 14

Konsuli Niskanen

10/7. 1935

ShanghaiSSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o

784/132.

Shanghai SSA 13 P:NÄ heinä KUUTA 19 35.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13/1332 Sal. 1935		
2/8.35	100	
KYNNÄ	OLASTA	ASIA
58	A12	f.

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: **Raportti n:o 14.**

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen ohjeisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 14, joka sisältää seuraavaa:

Pohjois-Kiinan selkkausten selvitteä ja tie steenpän.

Konsuli: *V. Niskanen.*

PÄÄKONSULIVIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~KONSULI~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Shanghaiissa 10 p:nä heinä kuuta 1935.

Asia: Pohjois-Kiinan selkkausten
selvitystä ja tie eteenpäin.

10 / 337 Sal.	35.
2/1 - 35	
OSASTO	
58	A2 f.

Lukiessa täällä kotimaan lehtien uutisia askeisista Pohjois-Kiinan selkkausista joutuu ymmälle siitä, miten paljon leh-temme taas vaihteesta tietävät näistä tapahtumista. Tällaisista lah-teista, jotka ovat käytettävänäni, s.o. sanomalehdistä, Kiinan ulko-asiainministeriön Shanghaiin toimistosta, konsulipiireistä ja kahden päivälehdien toimituksilta, ei ole voinut saada liikikään sitä informa-tiomäärää, mikä lehdissämme on julaistu. On kyllä totta, että Kiinas-sa on kovanpuoleinen ennakkosensuuri, joka estää sopimattomaksi katso-tuiden uutisten ja kirjoitusten julkaisun, ja ettei konsulipiireissä ja ulkoministeriön toimistossa tiedetä enempää kuin lehdissäkään. Mut-ta lehdillä on kirjeenvaihtajansa ollut tapahtumapaikoilla pitämässä toimituksia tapahtumain tasalla, mikä tietysti on ollut mahdollista, koskei kirjesensuuria ole.

Lehdissämme ollut uutinen, että Pohjois-Kiina olisi jou-tunut siinä määrin Kwantungin armeijan miesten käsiin, että esim. pu-helin- ja sähkölinjat olisivat heidän hallinnossaan, ei tälläisten tietojen mukaan pidä paikkaansa. Tosin japanilaiset kerran katkasivat Tientsinin-Kalganin linjan, mutta se laitettiin seuraavana päivänä kii-nalaisten toimesta kuntoon. Myöskin Kwantungin armeijan suuret joukko-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-tuksiin.

siirrot suuren muurin eteläpuolelle ovat kovasti liioiteltuja. Päävastoin japanilaiset ovat vähentäneet joukkovahvuuksiaan sekä Tientsinissä että yleensä muissakin asutuskeskuksissa demilitarisoidulla alueella. Kun kiinalaisetkin ovat siirtäneet varsinaiset sotavoimansa suuren muurin likeisyydestä loitommaksi, jäävät nyt laajat alueet sekä vanhalla että uudella demilitarisoidulla vyöhykkeellä vain kiinalaisten turvallisuusjoukkojen (Peace Preservation Corps) ja pienten japanilaisten garnisonien suojattavaksi. Rosvojoukkojen on sen vuoksi parempi vastedes liikehtiä näillä vyöhykkeillä, mikä onkin tilanteen vaarallisimpia punkteja. Välikohtauksia syntyy ja voidaan provosoida helposti, milloin Kwantungin miehillä on hyvä tilaisuus edetä mielihalunsa mukaan.

Sainoin ovat Peipingin kaappausyrityksen valmisteluista julkaistut tiedot, että japanilaiset olisivat olleet hankkeen johtajina, paikkansapitämättömät sekä kiinalaisten että japanilaisten lähtöiden mukaan. On aivan oikein huomautettu, että jos japanilaiset olisivat hanketta johtaneet, olisi se valmisteltu ja läpiviety sellaisella tavalla, mikä olisi hankkeelle taannut onnistumisen. Japanin sotilaisviranomaiset eivät ole vähimmillään sekaantuneet niiden harvain japanilaisten tutkintaan ja tuomioihin, jotka yhteyksessä olivat mukana. Kenraali Dgihara, Kwantungin armeijan poliittinen johtaja, onkin avoimesti julistanut, että heikäläiset ovat täysin tyytyväisiä saavutuksiin Hopeissa ja Tahaharissa ja ryhtyvät nyt rauhallisin keinoin kehittämään tuloksia, s.o. vakiintamaan Japanin taloudellista sena-valtaa mainituissa maakunnissa.

Olettamus, mitä näytään jonkullaisiin todellisuuspohjaisiin perusteisiin kehitellyn meidänkin lehdistösamme, että Kwantungin armeijan ryntäys olisi ollut reago ulkoministeri Hirotan sovinnolliselle politiikalle ja ennen kaikkea Kiinassa olevan Japanin lähetys-

tön korottamiselle suurlähetystöksi, tuskin voinee pitää paikkaansa. Tapasin t.k. 4 päivänä U.S.A:n kutsuissa rahaministerin, tri Kungin, joka Wang Fahing-wein pitkällisen sairauden aikana toimi Nankingin hallituksen pääministerinä, ja yritin virittää hänen kanssaan keskustelua Pohjois-Kiinan tapahtumista. Ministeri Kung ei ollut siihen kuitenkaan halukas, vaan viittasi ainoastaan uuden vuoden päivänä kertomiinsa seikkoihin, joita olen tammikuun 4 päivältä olevassa raportissa n:o 1 selostanut, ja sanoi jo silloin Kiinan hallituspiireissä odotetun äskeisiä tapahtumia. Ministeri tuntui oikeastaan tyytyväiseltä, että Kiina pääsi tällä kertaa näinkin vähällä. Sen sijaan on hyvin todennäköistä, että Nankingin hallitusmiesten kieltäytyminen tunnustamasta Mantshukuota ja muodostamasta Japanin ja Mantshukuon kanssa mahtavaa Aasian blokkia ynnä viivyttely tärkeiden juoksevain asiain ratkaisussa on kiiruhtanut Kwantungin miesten toimintaa.

Tapahtuneet muutokset Hopein ja Tahaharin maakuntain hallinnoissa ja muissa oloissa voisimme karakterisoida muutamalla sanalla. Maakunnat jäivät kiinalaiseen hallintoon, minkä hoidossa on huomiota otettava Kwantungin armeijan toivomukset, jotta uudet hankaukset tulisivat vältetyiksi, Kuomintang, kansallisyhdistys, on lopettanut kaiken toimintansa maakunnissa ja ne sen kautta menettäneet kaiken kosketuksensa maan valtiolinten pohjana olevaan järjestöön, maakuntain sotilaallisten olojen uuden järjestelyn kautta on Mantshukuota kohtaan latenttinen sotilaallinen vaara Kiinan taholta tehty miltei olemattomaksi ja lopuksi ovat japanilais-mantshukolaiset saavuttaneet jokseenkin rajattomat taloudelliset toimintamahdollisuudet näissä maakunnissa.

Nämä saavutukset ovat jo merkittävä etappi Japanin po-

littisellä tiellä tavoitellessa Itä-Aasian herruutta. Mitkä ovat Kwantungin miesten likimmät tähtäimet, on täällä monella taholla koeteltu arvailla. Usein tapahtumain edellä kulkeva, hyvin informoitu japanilainen lehdistö on vähin raotellut tulevaisuuden verhoja. Niinpä arvovaltainen "Kaibo Jidain" heinäkuun numerossa on lausunto, joka ajanmerkkinä on huomattava.

"Nykyinen tilanne Pohjois-Kiinassa ei ole isoiloitu ketyksen tulos," kirjoittaa lehti. "Miten hartaaasti Nankingin hallitus puhuneekin oikeuksistaan Japanin armeijalle, mitään sovittelumahdollisuuksia ei ole niin kauan kuin kaikkia japanilaisvastaisia sotilasosastoja ja japanilaisvastaisia järjestöjä ei ole hävitetty tai poissirretty ja ainaiseksi. Nankingin vaikutusvallan hävittäminen Pohjois-Kiinassa merkitsee kenraali Tshiang Kai-shekin vaikutusvallan huomattavaa vähentymistä ja on vaikeuttava sisäistä tilannetta yleensä antaessaan Tshiangin-vastaisille johtajille koko Kiinassa yllykettä vastaanpanoon. Tämän vuoksi ei Tshiang tule hyväksymäkään Japanin vaatimuksia ehdoitta. Ja jos hänellä on aikomus uskaltautua sotaan Japania vastaan hyökäten Japanin vaatimukset, tulos on oleva hänen hallituksensa sortuminen. Kun Tshiangin sotilaallinen vaikutusvalta on hävitetty Hopeista, merkitsee se sitä, että koko Pohjois-Kiina on muodostuva varsinaisesta Kiinasta tosiasiallisesti riippumattomaksi, sillä Kuomintangin opeilla ei tule siellä olemaan tehos, ja että taloudellisten asiain johto on japanilaisystävällisten johtajain käsissä, niiden joukossa Tshou Tse-min, joka on rohkea kiinalais-japanilaisen yhteistyön esitaistelijä." Kun Pohjois-Kiinasta muodostuu Kiinasta asiallisesti riippumaton taloudellinen alue, herättää se suurta hämmäystä Kantonin johtajissa. Silloin Tshiangin hallitus on menettävä paljon, jollei kaikkea vai-

kutusvaltaansa ja syöksyvä koko maan määrimmäiseen kaa'okseen ja melskeeseen. Mikä taikavoima on silloin kykenevä pelastamaan Nankingin hallituksen sortumasta tällaisen tilanteen vallitessa?"

Kirjoituksessa tuodaan tavallista reilummin julki japanilaisten "johtavat sätteet" ja odotukset nykyisessä tilanteessa sekä "harras toivo nähdä Kiina vielä yhtyneenä ja eheänä". Kiinalaisella taholla tunnustetaan avoimesti, että jossain määrin on sellaisen erimielisyyden vaaraa olemassa seuraamuksena Pohjois-Kiinan selkauksen selvittelystä, joka voisi uhata kenraali Tshiingin ja keskushallituksen arvovaltaa. Mutta ollaan lopultaan vakuutettuja, että pahansineiset kiinalaiset kenraalitkin ovat sateisten vuosien kuluessa niin paljon oppineet, etteivät enää tartu aseeseen Tshiingia vastaan, sillä suurin todennäköisyys olisi, että kapinoitsijat piakkoin ripustettaisiin hirsipuhun. Toisella tulokseen voisi johtaa vain japanilaisten kapinoitsijoille antama aseellinen apua.

Olen usein raporteissani esittänyt sen käsityksen, ettei Kiinalla ole nykyisissä vaikeuksissaan tehokkaan avun toivomiltään taholta ulkoapain. Washingtonin sopimuksella ja Kellogg-paktilla ei ole tehoa eikä tehostajaa niin kauan kuin Kiinan tapahtumista eniten intresoitujen valtain, Englannin ja Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain, aivan tärkeimpiin kauppataloudellisiin etuihin ei ole kajottu. Ja sitäkin ei ole vielä tehty. Aseen heittäminen Euroopasta tai Amerikasta käsin Japania vastaan on liian uskallettua. Kauppamahdollisuudet Pohjois-Kiinassa jäävät muodollisesti koakemattoniksi, ainakin toistaiseksi. Mantakuussa on petroolimonoopolinaa. Joku samantapainen monoopoli voidaan tuon

nempana järjestää Pohjois-Kiinassakin. Se tulee luonnollisesti aiheuttamaan noottisodan, mutta ei enempää, jollei se kovin pahasti iske suunta mainittujen suurvaltain kauppangosta. Sitäpaitsi on Kiina tällä hetkellä niin heikko tekijä ostajana ja kuluttajana, ettei se kiihota ruutia tuhlaamaan. Tärkeissä amerikalaisissa piireissä myöskin heidän lehdissään, tunnustetaan suoraan, että U.S.A:n lisääntynyt varustautumisinto on likinnä Pohjois-Kiinan tapahtumain aiheuttama.

Meidänkin lehdissämme on viitattu Kiinan mahdolliseen yhteistoimintaan Neuvosto-Venäjän kanssa japanilaisia vastaan. Sellainen yhteistoiminta olisi ajateltavissa, jos Kiinan armeija ja raha-asiat olisivat sellaisessa kunnossa, että sotaa voisi ajatella, ja jos Neuvosto-Venäjä puolestaan katsoisi hetken edulliseksi kaupan ennustellun ja valmistellun sodan alkamiseen Japanin kanssa. Nämä edellytykset näyttävät kuitenkin puuttuvan. Kiinan armeija on teknillisesti vallan ala-arvoinen yhteentörmäykseen japanilaisten kaikin puolin loistokunnossa olevia joukkoja vastaan. Avoim taistelu merkitsisi Kiinalle ehkä satojentuhansien miesten menetystä, rahallisia uhrauksia, joihin ei mitenkään pystytä, sekä selvää ja ehdotonta ainakin Pohjois-Kiinan menetystä. Neuvosto-Venäjän ja Japanin suhteissa ei ole, lakkaamattomista rajaselkkauksista huolimatta, tärkeisten asiantuntijain käsityksen mukaan välittömiä murtumisen oireita. Sitäpaitsi kiinalaisella taholla torjutaan mitä jyrkimmin ajatuakin Neuvosto-Venäjän erikoisavusta Kiinalle. Jos yritys onnistuisikin, nimittäin yhteishyökkäys Japania vastaan, pidetään varmana, että Neuvosto-Venäjän apu olisi liian kalliisti maksettava. Kommunisti-instruktöörin aika on tällä hyvässä muistissa. Kiinan puolustautuessaan Japanin laajasuuntaista hyökkäystä vastaan nykyi-

sissä oljissa turvauttava vain passiiviseen vastarintaan ja sen taistelukeinoihin. Se suorannainen avustus, jonka se saa ulkoapuin, ei voi olla taistelun kuldille ratkaiseva. Mutta samalla kiitollisimm-della ja ilolla, kun meillä tuommoisina vuosina, noteerataan tällä-kin oikeamielisten kansalaisten ja lehtiön lausunnot, joissa kuvaa-taan myötätuntoa Kiinan kohtaan.

Kiinan puolustussuunnetta kuvaa erinomaisesti seuraava pkm-ulkoministeri Wang Tsing-wein lausuntoj jonka raportissani n:o 2 tammikuun 30 päivältä aiheessain: "Japani voi mobilisoida lyhyessä ajassa 2.500.000 miestä vakinaisia ja reservijoukkojaan ja transpor-toida ne meritse Kiinaan kahdessa päivässä." Meidän joukkojamme siir-täminen pohjoisesta etelään ottaa kulettamunvojan ja teiden puutteon vuoksi puoli kuukautta. Mutta meidän on muistettava, että japanilai-set joukot voivat hyökätä vain yhteen tai kahteen paikkaan. He eivät sinikään pysty laajentamaan linjojaan yllä koko maan. Vaikka meidän joukkomme saattavat kerran tilapäisillä vastoinrykkäyksillä, maalinnassa ei ole valvettunutta kansaa, joka voidaan ainaiseksi nautentaa. Kun ne heilittämättä jatkamme itsepuolustuksemme tukydenhämmistä, eikä tu-lle valittamatta koittamaan, jolloin maahanhyökkäykset ovat uuvutetut ja suurvaliit herävyt tajunnaam velvollisuutensa rauhan asiaa koh-taan."

Konsuli:

V. Wikström.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 15.

Konssi Niskanen

12/8 1935

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 875/166.

Shanghaiissa 14 P:NÄ ^{elo.} ~~kesä~~ KUUTA 19 35.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
14/332 Sal. n. 35.		
29. 35.	2	19
53	82	f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 15, joka sisältää seuraavaa:

Wang-Tshing-wein eropyyntö.

Konsuli: *V. Wideman.*

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA ~~KONSULI~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

Shanghai:ssa 12 p:nä elo kuuta 19... 35.

Asia: Wang Tshing-wein eropyyntö.

Olen useaan kertaan äskeitä kuukausien aikana kuul-
lut väitteitä, että Nankingin hallituksessa vallitsee huomatta-
via erimielisyyksiä Japanin-politiikassa seurattavasta suunnas-
ta. Tällantapaisia viittauksia on joskus tuotu julkisuuteenkin
tšekäläisissä europalaiskielisissä lehdissä. Hallituksen tahol-
ta ne on kuitenkin aina torjuttu täysin perättöminä. Myöskin
Kiinan ulkoasiainministeriön Shanghaiin toimistossa on väitetty
samaa.

Toimeenpanevan juanin esimies ja ulkoasiainministeri
Wang Tshing-wei läksi kolmisen viikkoa sitten vaikeiden sydän-
ja sappivaivojensa vuoksi lääkärin hoitoon Shanghaiin, mistä
hän pian siirtyi Tsingtaohun. Tiedot Wangin toipumisesta ovat
olleet tyydyttävät, joten hänen muutaman viikon perästä olisi
pitänyt voida jälleen ryhtyä hallituksen johtoon. Wang hämmäs-
tytti kuitenkin t.k. 8 päivänä maailmaa presidentti Lin Senille
lähettämällään sähkösanomalla, missä hän pyysi vapautusta toi-
meenpanevan juanin esimiehen ja ulkoasiainministerin tehtävistä. Ero-
pyyntöä perusteltiin terveydellisillä syillä. Wang ei sano pit-
kiin aikoihin omaavansa sellaisia voimia, mitkä tarvitaan vielä
hänen sairausviikkoinaanakin vaikeutuneen tilanteen hoitamiseen

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

ja selvittämiseen, ja lisää, että sairauden juuret (la maladie fondamentale) ovat hänessä vielä syvällä. Monilla tahoilla ollaan taipuvaisia oletamaan, että Wang viimeksimainituilla sanoillaan tahtoo viitata sopimattomuuteensa tyydyttämään eräiden vaikutusvaltaisten piirien toivomuksia hallituksen johtajana.

Kiinan viranomaiset pidättyvät jyrkästi kommentaareista asian yhteydessä. Kuomintangin pääsihteeri on lähetetty Tsingtaohun taivuttamaan Wangia peruuttamaan eropyyntönsä. Asioita syvemmältä tuntevat henkilöt pitävät todennäköisenä, että Wang, joka on ilmoittanut olevansa tervehdyttyään Kuomintangin käytettävissä, peruttaa eropyyntönsä vain kenraali Tshiang Kai-shekin persoonallisesta pyynnöstä. Myöskin Japanin viranomaiset noudattavat samaa vaiteliaisuutta, vakuuttaen tosin, että mahdollinen Nankingin johtomiesten vaihdos ei tule vaikuttamaan Japanin Kiinan-politiikkaan.

Epävirallisissa julkisissa piireissä sen sijaan on Wangin eropyyntö synnyttänyt paljon ajatustenvaihtoa. Sen motiiveja on koetettu eri puolilta selvittää.

1. Wang Tshing-wein politiikkaa Hopain ja Tshaharin hankauksen aikana pitivät monet hänen hallitustoverinsa liiaksi taipuvaisena. Tämä seikka on lisännyt hallituksen arvostelijain joukkoa Nankingin varsinaisilla valta-alueilla ja varsinkin Kantonissa. Wangin pysyminen hallituksen johdossa saattaisi sen ankarien hyökkäysten kohteeksi syyakuussa kokoontuvan toimennevan keskuskomitean kokouksessa ja varsinkin myöhemmin syksyllä Kuomintangin yleiskongressissa.

2. Yksimielisyys Wang Tshing-wein ja Tshiang Kai-shekin välillä Japanin-politiikassa noudatettavasta suunnasta ja menet-

telytavoista on rikkoutunut. Kenraali Tshiangin suostumusta ei ole hankittu Hopein ja Tshaharin kuvernöörien vaihtoon. Tshiang katsoo vaikutusvaltaansa näissä maakunnissa toimenpiteillä pahasti horjutetun.

3. Kenraali Tshiangin väitetään oletettavan, että Wang Tshing-wei on tarkoituksellisesti käyttänyt kenraalin poissaoloa Nankingista heikentääkseen tämän asemaa yleensäkin, minkävuoksi kenraali on yhtynyt Wangin arvostelijoihin. Wang puolestaan tahtoo eropyynnöllään pakoittaa Tshiangin, joka on esiintynyt milloin sovinnollisen ja milloin vihamielisen politiikan kannattajana Japania kohtaan, tekemään ratkaisunsa suuntaan taikka toiseen.

4. Kantonilaisten keskuudessa on Wangin Japanin-politiikka aiheuttanut suuttumuksen myrakyn, jota Tshiang on laskelmallisesti ärsyttänyt. Tshiangin ja kantonilaisten kesken on sovittu vastaisesta yhteistoiminnasta, mikä vaatii Wangin syrjäyttämistä. Wangin itsensäkin mainitaan erollaan tahtovan edistää Nankingin ja Kantonin lopullista yhtymistä.

5. Wang Tshing-wei on koko kevätkorvan tuntenut asemansa Nankingissa heikentyvän. Että asia todella niin on, sitä todistaa monien julkisestikin esitettyjen käsitysten mukaan rahaministeri Kungin nimittäminen väliaikaiseksi toimeenpanevan Juanin esimieheksi ja Hsu Mo'n väliaikaiseksi ulkoasiainministeriksi Wangin käsitystä tiedustelematta. Tämän sanotaan osoittavan, että toimeenpanevan keskuskomitean pysyväisessä neuvostossa, joka nimitykset toimittaa, Wangin vastustajilla on enemmistö.

6. Kun Kwantungin japanilaiset sotilaspiirit ovat taas Luantshaun atentatin johdosta esittäneet uusia uhkauksia, Wang Tshing-wei on eropyynnöllään tahtonut osoittaa, mihin jousen jännittäminen liian kireälle tulee vievän.

7. Nankingissa on muodostumassa sekä virallisessa että yksityisasemassa olevista vaikutusvaltaisista kiinalaisista klikki, joka havittelee kiinteää yhteistoimintaa Kiinan ja Neuvosto-Venäjän kesken Japania vastaan. Tämän suuntauksen toiminnan esteenä on ennen kaikkea Wang Tshing-wei.

8. Japanilaiselta taholta tulee vielä lopuksi väite, että Wangin eropyyntöä olisivat jouduttaneet "europalais-amerikalaiset intriigit" Nankingin hallitusta vastaan sen noudattaman Japanin-politiikan johdosta.

Mikä edelläolevassa on paikkaansapitävää ja mikä enemmän tai vähemmän mielikuvituksen tuotetta, on vaikea mennä sanomaan. Ainakaan jutut europalais-amerikalaisista intriigeistä eivät voine pitää paikkaansa. Amerikalaisen intressien uskollinen tulkki Shanghaiassa, "Evening Post", lausuu t.k. 10 päivän johtavassa kirjoituksessaan vilpittömät valittelut Wang Tshing-wein eropyynnön johdosta ja esittää toivomuksen, että tämä kaukokatseinen, kyvykäs ja horjumattoman rehti mies (a man of the highest personal integrity) pian palaisi maansa palvelukseen. Englantilainen "North China Daily News" esittää artikkelissaan ehkä vieläkin kauniimmat mainesanat eroavalle hallituksen päälle ja heittelee ironisia letkauksia hänen arvostelijoilleen. Muiden maiden, paitsi Neuvosto-Venäjän, intrigiosuudet eivät tässä tapauksessa tule kysymykseenkään. Venäjän vaikutus taas on Nankingissa siksi mitätön, ettei se horjuta ministerien asemaa.

Wang Tshing-wei on Kuomintangin järjestäytymisestä saakka sosiaalisesti katsoen ollut sen vasemman siiven, liberaalien johtaja. Tässä ominaisuudessa hän on muunneina vuosina usein joutunut oppositioon Tshiang Kai-shekiä vastaan, jota on

pidettävä Kuomintangin konservatiivisen siihen etumiehenä. Tamikuussa 1932, Shanghain kuuluisan väliskohtauksen aikoina, saatiin sovinto aikaan Wang Tshing-wein ja Tshiang Kai-shekin välillä ja Wang ryhtyi johtamaan maan siviilihallintoa toimeenpanevan juanin esimiehenä. Wangin hallitusta ja sen suuntaa ei kyllä yleensä voitu pitää liberaalisena. Mutta hallituksen tärkeimpänä tehtävänä olikin sillä hetkellä suhteiden järjestäminen Japanin kanssa. Wangin neljä ja puoli vuotta kestänyt hallintokausi on kaikesta huolimatta merkittävä myös sisäpoliittisessa suhteessa tuloksista rikkaimmaksi ajaksi vallankumouksen jälkeisessä Kiinassa. Suhteet Japaniin eivät sitä vastaan ole ottaneet parantuakseen / siinä määrin kuin / Wang hallitusohjaksiin tarttuessaan ja varsinkin Tangkun myönnytysten jälkeen toukokuussa 1933 oli toivonut. Mantshuria ja Jehol ovat menetetyt sekä nyttemmin puolittain myös Hopein ja Tshaharin maakunnat. Tähän ei ole vaikuttanut Nankingin hallituksen päämiehen puuttuva pyrkimys sovinnollisiin suhteisiin Japanin kanssa, vaan Shideharan sovinnollisen politiikan vararikko Japanissa ja Kwantungin nuorminitaristien vaikutusvallan kasvu ja heidän aktiivinen Kiinan-politiikkansa.

Wang Tshing-wein pysyminen hallitusohjissa on ratkaisevalta osalta riippunut siitä kannatuksesta, minkä Tshiang Kai-shek on hänelle kuluvinä vuosina antanut. Kritiikkiä Kuomintangin oikeistosiiven taholta ei ole puuttunut. Wang on toimenpiteillään Pohjois-Kiinassa astunut nyt Tshiangin varpaille ja saa mennä, sillä todellisuudessa harjoittaa Tshiang Kai-shek Kiinassa suunnilleen samantapaista verhottua diktatuuria kuin Askeisinä vuosina Pitsudaki Puolassa. Wang Tshing-wein eroa tulee Tshiang Kai-shek käyttämään hyväkseen sovinnon aikaansaamiseksi Kantonin oppositioiden kanssa, mikä vihdoinkin onnistunee-

On mielenkiintoista nähdä muuttuuko Nankingin hallituksen Japanin-politiikka edes jossain määrin Wangin erottua. Se on hyvin vähän todennäköistä, sillä japanilaisvihamieliselle suunnalle siirtyminen olisi sokeaa realiteettien kieltämistä, mikä myöhemmin kostaisi Kiinalle. Väitetään, että Kantoninkin japanilaisvihamielisyys on sisäpoliittisista laskelmista johtunut. Kantonilla itsellään on aina ollut hyvät suoranaiset suhteet Japaniin ja japanilaisvastainen agitatio luonteeltaan vain teoreettista.

Wang Tshing-wein vastustajien joukossa väitetään, että hänellä olisi ollut valmisteilla pitkälle menevä yhteistodentasaunnitelma Japanin kanssa. Tämä olisikin ymmärrettävää, sillä Nankingin hallitukselle on tuottanut vähän kunniaa äskettäin kuukausina kautta maailman kuulutetut japanilaisten ultimatumit, joihin hallituksen on täytynyt vastarintaa tekemättä taipua. Vähemmän alentavaa olisi käsittääkseni päästä japanilaisten kanssa laajasuuntaiseen sopimukseen, joka heille takaisi ne taloudelliset edut Pohjois-Kiinassa, mitä he tavoittelevat, kun aina suuren melun jälkeen tehdä luovutuksia japanilaisten sotilaallisen uhan edessä. Näin menetellen olisi Nankingille varman paremmat mahdollisuudet säilyttää ikivanhoilla alueillaan edes muodollinen suvereniteetti.

On vähän todennäköistä, että Wang Tshing-wei peruuttaisi eropyyntönsä, yhtä vähän kuin että sitä on häneltä edes vakavassa mielessä pyydettyään. Välitila tulee kestämaan syyskuun 20 päivään, jolloin Kuomintangin toimeenpaneva keskuskomitea kokoontuu.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: f.

Shanghaiissa olevan johtokonsuliviraston raporto 16.

Konsuli Niskanen.

27/4 1935.

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.
KIRJELMÄ n:o 908/170.

Shanghai SSA 27 P:NÄ elokuuta 19 35.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKO	15 337 he.	35
23/9.35		
59	A2 f.	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 16.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 16, joka sisältää seuraavaa:

Nankingin hallituskriisi selvitetty.

Konsuli: V. Niskanen.

Tshiangin tulleen vakuutetuksi, ettei Wang Tshing-wei ole missään muodossa työskennellyt hänen arvo- ja vaikutusvaltansa vähentämiseksi ja että Wangin seuraama Japanin-politiikka ja toimenpiteet Pohjois-Kiinassa ovat perustuneet tosiolojen oikeaan arviointiin.

Kenraali Tshiang lähetti näin ollen Wangille pyynnön peruuttaa eroaikeista ja saapua Nankingiin neuvottelemaan tilanteesta. Kohtaus tapahtui t.k. 22 päivänä, jolloin toimeenpanevan keskuskomitean pysyväinen neuvosto, missä tärkeimmät hallintomiesten nimitykset toimitetaan ja jonka enemmistön on kerrottu vastustavan Wangin Japanin-politiikkaa, esitti eroa pyytäneelle hallituksen päälle, todennäköisesti kenraali Tshiangin painostuksesta, yksimielisen pyynnön luopua eroaikeista. Kahden päivän harkinnan jälkeen hän sitten ilmoittikin palaavansa entisiin tehtäviinsä.

On väitetty, että Wang Tshing-wein erohankkeet olivat vain hyvin laskettu manööveri, jolla hän tahtoi lujittaa heikentyvää asemaan. Niin ei kuitenkaan liene laita, vaikka kriisin toikin mukanaan hänen asemansa varmistumisen. Ensiksikin oli hänen terveytensä vakavasti horjuva. Koko talven hän sapui pari kertaa kuukaudessa Shanghaiin saamaan specialistilääkäriä hoitoa. Viime kuun loppupäivinä Wangin terveydentilasta annetut tiedot olivat huolestuttavat. Sellaisen työmäärän hoitaminen, mikä pää- ja ulkoministerin tehtävistä aiheutuu, vaatii täysiä miehen voimia. Toiseksi oli hänen Japanin-politiikkansa arvostelu omiaan heikentämään ja sotkemaan Kiinan ja Japanin välisen rauhoittumista, mitä Wang pitää tällä hetkellä erinomaisen tärkeänä. Kun tämän kritiikin harjoittajat olivat pesiytyneet toimeenpanevan keskuskomitean pysyvään neuvostoon, oli tilanne todella kiusallinen.

Kenraali Tshiangin avoin yhtyminen Wangin kantaan Japanin-politiikassa on taivuttanut arvostelulta kärjen. Luotettavalta taholta kerrotaankin, että ensi kuun 20 päivänä kokoontuva toimeenpanev

kuskomitea tulee laajentamaan toimeenpanevan juanin, s.o. factillisen hallituksen, toimivaltuuksia pysyvällisen neuvoston kompetenssien kustannuksella, mikä merkitsisi Wang Tshing-wein uuta voittoa ja antaisi pääministerille vapaammat kädet toimissaan.

Hallitustilanteen selviämiseen kerrotulla tavalla on ratkaisevasti vaikuttanut japanilaisten vakuutukset, että kaikista mahdollisista muutoksista huolimatta Nankingin hallituksessa japanilaiset seuraavat alkamaan suuntaa yleensä ja varsinkin Pohjois-Kiinan olojen järjestelyssä. Jos heidän suunnitelmainsa tielle vieritetään esteitä, poistetaan ne tarvittaessa asevoimin. Italian ja Abessinian välien kärjistyminen ei myöskään ole jäänyt ilman vaikutusta. Sodan puhkeamista pidetään varmana ja todennäköisenä sen laajentumista muitakin valtoja koskevaksi. Nankingin hallitusta likellä oleva "China Press" lausui joku päivä sitten johtavassa kirjoituksessaan oletuksen, että uhkaavan sodan vaikutukset Kiinaan saattavat muodostua kohtalokkaiksi, sillä on hyvin todennäköistä, että sotakiikkon laajetessa ja levitessa Kaukoitään Kiina saa maksaa alueluovutuksin raskasta veroa Mussolinin uhkapolitiikalle. Myöskin sisäinen tilanne Pohjois- ja Luoteis-Kiinan maakunnissa on muuttumassa huolestuttavaksi kommunismin levitessä ~~huolestuttavaksi~~ odottamattoman nopeasti niiden väestön keskuuteen. Wang Tshing-wein esitettyä eropyyntönsä pyysivät useat hänelle aatteellisesti likeiset hallituksen jäsenet samanaikaisesti eroa. Toimeenpanevan juanin väliaikainen esimies, rahaministeri Kung, lausui julkisesti sen käsityksen, että Wangin eroa tulisi seuraamaan koko hallituksen hajoaminen. Kun näin ollen sekä ulko- että sisäpoliittinen tilanne vaatii Kiinalta mahdollisimman suurta voimien keskittämistä, on kriisin selviytyminen hyvin ymmärrettävissä.

Kiinan ja Japanin suhteet jäävät ilmeisesti kehittymään vanhoja latujaan, joille viime kevään kuluessa asetettiin tärkeitä uusia tienviittoja. Nankingin hallituksen vakavana pyrkimyksenä o-

karttaa kaikkia avoimia hankauksia Japanin kanssa ja kohottaa maan sisäistä sekä aineellista että henkistä voimaa, jotta Kiinan kansan tahto ja sana painaisi vastaisuudessa entistä enemmän sen kohtaloista päätettäessä. Kiinan ja Japanin yhteistoimintasuurmitelmista, joiden toteutumisella tulisi olemaan kauaskantoiset seuraukset, on jo näkynyt hahmoiluja. Niistä ensi tilassa.

Konsuli: *V. Niskama.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: 4

Shanghaiin olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 17.

Konsuli Niskanen

26/9 1935

ShanghaiSSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o

1062/187.

Shanghai SSA 27 P:NÄ SYYSKUUTA 19 35.

VIITTAUS:

N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

UlkoasiainministeriölLE

ASIA: Raportti n:o 17.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 17:

Kiinalais-japanilainen

sopu ja yhteisymmärrys.

Konsuli: V. Niskanen.

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAI Ssa OLEVA ~~KOKOPISTO~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 17.

Shanghai ssa 26 p:nä syys kuuta 19 35.

17/10-35 Sal.D-35

Asia: Kiinalais-japanilainensopu ja yhteisymmärrys.

53 A2 J

Viime heinäkuun 27 päivältä olevassa raportissani luvattiin ensi tilassa palata Kiinan ja Japanin yhteistoimintasuunnitelmiin. Tšekäläinen lehdistö on asiasta kirjoitellut eskeisinä viikkoina runsaasti. Molempien maiden talouspiirien edustajilla on ollut ahkeraan kosketusta yleislinjojen selvittämiseksi. Japanin tšekäläinen suurlähettiläs on ollut useissa pitkissä neuvotteluissa Wang Tshing-wein kanssa ja samoin Kiinan Tokion-suurlähettiläs Tokion ulkoasiainministeriön kanssa. Siitä huolimatta ei mitään kongreettista, sopimuksiksi tai edes molemmin puolin hyväksytyiksi suuntaviivoiksi kiteytynyttä ole todettavissa.

Niin paljon kuitenkin voi sanoa, että japanilaisten kiinteä pyrkimys on päästä kehittämään varsinkin Pohjois-Kiinan luonnonrikkauksien käyttöä, elvyttämään Kiinan pumpuliviljelystä ja kohottamaan yleensä maan taloustasoa, jotta kansan ostokyky siten varttuisi, on yhteistä japanilaiselle lehtikirjoittelulle. Joku vuorikaivos- ja teollisuusosakeyhtiö on näissä merkeissä perustettu Pohjois-Kiinaan, mutta vähäpätöisellä pääomalla. Mihin muotoihin taloudellinen yhteistoiminta yleensä kiteytyy, on edelleen suuri ratkaisematon.

Japanilaisten syytökset Kiinan johtomiesten kaksimielisyy-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

destä jatkuvat edelleen, vaikka entistään hillitymmässä muodossa. Ja pitäisikin kenen tahansa tilannetta rauhallisesti tarkastelevan käsitteä, etteivät kiinalaiset voi olla muuta kuin kaksimielisiä. Luonnollisesti he itse tahtoisivat pitää laajat lääninsä ja isännöidä niitä omiin nimiinsä. Kehitys käy kuitenkin niin hitaasti, että siukkaiden japanilaisten, jotka tosiaankin tarvitsevat Kiinassa markkinoita tuotteilleen ja raaka-aineita teollisuudelleen tästä maasta, on vaikea sitä sulattaa. Kun lisäksi tulee japanilaisten poliittiset ambitiot Aasiassa, on ryntäys Kiinaan kuin luonnonvoimain ulospurkauma. Tätä kansallisen voiman rynnistystä vastaan ei verkkaisilla kiinalaisilla kehittymättömissä oloissaan ole muuta pantavaa kuin passiivinen vastarintansa ja "myöntyväisyytensä", molemmat kiinalaisen patriotismin elvyttäminä. Myöntyväisyysmiesten pohja-ajatus on lyhyesti se, että aseellisella ja muulla räikeällä vastustuksella joudutettaisiin vain maan jatkuvaa ^{1/2} pustomista, ja usko, että japanilaiset, kiinalaisiin verrattuna pieni kansa, Kiinaan tunkeuduttuaankin, kun Kiinan kulttuuri pääsee nousemaan, aikaa myöten sulautuvat maan varsinaisiin asukkaisiin, niinkuin niin usein valloittajan on ennenkin Kiinassa käynyt.

Kiinalaiset eivät ole jakautuneet jyrkästi kahteen leiriin näitten taktillisten puolustuslinjojen mukaan, vaan aivan samat miehet esiintyvät eri kysymyksissä, eri tilaisuuksissa ja eri aikoina milloin jyrkkinä milloin myöntyväisinä. Pää-ulkoministeri Wang Tshingwei on heistä tyypillisimpiä. Hän jäi hallitukseen kiinalais-japanilaisen yhteistoiminnan merkeissä. Samoihin aikoihin, kun hän palasi hallitusistuimelleen, levitettiin täällä julkaista "China's Leaders and Their Politics", Missä Wang Tshingwei entiseen tapaansa ja voimakkein sanoin kirjoittaa Kiinan yhtenäisyydestä ja elvytyspoliti-

kasta. Pari päivää sitten antoi Nankingin hallitus lehdistölle jul-
kilausuman, missä varoitettiin kiinnittämästä liian suuria toiveita
kiinalais-japanilaiseen yhteistoimintaan.

Kuitenkin on paljon kuluvan vuoden aikana, s.o. helmikuus-
ta lähtien, milloin Nankingin hallitus omaksui avoimesti japanilais-
"ystävällisen" kannan, tehty hankauskohtien poistamiseksi. Pohjois-
Kiinan tapahtumista ja niiden järjestelystä olen kertonut. Lisäksi
on japanilais-vastainen julkinen kiihoitus ja tavaraboikotti anka-
rasti kielletty, kouluissa on opetusohjelmia muutettu samassa henge-
ssä, suurlähettiläitä on vaihdettu, Mikadon loukkaamisesta rangais-
taan ankarasti ja vihdoin on alettu käyttää enemmän japanilaisia
tuotteita. Kiinan tuonti Japanista tamm-heinäkuussa oli prosen-
teissa Kiinan kokonaistuonnista 1933 - 8,99, 1934 - 10,58 ja 1935 -
14,20.

Parhaillaan puhaltelevien sovinnon tuulten keskelle tuli
t.k. 24 p:nä kuin pienenä rajupuuskana Pohjois-Kiinassa olevain ja-
panilaisten joukkojen komentajan, kentaalimajuri Tadan, parillekym-
menelle japanilaiselle lehtimiehelle antama haastattelu, missä
hän tarmokkaasti puolusti Pohjois-Kiinan muodostamista Nankingista
riippumattomaksi hallintoalueeksi. Kenraali väittää Kuomintangin ja
sinipaitojen salaisen kiihoitustyön japanilaisia vastaan edelleen
jatkuvan Pohjois-Kiinassakin kenraali Tsiang Kai-shekin tieteen ja
suostumuksella. Kenraali Tada on laskenut, että mainittu alue, jol-
ta tarkoitettaneet etupäässä vanhaa ja uutta demilitarisoitua vyöhy-
kettä, tulisi taloudellisesti omillaan toimeen, kun pääsisi maksa-
masta veroa Nankingille. Jos Kuomintangin Kwantungin nuormilitaris-
tit ryhtyvät toteuttamaan suunnitelmaa, löytävät he kyllä halukka-
ita kiinalaisiakin avustajia, joiden on nyt menestymismahdollisuuk-

sien puutteessa täytynyt taltuttaa vallanjanooan.

Mainitsin viime kuun 12 päivältä olleessa raportissani, ettei huhu^{ina} erikoisesta europalais-amerikalaisesta klikistä, joka suhtautuisi arvostelevasti Wang Tshing-wein politiikkaan, voine olla perää. Tosiasia tuntuu kuitenkin olevan, että jonkinlainen anglo-amerikalainen klikki on Nankingin hallitusmiesten piirissä muodostunut. Kysäsin asiaa Mr. Yui Mingiltä hänen äskettäin käydessä virastossamme ja hän myönsi kertoman todeksi. Tämän ryhmittymän keskeisimmät henkilöt ovat rahaministeri Kung ja entinen rahaministeri Soong. Heidän käsityksensä mukaan Kiina on nyt ratkaisevassa tienhaarassa, europalaistuako vai japanilaistua. Mainittu ryhmittymä on jyrkästi europalaisen kulttuurisuuntauksen kannalla. He ovat siinä vakaumuksessa, että japanilainen henki, häikäilemättömyyden valloittushaluinen ja röyhkeine otteineen ja esiintymisineen valtausten jälkeen, on kiinalaiselle luonteelle vierasta. Päävastoin voitaisiin kiinalaisia kasvattaa hyvin ja eheästi europalaisen liberalismien hengessä. Molemmat mainitut kiinalaiset johtomiehet ovatkin koko talven koettaneet hakea rahallista ja muuta tukea Euroopasta ja Amerikasta. Rahaa, jota Kiina tällä hetkellä niin kovasti kaipaa, ei kuitenkaan ole saatu. Wang Tshing-weilla ei pohjaltaan ole mitään europalais-amerikalaista kulttuurivaikutusta vastaan, mutta hän ei usko siltä taholta saatavan niin voimakasta tukea, että sen varassa uskallettaisiin esiintyä prononsoidusti japanilaisia vastaan.

Tri Kung on edelleen toimeenpanevan keskuskomitean varapuheenjohtaja, s.o. apulaispääministeri, ja rahaministeri. Mr. Soong, Kungin vävy-poika, on vaikutusvaltaisin mies Kiinan epävirallisessa rahamaailmassa ja mainitun keskuskomitean vakinaisen toimiston jäsen. Heidän vaikutuksensa käytännöllisten asiain hoitoon

ei kärsinyt äskeisessä hallituskriisissä. Kiinan hallituspiireissä on siis monenlaista tuulta, minkävuoksi kovin varmojen suuntavii-vojen kiteytymistä Japanin politiikassakaan ei liene kohdakkoin odotettavissa.

Konsuli: *V. Niikawa.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 18.

Konsuli Niskanen

27/9 1935

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1069/193:

Shanghaiissa 30 P:NÄ syys KUUTA 19 35.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

18 338 Sal. 35.
17/10-35.
53 A 2 f.

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:ot 18 ja 19, jotka sisältävät seuraavaa:

1. Kiina ja Kansainliitto, ja
2. Vähän Kiinan ulkomaisesta edustuksesta.

Konsuli: V. Niskanen.

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA ~~KABINETTI~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 18.

Shanghai:ssa 27 p:nä syys-kuuta 1935.

18 338 Sal. 35.

Asia: Kiina ja Kansainliitto.

17/10-35.

53 ja f.

Mantshurian kysymyksen käsittely Kansainliitossa ja sen käytännöllinen lopputulos olivat Kiinalle karvas pala nieltäväksi. Mantshurian menetys, mitä Kansainliitto ei kaikin käytettävissä olevin keinoin koettanut estää, luo Liiton nimeen mysyväisesti pahan varjon Kiinassa. Muutenhan Kansainliitto järjestöineen ja tarkoituksiperineen on kiinalaiseen menttaliteettiin hyvin menevä laitos. Se on vain pahasti puutteellinen. Laksiaatavan juanin esimies Sun Fo, Sun Yat-senin poika, kirjoitti joulun alla muutamassa aikakausijulkaisussa mietteitään Kansainliitosta haahmoillen sen uusimista niin, että Liitolla olisi oma kansainvälinen poliisikuntansa, armeijansa ja laivastonsa. Järjestö olisi yleensä kehitettävä kaiken kansainvälisen yhteistyön johtavaksi elimeksi. Sun Fon haahmoilut vastaavat yleistä kiinalaista ajatustapaa.

Kun Kiinan delegation puheenjohtaja, tri W.W. Yen, t.k. 11 päivänä piti Kansainliiton yleiskokouksessa kosintapuheensa neuvostopaikan saantia varten, henkivät hänen sanansa uskollisuutta Liitolle kaikista pettymyksistä huolimatta. Sen toimien tehokkuutta maailmanrauhan ja myöskin Kuako-Idän turvallisuuden takaajana olisi vain terästettävä. Tähän yhteispon-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoittakain.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoittakain.

nisteluun olisi Kiina, jonka viimeaikaisen kehityksen oleellisimmista puolista tri Yen puheessaan kertoi, halukas tulemaan mukaan entistä kiinteämmin.

Kun neuvostopaikka jäi kuitenkin saamatta, on Kiinan lehdistö, jonka johtavista artikkeleista monet tšekäläiset europalaiskieliset lehdet sisältävät säännöllisesti otteita, kiu-kustunut pahasti epäonnistumisen johdosta. Liiton heikkouksia korostetaan terävästi ja leimataan koko laitoksen olevan entistään enemmän muodostumassa europalaisten suurvaltojen aseeksi intrigoidessa toisiaan vastaan.

Edellämainitsemani Sun Fo esitti t.k. 21 päivänä lehtimiehille antamassaan haastattelulausunnossa tavallaan Nankingin hallituksen virallisen kannan asian nykyisessä vaiheessa. "Liitto on omistautunut europalaisille problemeille eikä ole katsonut mahdolliseksi kiinnittää paljoakaan huomiota Kauko-Idän kysymyksiin. Kiina on tätänykyä omien huoliensa painama eikä ole voinut kiinnittää tarpeellista huomiota europalaisiin pulmiin, niin ettei Kansainliitto eikä Kiina ole suurestikaan hyötynet toisistaan. Ottaako Kiina näinolleä entistä kiinteämmin osaa Kansainliiton asioihin vai ei, ei ole maailman tärkeimpiä kysymyksiä. Se tappio, minkä Kiina on kärsinyt Genevessä, ei anna aihetta suurenkaan huoleen."

Vaikka tässä lausunnossa koetetaan toisarvoistaa kärsittyä tappiota, mikä yleensä kiinalaisista tuntuu sitä karmuammalta, kun neuvostopaikan saantia pidettiin ennakoita aivan varmiana, kajastaa Sun Fonkin lausunnosta rukkasten saateen mieliala. Varmaan Nankingin hallitus valmistautuu entistä huolekkammin seuraavan tilaisuuden varalta, sillä kiinalaisia ei karkastele mikään sen enemmän kuin todisteet ja näytteet, ettei

maata pidetä tasa-arvoisena muiden kanssa ja kansaa kaikissa suhteissa salonkikelpoisena.

Muuten on mahdollista, että Kiinalla on tappiostaan suhteiden järjestelyssä Japanin kanssa etuakin, sillä Japanihan, ainakin sen epäviralliset lehtikirjoittelijat, ovat Kiinalta tuon tuostakin vaatineet, ettei se solmisi kiinteitä suhteita ja sitoumuksia Kansainliiton kanssa ja kautta, vaan jäisi Japanin ja Mentshukuon kanssa muodostamaan Kauko-Idän valtablokkia.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: N° 3

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviestistä raportti n:o 19.

Konsuli Niikanes

25/9 1935

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA VIRASTO.

Salainen.

RAPORTTI n:o 19.

Shanghaiissa 28 p:nä syyskuuta 1935.

18 338 Pal. B. 35.

Asia: Vähän Kiinan ulkoma-
sesta edustuksesta.

17/10-35

53 A 2 g

Niinkuin meilläkin kokemuksesta hyvin tiedetään, ei uuden Kiinan ulkomaisen edustuksen sisäinen järjestely ole aina ollut parhaampia. Aina vuoteen 1931 oli ulkomaille lähetettyjen edustajien palkkainmaksu aivan sattuman varassa. Edustajat saivat usein olla kuukausimäärin ilman maksuosoituksia hallitukselta. Kerrotaan monia tapauksia, joissa varakkaat edustajat joutuivat realisoimaan tai panttaamaan kotimaassa olevaa omaisuutta hoitamainsa edustustojen ja omien juoksevain menojensa kattamiseksi. Vähävaraiset, joita kyllä kartettiin ulkomaille lähettämästä, olivat pakotettuja käyttämään kaikkia tarjoutuvia kernoja selvittääkseen pulista. Helsinki ei ole ainoa paikka, mistä Kiinan edustaja on velkoja paennut ja hallitus jälestä päin järjestänyt sotkut.

Mainitusta vuodesta alkaen ovat Kiinan ulkomaiset edustustot toimineet enemmän tai vähemmän kiinteän budjetin varassa. Epäsäännöllisyyksiä rahalähetyksissä ei kuulu nytkään puuttuvan, mutta varsinaisia skandaaleja ei ole tietävästi kolmeen neljään vuoteen sattunut. Edustajille maksetut palkat ovat yleensä matalat, varmaankin matalammat kuin ainoassakaan muussa maassa. Johdattavissa suurvalloissa oleville edustustoille annetaan sekä palkkoihin että muihin tarpeisiin suhteellisesti enemmän kuin pikku

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

maissa oleville, vaikka paikallinen hintatasokin ja edustusteh-
tävät otetaan huomioon. "Avanseeraus" ja siirrot ovat sattuman
varassa, riippuen pääasiallisesti asianomaissten Nankingissa ole-
vain tuttavien toimeliaisuudesta. Wang Tshing-weillä ei ole ul-
komaisen virkakoneiston sisäisen järjestelyn kanssa juuri mitään
tekemistä, vaan hoitaa sen ensimmäinen apulaisulkoministeri.

Edustustojen henkilökunnan määrä ei ole useinkaan kiin-
teä, vaan saa päällikkö määrärahojen puitteissa järjestellä asi-
oita. Virkamiesten virka-asema on perin häilyvä. Viraston pääl-
likkö ristii heidät mielensä mukaan neuvoksiksi, sihteereiksi
tai attasheoiksi. Tärkeimmissä edustoissa on kuitenkin käytän-
nön kautta päästy vakiintuneelle pohjalle. En huomannut kerto-
jaltani kysyä, onko vakiintunut käytäntö yleensä lyöty laiksi
tai asetukseksi. Luonnollisesti on päälliköiden ilmoitettava
toimenpiteistään Nankingiin ja otettava varteen mahdolliset huo-
mautukset, jotka ovat hyvin harvinaisia.

Tällaisissa oloissa ei vakiintuneista kompetensseista
ole paljon puhetta. Yleensä vaaditaan sievää käytöstä ja mukiin-
menevää ulkonäköä sekä senlisäksi jonkun aikaa kestänyttä opin-
tojen harjoittamista jossakin, mieluummin ulkomaisessa, yliopis-
tossa ynnä ranskan- ja englanninkielen auttavaa taitoa. "Suosi-
tukset" ovat kuitenkin yli linjan olleet ratkaisevimmat, itä-
mainen nepotismi rehoittanut.

Kiinalla on kuitenkin kolme suurlähettilästä, joista
koko maa on ylpeä, nimittäin tohtorit Wellington Koo Pariisissa,
Alfred Sze Washingtonissa ja W. Yen Moskovassa. Heitä käyte-
tään runsaasti moninaisissa muissakin edustustilaisuuksissa ul-
komailla. Niinkuin tunnettua, on Kiina kenraalien luvattu maa.

Ken on kauvemman aikaa jotakin joukko-osastoa komentanut, ottaa kenraalin arvonimen. Muutamille tärkeille lähettiläspaikoillekin on heitä nimitetty palkkioksi sotilaallisista ansioista ja tunnustukseksi organisatoorisista kyvyistään. Niinpä on Tokion suurlähettiläs kenraali. Turkkiin nimitettiin äskettäin myös kenraali, ja asioita tuntevain vakuutusten mukaan yksinomaan suosikkiperustein ja tunnustukseksi hyvästä toveruudesta vaikeina vuosina. Berlinin suurlähettilääksi nimitettiin muutamia päiviä sitten Amerikassa tohtoriarvon hankkinut Tshen Tien-fang, joka ei ole aikaisemmin ollut edustustehtävissä, ei ole koskaan käynyt Saksassa eikä osaa sanaakaan mainitun maan kieltä.

Tällä ei yleinen mielipide usein reagoi tällaisista syistä. Nyt ovat kuitenkin monet kiinalaiset lehdet pahasti ärähäneet. Saksaa pidetään nykyoloissa poliittisesti niin tärkeänä maana, että sinne olisi tahdottu lähettää ammattikokemusta omaava henkilö. Ulkomaisen edustuksen sisäinen järjestely on kokonaisuudessaan joutunut tarkastelun alaiseksi. Vaaditaan kiinteän karräärin luomista ja luopumista syrjähyppäistä nimitysasioissa. Näytään hyvin tiedettävän, miten asiat ovat muissa maissa ja mikä etu on siitä, että edustustojen päällikötkin tuntevat kokemukselta edustustojen suorittamaa työtä. - - On mielenkiintoista nähdä, mihin tuloksiin lehtihyökkäykset vievät. Kuuluu olevan niin, että niistä usein aikaa myöten kypsyy hallituksellekin uusi kanta ja parhaissa tapauksissa oikein laki tai asetus.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 20.

Konsuli Nikkanen

17/10 1935.

Luovutus

ShanghaiSSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1124/203.

ShanghaiSSA 17 P:NÄ lokakuuta 19 35.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

19	338	Sal.	35.
4/11	35		
53	A2		

Ulkosaiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 20.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulko-
saiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 20:

Brittiläiset intressit Kiinassa.

Konsuli: *V. Niskanen,*

PÄIKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖK

Salainen.

RAPORTTI n:o 20.

Shanghai:ssa 17 p:nä loka kuuta 19 35. 19 338 Jal. D. 35.

Asia: Brittiläiset intressit Kiinassa.

4/11-35.

53 A2 f

Sir Samuel Hoaren pidettyä a7lahuoneessa viime kevänä tunnetun puheensa Pohjois-Kiinan viimeisten hankausten selvittelyn aikoihin oletettiin täällä yleisesti, että Englanti valmistautuisi revidoimaan Kiinan politiikkaansa. Maailmansotaan saakka Englanti oli johtavin suurvalta Kiinan markkinoilla. Sen vaikutusvalta Kiinan sisäisiin asioihin oli verrattomasti suurempi kuin yhdenkään muun vallan, vaikkeivät britit ole täällä koskaan näyttäneet erikoista "kansan suosiota", mitä tavallaan amerikalaisista, jos yleensä mistään vieraasta kansasta, voisi sanoa. Brittien asenteessa on aina ollut tuntuva valloittajasävy, mitä amerikalaiset ovat koettaneet karttaa.

Maailmansodan aikoina alkoi Englamin vaikutus huomattavasti taantua, mikä kehityssuunta on keskeymättä jatkunut näihin päiviin saakka. Japanin saatua sen otteen Kiinasta, mikä sillä jo nyt on, eivät britit enää voi ajatellakaan entisen asemansa takaisinvaltaamista täällä. Japani pitää otteensa ja kehittää sitä edelleen eikä varmaankaan ryhdy sellaisiin kompromisseihin minkään vallan kanssa, mikä sitoisi käsiä vastaisessa toiminnassa. U.S.A. ovat briteille sävyisiä kilpailija. Eturistiriidoista näiden kahden anglosaksisen mahdin välillä ei kuule puhuttavan. Jenkien etuvastakohtat japanilaisten kanssa

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ovat kantavuudeltaan laajemmat kuin kysymys vaikutusvallasta Kiinassa eivätkä kuuluu tähän yhteyteen.

Brittien pääomasijoitusten Kiinaan pitäisi nykyisin olla noin 30 miljardia Suomen markkaa. Summahan jättiläismäisen brittiläisen imperiumin taloudessa ei ole mikään huimaava. Mutta se on kuitenkin sellainen, että sen hoitamiseen on kiinnitettävä vakavaa huomiota. Kiinan syvän lamatilan vuoksi ei sijoitusten tuotto ole niitä parhaimpia. Siinä kuin kriisiaika saataisiin sivuutetuksi ja Kiinan talouskoneisto käyntiin, kasvaisi luonnollisesti myös brittien sijoitusten, melkoiselta osaltaan rautateihin tehtyjen, tuotto.

Kiinassa vieraili aivan äskettäin englantilainen kenraali Hammond tutkimassa maan rautatienoloja. Neljä viikkoa sitten saapui tänne Englannin hallituksen ensimmäinen finanssineuvonantaja, Sir Frederik Leith-Ross, laajahkoine staabeineen ottamaan selkoa Kiinan taloudellisista oloista. Englannin ulkoasiain valtiosihteerin keuhaisessa puheessa esitettiin avoimesti ymmärtämyksen sanoja Japanin erikoista asemaa ja intressejä kohtaan Kaukoidässä. Sir Frederik viivähti tänne Kanadan kautta saapuessaan myös viikon päivät Tokiossa neuvotellakseen japanilaisten talous- ja valtiomiesten kanssa Kiinan oloista ja maan taloudellisen tukemisen mahdollisuuksista, ilmeisesti tarkoituksessa saavuttaa yhteisymmärrystä Japanin kanssa.

Sir Frederikin vierailu Kiinassa tulee kestäämään todennäköisesti pari kuukautta. Hänellä on ollut perusteellisia neuvotteluita Kiinan taloudellisten ja poliittisten johtomiesten kanssa Shanghaissa ja Nankingissa. Laajahkoilla matkoilla eri osiin maata hän täydentää henkilötuttavuuksiaan ja aineistoa Englannin hallitukselle valmistettavaa raporttia varten.

Japanilaisella taholla on avoimesti esitetty epäilyksiä Sir Frederikin matkan onnistumisen suhteen, jos sen tarkoitus on brittiläisen vaikutusvallan palauttaminen Kiinassa. Kiinan talou-

delliseen avustamiseen eivät japanilaiset ota osaa yhteistoiminnassa brittien kanssa, julistavat japanilaiset sanomalehdet, jos avustuksella koetetaan sitoa Kiinaa englantilaiseen johtoon. Japanilaisten ehtona yleensä minkäänlaatuiselle yhteistoiminnalle on usein mainittu, että Englannin tulisi avata Intia japanilaisille kauppatavaroilta, s.o. antaa niille kaikki samat edut maahantuonnissa, joita brittiläiseltäkin tuotteet nauttivat.

Lehdistön

levittämien huhujen johdosta, että Kiinan-matkan yhteydessä olisi kysymys suoranaisestä Englannin hallituksen lainasta Kiinalle, Sir Frederik on jyrkästi sen kieltänyt ja huomauttanut, että Englannin hallitus ei anna mitään lainoja yleensäkään. Matkan tulokset saataneen julkisuuteen vasta hyvän aikaa tuonnempana, kun Sir Frederik on jättänyt raporttinsa Englannin hallitukselle ja hallitus sen ynnä Japanin kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalla tarkemmin määritellyt kantansa.

Afrikassa parhaillaan käytävä sota vaikeuttaa Englannin intressien valvontaa Kiinassa. Suurin osa täällä olleista brittiläisistä sotalaivoista, mitkä ovat ainakin brittiläisen maahdin ulkonaisena tunnusmerkkinä näillä vesillä, on siirretty Singapooreen tai vielä kauemmaksi länteen. Lehdistöstä ei ole puuttunut kaavailuja, että Italian ja Abessinian sota voi johtaa sellaisiin komplikatioihin, mitkä selvitessään yhä heikentävät brittiläistä otetta Kiinaan ja yleensä Kaukoitään.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 21.

Konsuli Niskanen

28/10 1935

Kiin raportti

ShanghaiSSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1188/207.

ShanghaiSSA 29 P:NÄ lokakuuta 1935.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIA		20 / 338 Sal.	35.
15/11-35	2		
53	A 2 f.		

Ulkosainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 21.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa

Kommunismien uhka Luoteis-Kiinassa.

Konsuli: *V. Niskanen.*

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖK

Salainen.

RAPORTTI n:o 21.

Shanghai:ssa 28 p:nä lokakuuta 1935.

20/338 Sal. 35.

Asia: Kommunismien uhka Luoteis-Kiinassa.

15/11-35.

ORAGTO

53 A 2 f

Sanomalehti uutisista saattoi jo aikaisemminkin päätellä, että Luoteis-Kiinassa, Shansin, Shensin ja Kansun maakunnissa, on pesiytyneinä paikallisia pienenisiä kommunistijoukkoja. Viime heinäkuun puolivälistä alkaen nämä kommunistit ryhtyivät vilkkaampaan toimintaan hyökkäillen oleskelupaikoistaan vuoristossa hallituksen joukkoja vastaan alamailla. Shensin kommunistijoukkojen ilmoitettiin heinäkuun lopussa nousevan noin 5.000 sotilaallisesti järjestäytyneeseen mieheen. Itäpuolella olevassa Shansin maakunnassa, missä maanviljelyksestä elävän väestön varallisuustaso on ollut parhaita koko Kiinassa viljavasta maaperästä ja suhteellisen rauhallisista oloista riippuen, ovat vähät paikalliset kommunistit pysytelleet piilossa tai ainakin toimettomina. Shensin länsipuolella olevassa laajassa Kansun maakunnassa, mikä keskiosaa nimitetään Ningsiaksi, on likeisten yhteyksien vuoksi Ulko-Mongolian, Sinkiangin ja Setshuanin kanssa ollut silloin tällöin kommunistisia pikkupurkauksia. Hallituksenvastaiset voimat ovat kommunistien tultua suurelta osalta poisajetuiksi Setshuanin maakunnasta viime aikoina paljon kasvaneet.

Tärkeitä tietoja Shansin, Shensin ja Kansun maakunnissa

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohejemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoiksi.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoiksi.

liikehtivistä kommunistijoukoista ei ole. Brään arvion mukaan niiden pitäisi nykyisin nousta noin 15.000 mieheen. Paikallinen väestö on saanut heidän ryöstöistään paljon kärsiä. Lehdistössämme tuonnoittain ilmestynyt tieto, että kommunistit olisivat murhanneet noin 180.000 paikallista asukasta, on kuitenkin perätön. Shanghaiin ~~xxxxx~~ europalaiskielisten lehtien paikkakunnalle lähettämät kirjeenvaihtajat eivät ole tiedneet kertoa mistään joukkoteurastuksista eikä yksityisistäkään murhista laajemmassa mitassa. Sinne tänne on näissä maakunnissa, varsinkin Shensissä, perustettu kommunistisia paikallissoluja.

Kenraali Fsiang Kai-shek teki tämän kuun puolivälissä matkan Shensiin ja Shansiin järjestääkseen hallituksen ja maakuntahallitusten joukkojen toimintaa kommunisteja vastaan. Viime päiviltä olevat tiedot ovatkin osoittaneet, että puolustustoimintaa on saatu kunnostetuksi ja että kommunistit ovat ajatut vuoristoon, mutta vain pieneltä osalta tuhotut.

Varsinkin Shensin maakunnan väestön kerrotaan olevan erikoisen altista kommunistien huokutuksille. Maa on ollut liian kauan häikäilemättömien paikalliskenraalien ja veroherrojen puhdistettavana eikä varallisuustaso muutenkaan ole kurjaliston tasoa korkeampi. Murheet jokapäiväisestä toimeentulosta tekevät mielet vastaanottaviksi kommunistien kylvämille huolettoman elämän kuvitelmiin. Kenraali Fsiang korosti käynnillään siviili- ja sotilasviranomaisille heidän velvollisuuttaan toimia kommunismin levenemisen syiden poistamiseksi kaikella tavoin väestöä tukemalla. Rehellisyyttä ja ahkeruutta vaadittiin. Isänmaan- ja perherakkautta olisi väestössä elvytettävä. Sen taloudellisen hyvinvoinnin kohottamiseksi laadittiin suunnitelmia. Maanomistusolot oli järjestettävä uudelle kannalle, samoin verotuskin. Maanomistusta koskevat suunnitelmat muistuttivat paljon Virossa

itsenäisyyden saavuttamisen jälkeen toimeenpantuja uudistuksia.

Takäläinen japanilainen lehdistö on kiinnittänyt tapah-
tumiin vakavaa huomiota näiden Luoteis-Kiinan kommunistisissa liikeh-
timisissä kominternin kädet pelissä. Epäilemättä tämä käsitys on o-
saltaan oikea. Todennäköistä ei kuitenkaan ole, niinkuin japanilai-
sella taholla väitetään, että neuvostovenäläiset olisivat kaikkialla
asiain johdossa. Kyllä Kiinan kommunistitkin ohjelmansa osaavat, kun
sen kerran ovat oppineet ja kun olosuhteet toimintaan ovat suotui-
sat. Myöskin Pohjois-Kiinan japanilaiset sotilasviranomaiset ovat
vaatimalla vaatineet tehokkaita toimia näiden alueiden kommunistien
tuhoamiseksi, selittäen liikkeen olevan tähdätyn Mantshukuota ja ja-
panilaisia intressejä vastaan Neuvosto-Venäjän strategisena ottee-
na. Japanin ulkoministeri Hirota puhui asiasta äsken Kiinan suurila-
hettiläälle Tokiossa. Aivan viime päivien tiedot kertovat, että yh-
teistoiminnasta kommunisteja vastaan olisi sovittu.

Näiden Luoteis-Kiinan maakuntien yhteinen asukaslu-
ku on noin 32 miljoonaa ja pinta-ala 996.310 neliökilometriä. Maakun-
tain sovietsoituminen merkitsisi Kiinalle, maa-alueiden ja väestön
menetyksen lisäksi, yhteyksien katkeamista Sisä-Mongoliaan, sen so-
vietisoitumista aikaa myöten ja pysyväistä kommunismin uhkaa eteläm-
pänä oleville maakunnille. Japanilaisille se merkitsisi Mantshukuon
vaarantamista, Tientsinistä luoteiseen suuntautuvien linjojen katke-
amista ja iskua valta-ambitioille niiden arimmassa kohdassa. Voinee-
senvuoksi pitää varmana, että kiinalais-japanilaisesta yhteistoimin-
nasta tosiaankin on päästy tai päästään tyydyttävään sopimukseen.

Konsuli:

V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 22

Konsuli Niskanen

25/11 1935

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULIN VIRASTO.

21 / 338 Sal. S. - 35.

KIRJELMÄ n:o 1290/221.

14/12-35

Shanghai SSA 27 P:NÄ marras KUUTA 19 35.

VIITTAUS: N

53 12 f.

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

..... Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Raportti n:o 22.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 22, joka sisältää:

Pohjois-Kiinan autonomia-hankkeet
ja kiinalais-japanilaiset suhteet.

Konsuli: V. Niskanen.

SHANGHAI PÄÄKONSULIN VIRASTO.
SSA OLEVA ~~KOKKOKIRJE~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 22.

Shanghai ssa 25 p:nä marras kuuta 1935.

21/338 Pal. D. - 35

Asia: Pohjois-Kiinan autonomia-henkkeet
ja kiinalais-japanilaiset suhteet.

16/12-35
6
58 A2 f

Viime syyskuun 26 päivältä olleessa raportissa mainitsin Pohjois-Kiinassa olevain japanilaisten joukkojen komentajan, kenraalimajuri Tadan lehtimiehille antamasta haastattelusta, jossa hahmoiltiin Pohjois-Kiinalle jonkinlaista autonomiaa, likinnä vanhalle ja uudelle demil tarisoidulle vyöhykkeelle.

Japanilaisen Kwantungin armeijan johto ei jättänyt "aatettaan" vain tähän haastatteluun, niinkuin sen aikaisempaa toimintaa huomioonottaen saattoi olettaa. Viime kuun 20 päivän tienoissa puhkesi Hsianghon piirikunnassa paikallisten talonpoikien verokapina, jonka alotteen on sitovasti todettu lähteneen japanilaisista piireistä ja johdon olleen kahden ~~kuukauden~~ sellaisen kiinalaisen johtama, jotka ovat japanilaisille jo aikaisemminkin tehneet palveluksia. Todellista syytä talonpoikain tyytymättömyyteen maaveron kantoa vastaan näyttää olleen riittävästi, vero on ollut suhteettoman suuri ja sen kantajat ovat sitä omavaltaisesti ja omaksi hyväkseen ylitelleet.

Kansannousun järjestäjain tarkoituksena on todettu olleen saada samanlainen liike samanaikaisesti alkamaan myöskin viidessä muussa naapuripiirikunnassa. Japanilainen sähkösanomatimisto ehtikin jo lennättää maailmalle kapinan puhkeamisesta

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

myöskin Hsianghon viereisessä Sanhon piirikunnassa. Tieto oli kuitenkin ennen/aikainen. Talonpojat olivat viimeksimainitussa piirikunnassa, samoinkuin neljässä muussakin, missä kiihoitusta oli harjoitettu, pysyneet täysin rauhallisina.

Hsianghon piirikunnan verokapina kukistettiin helposti muutamassa päivässä. Pieniä kahakoita paikalle tuotujen kiinalaisten sotilaiden ja talonpoikain välillä kyllä sattui, pari kapinaa osaaottanutta talonpoikaa menetti henkensä ja muutama haavoittui. Kapina olisi tauonnut ilmeisesti ilman aseiden käyttöäkin, kun siihen ryhtyneet talonpojat olisivat saaneet tietää joutuneensa yrityksessään ympäristöpiirikuntien kannatusta vaille.

Mielialaa Hsianghon piirikunnassa on rauhoitettu muuttamalla verotusviranomaisia, alentamalla maaveroa ja lupaamalla kahakassa henkensämenettäneiden ja haavoittuneiden perheille avustusta.

Hsianghon piirikunta on demilitarisoidulla vyöhykkeellä, noin 35 mailia Peipingistä itään. Toiset piirikunnat, joiden olisi pitänyt yhtyä kapinaan, ovat sen ympärillä tai siitä itään Shanghaikuaan päin. Olen aikaisemmissa raporteissani maininnut järjestyksenpitovaikeuksista demilitarisoidulla vyöhykkeellä, kun tehtyjen sopimusten mukaan kiinalaisilla ei ole oikeutta käyttää siellä sotavoimia eivätkä poliisivoimat yksinään riitä. Hsianghon kapinan kukistamiseen ottivat tosin osaa Kiinan varsinaiset sotavoimat. Kwantungin armeijan korkeat upseerit protestoivat tämän johdosta ja kiinalaiset vetivät sotilaansa pois tältä alueelta. Poliisivoimia on asiaintilan vuoksi täytynyt huomattavasti vahvistaa. Se on tapahtunut yksinkertaisin keinoin, sotilaiden ja heidän upseeriensa puvut on vaihdettu poliisipukuihin ja miehet muodollisestikin siirretty poliisirulliin, Japanilaiset, jotka eivät suoranaisesti omine miehineen ole sekaantuneet kahakoihin, eivät ole sen johdosta esittäneet

ultimaatumeja.

Kwantungin armeijan johto ei ole kuitenkaan antanut mieltuumansa raueta Hsianghon epäonnistuneeseen verokapinaan. Kenraali Doihara, sen poliittinen johtomies, on koko ajan ollut kuumeisessa toiminnassa suostutellakseen Shantungin, Hopein ja Tshaharin maakuntien korkeimmat kiinalaiset hallintomiehet yhtymään hankkeisiin. Jotakin menestystä hänellä lienee puuhissaan ollutkin, sillä mainittujen maakuntain kuvernöörien kerrottiin luvanneen saapua t.k. 20 päiväksi Peipinkiin, missä maakuntien autonomia piti julistettaman. Ei liene aivan mahdotonta, että Nanking on kehoittanut kuvernöörejä, tähän saakka keskushallitukselle uskollisia kenraaleja, pysyttelemään mukana autonomiahankkeissa, jos niiden toteutumista ei voida estää, siten sekoittaakseen japanilaisten puuhia. Mutta kenraalit eivät saapuneetkaan Peipingiin ja Doihara matkusti kiireimmittäin Tientsiniin. Siellä hän onnistui paremmin. T.k. 24 päivänä julistettiin Tientsinissä 25 Shantungin maakuntaan kuuluvan piirikunnan nimissä jonkunlainen paikallinen autonomia ja valittiin Itä-Hopein autonominen neuvosto kommunismin vastustamista varten. Sen esimieheksi asetettiin Japanissa kasvatuksensa saanut ja japanittaren kanssa naimisissa oleva kiinalainen paikallisvirkamies Yin Ju-keng. Autonomistien pääkauptunkina on ainakin toistaiseksi Tungtshou, mikä on noin 15 mailia Peipingistä itään.

Täsmällisten tietojen saanti autonomistiliikkeen todellisesta kantavuudesta on vielä tällä hetkellä vaikeaa. Hongkongissa lomallaan oleva Englannin ^oTkion-suurlähettiläs, Sir Robert Clive, lausui muutama päivä sitten lehdille antamassaan haastattelussa, ettei hän voi uskoa Japanin tavoittelevan uusia maa-alueita, koska se on vain pienessä määrin voinut käyttää hyväkseen Mantshukuonkaan tuottamia etuja ja koska sen rahalliset vaikeudet uusista alueista vain li-

sääntyisivät. Mutta ottaako Sir Robert riittävästi huomioon sen, etteivät Kwantungin nuormilitäristit ole ennenkään antaneet rahataloudellisten laskelmain sekoittaa yrityksiään?

Täkäläisissä kiinalaisissa piireissä pidättäydään lehtitietoja kauemmaksi menevistä kannanotoista. Konsulipiirit ovat myös lehtitietojen varassa. Tanskan täkäläinen lähettiläs, ministeri de Oxholm, jonka käsitystä tilanteesta olen tiedustellut, kertoi aikaisemmin vaivautuneensa muodostamaan Kiinan ja Japanin suhteista monitakin kantaa, joiden valossa nyt ehkä saattaisi tapahtumia arvostella, mutta päässeensä vähitellen siihen, ettei maksa muodostaa kantoja, ne kuitenkin osoittautuvat pian kestäättömiksi. Hän kertoi lisäksi, että japanilaisten toiminta Pohjois-Kiinassa demilitarisoidulla vyöhykkeellä, jota hän tuntee hyvin Peipingissa kauan asuneena, on toistaiseksi rajoittunut opiumin salakaupan järjestämiseen ja suojelemiseen, hopean salakuletukseen Pohjois-Kiinasta ja omien teollisuustuotteidensa salakuletukseen sinne. Valtaa heillä on niin paljon käsissään, ettei kiinalaisten virkamiesten auta sekaantua heidän puuhiinsa.

Tuntuu vähän uhkarohkealta ristiriitaisten tietojen ja huhujen sekasorrossa koettaa muodostaa edes jonkunlaista kokonaiskuvaa tapahtumain kulun ytimestä. T.k. 19 päivänä, päivää ennen kuin Doiharan autonomia piti julistettaman, esitti Kiinan v.a. asiainhoitaja Nankingista saamiensa ohjeiden mukaan Tokion ulkoasiainministeriölle pyynnön, että Pohjois-Kiinan olojen järjestely otettaisiin viipymättä selvittelyalaiseksi diplomaattista tietä, sekä ilmoitti hallituksensa periaatteessa hyväksyvän ulkoasiainministeri Hirotan lokakuun loppupäivinä esittämät vaatimukset: 1) Nankingin positiivinen kannanotto kiinalais-japanilaisten suhteiden järjestelyssä ystävällisellä pohjalla, 2) kiinteä sopimus Kiinan, Japanin ja Mantshu-

kuon taloudellisesta yhteistoiminnasta Pohjois-Kiinassa, ja 3) sopimus Kiinan, Japanin ja Mantshukuon yhteistoiminnasta kommunismin levenemisen tukahduttamiseksi Pohjois-Kiinassa. Tämän ilmoituksen otti Japanin ulkoasiainministeriö, kertovat lehdet, suurella mielihyvällä vastaan. Ei ole epätodennäköistä, että Shantungin, Hopein ja Tshaharin kuvernöörejä kehoitettiin molemmilta tahoilta pysymään poissa seuraavaksi päiväksi suunnitellusta Doiharan konferenssista.

Tästä ei käsittäkseni vielä seuraisi, että Japanin ulko- ja sotaministeriöiden käsityskannat lopullisten päämäärien suhteen varsinaisesti eroaisivat toisistaan, erimielisyyttä keinoista ja keskeistä kilpailua on vain olemassa. Parhaillaan Nankingissa koosaolevan Kuomintangin yleiskongressin tiedettiin jo noina kriittillisinä päivinä omaksuneen entistä tiukemman kannan Japanin valtaushankkeiden suhteen, minkä johdosta ristiriitaa Nankingin ja Kantonin välillä pidetään taas tällä hetkellä selvitettynä. Kun Kiinan asinahoitaja Tokiossa mainitusta huolimatta ilmoitti periaatteessa suostuttavan Japanin vaatimuksiin, tapahtui se varmeankin osittain Doiharan korttien sotkemiseksi. Ilmoitus oli Hirokalle tervetullut, sillä se aukaisi taas paremmat toimintamahdollisuudet hänen linjalleen. Doiharakin saa olla puolittain tyytyväinen, koska ilman hänen autonomia-uhkaansa mainittua ilmoitusta todennäköisesti olisi tehty.

Doihara tavoittelee tällä hetkellä ennen kaikkea voimakkaan kommunistivastaisen yhteistoiminnan aikaansaamista Pohjois-Kiinassa. Sen järjestäminen sovinnollisin keinoin ja kiinalaisten tehokkaalla myötävaikutuksella on luonnollisesti arvokkaampi tulos kuin aseiden käytöllä saavutettu, mikä olisi likimmän päämäärän kannalta ollut voimien haaskausta ja saattanut kiinalaiset katkerointuneena pysymään syrjässä.

Tilanne ei mainitulla Nankingin lupauksella ole vielä paljon selvinnyt. Japanilaiset vaativat tiukasti, että puheista siirrytään viipymättä toimiin. Se ei ole Nankingille vallan helppoa. Japanilaisten ilmoitetaan koonneen suurehkoja sotavoimia suuren muurin tärkeimpiin ylimenokohtiin, Shangaikuaan ja Kalganiin. Ne ovat siellä vakinaisena uhkana kiinalaisille. Tungshoun autonomistit lisäävät painostusta. He puuhailevat parhaillaan toisten piirikuntien yhtymistä hankkeeseen. Nanking on luonnollisesti ilmoittanut, ettei se autonomia-puuhia hyväksy. Japanin ulkoasiainministeriö julistaa niiden olevan Kiinan sisäisiä juttuja, joihin Japanilla ei ole arpa ei osaa. Kwantungin armeijan miehet kieltävät jyrkästi Kiinalaisen asevoiman käyttämisen autonomistien kukistamiseksi. Mitä menestystä autonomiakiihotuksella tulee olemaan ja mikä yleensä Tungshoun autonomisti-neuvoston kohtalo, riippunee ratkaisevasti muiden tapahtumain kehityksestä. Autonomiseksi julistautunut alue on mitättömän pieni osa Kiinan valtavista lääneistä. Mutta se on strategisesti tärkeällä kohdalla, Tientsinin - Kalganin rautatien varrella.

Kenraali Tshiang Kai-shekillä ja Japanin tšekäläisellä suur-lähettiläällä Ariyoshilla oli t.k. 20 päivänä Nankingissa laajahko neuvottelu tilanteesta. Tshiangin antamat lupaukset ja selitykset eivät täysin tyydyttäneet Hirotaa, jolle niistä viipymättä ilmoitettiin, koskapa uutta kohtausta puuhataan. Samana päivänä kenraali Tshiang piti Kuomintangin yleiskongressissa laajan puheen, missä hän kosketteli myös kiinalais-japanilaisia suhteita. Puheessa lausuttiin rohkeasti, että Kiina on tarpeen tullen ase kädessä puolustava elimellisempiä etujaan, jos niitä ulkoapäin uhataan. Sanat olivat kai pääasiallisesti tarkoitetut Kantonin miesten rauhoittamiseksi, mutta ne näyttävät antaneen ajattelemisen aihetta japanilaisellakin taholla. Olen kuullut yksityisesti väitettävän, että Kiina on koonnut pohjoisiin maakuntiinsa huomattavat sotavoimat, n.m. yli tuhan-

nen lentokonetta. Jos niinkin olisi, epäilen suuresti, että ne jäävät käyttämättä japanilaisia vastaan.

Kiinalaisille piireille on hyvin kuvaavaa, etteivät ne asiain nykyisessä vaiheessa pienimmässäkään määrässä laske ulkoapäin, suurvaltain tai Kansainliiton taholta saatavaan apuun. Kiinan ulkoasiainministeriön Shanghain toimiston päällikkö Yui Ming lausui tuonnottain käsitöksensä, että Japani, teollisuutensa tuotteiden kaupasta täysin riippuvana maana, olisi helposti masennettavissa ~~KOKO~~ K.L:n järjestämällä taloudellisella saarrolla, "mutta Japani näyttää niin peloittavan maailmaa, ettei kukaan uskalla sellaista ajatellakaan".

x x
x

Lopuksi kuvaava pikku episodi Shanghaista. Tuonnoittain ammuttiin täällä kadulla kansainvälisessä settlementissä eräs japanilainen merisotilas. Ampuja pääsi pakenemaan. Japanilaiset nostivat peloit-tavan melun. Sotilaspatrulleja vilisi kiinalaisen hallintoalueen ja settlementin kaduilla, varsinkin puhtaasti kiinalaisessa Chapeissa. Tankit rullasivat mahtavasti. Hermostuneisuus kiinalaisen asujamiston keskuudessa kasvoi kasvamistaan. Chapein asukkaat alkoivat virrata ulko-maalaisten hallinnossa oleviin kaupunginosiin. Kiinalaisia ja kansainvälisen settlementin poliisimiehiä syyteltiin ja uhkailtiin. Ainoa tapahtuman näkijä, eräs kiinalainen parturi, väittää ampujan olleen japanilaisen merimiehen puvussa. Mutta japanilaiset löysivät toisenkin näkijän, jonka useita päiviä kestäneissä kuulusteluissa pakoittivat allekirjoittamaan todistuksen, että ampuja oli kiinalaisessa puvussa. Japanilaisten todistaja, oikeuteen jouduttuaan, todisti valalleen, ettei ole lainkaan ollut tapahtumapaikalla eikä ole nähnyt kiinalaista eikä japanilaista ampujaa. Tapahtuma koetetaan nyt kiireimmiten unoh-taa ja kiinalaiset siirtyvät takaisin entisiin asumuksiinsa. Settlementin poliisilaitokseen on perustettu erikoinen osasto huolehtimaan japanilaisten turvallisuudesta Shanghaissa.

Konsuli: *V. Wikman*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: 4

Shanghaiissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 23

Konsuli Niskanen

4/12 1935

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1755/227.

Shanghai SSA 10 P:NÄ joulukuuta 1935.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIAINMINISTERIÖN
1/335 Tal. D - 36.
7/1-36
53 12 f.

..... Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Raportit 23 ja 24.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen ohjeisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:ot 23 ja 24, jotka sisältävät seuraavaa:

Kiina ja pakoitteet, ja

Tientsinin pan-aasialainen liitto.

Konsuli: V. Niukkanen.

Pääkonsulinvirasto.

Shanghai SSA OLEVA ~~KÄÄRTÄKIRJE~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 23.

Shanghai ssa 4 p:nä joulukuuta 1935.

1/335 Val. D - 36.

71-36

Asia: Kiina ja pakoitteet.

58 A 2 f

Kun Kiina muutamia viikkoja sitten ilmoitti Kansainliitolle aikovansa lojaalisesti soveltaa Liiton päättämiä pakoitteita kaupallisiin suhteisiinsa Italian kanssa, jätti Italian tšekäläinen suurlähettiläs Nankingin hallitukselle pitkän nootin, missä samoin perusteluin, mitkä Italia on esittänyt Kansainliitollekin, yritettiin torjua Liiton periaatteellinen oikeus sovelluttaa pakoitteita Italian ja Abessinian väliin selvittelyyn. Tiettävästi ei Kiina ole noottiin vastannut erikoisella nootilla, vaan on ulkoministeriön edustaja selittänyt suullisesti Lojaconille, että Kiina Kansainliiton jäsenenä ottaa vain osaa yhteisiin toimenpiteisiin.

Pakoitteet ovat Kiinan kohdalta saatettu käytäntöön tullilaitoksen eilen julkaistemalla ilmoituksella, jossa Kansainliiton pakoiteohjelman mukaisesti kielletään tuonti Italiasta ja sen alusmaista. Kiellosta vapaita ovat kulta, hopea, kirjat, sanomalehdet, aikakauslehdet, kartat, merikortit, painotuotteet yleensä, gramofonilevyt ja matkustajien henkilökohtaiset matkatavarat. Edelleen kielletään kaikenlaisten kaupallisten sopimusten solmiminen Italian kansalaisten ja yhtymäin kanssa italialaisten tuotteiden maahantuonnista. Kiellot tulivat voimaan joulukuun 1 päivästä. Kuitenkin sellaisten ennen joulukuun 1 päivää ostettujen italialais-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ten tuotteiden maahantuonti, joiden hinnasta on jo maksettu enemmän kuin 20 prosenttia, on sallittu. Myöskin matkalla olevat tavaralahetykset saadaan tuoda maahan, kun ne ovat määräsatomassaan ennen tammikuun 1 päivää. Sellaisten italialaisten tuotteiden maahantuonti, joiden arvo on noussut ainakin 25 prosentilla toisissa maissa tapahtuneen myöhemmän käsittelyn kautta, jää edelleen sallituksi.

Italian kauppa ei ole Kiinan kannalta niitä tärkeimpiä. Viime vuotena oli Italiasta tapahtuneen tuonnin arvo 6.391 tuhatta kultayksikköä (Gold Unit = 0,40 Amerikan kultadollaria) eli 1,21 prosenttia kokonaistuonnista. Tämän vuoden tammi-syyskuun tuonnin arvo oli 5.886 tuhatta kultayksikköä eli 1,43 prosenttia kokonaistuonnista, osoittaen siis sievoista nousua. Kiinan viennin arvo Italiaan oli viime vuotena 3.443 tuhatta kultayksikköä eli 1,26 prosenttia viennin kokonaisarvosta, ollen tämän vuoden tammi-syyskuun vastaavat luvut 3.933 ja 1,76, nekin kehittymässä noususuuntaan ja näissä oloissa vallan huomattavalla tavalla.

Nykyhetken kannalta ei kaupallisten suhteiden katkeaminen merkitse kummallekaan maalle suurta menetystä. Kiinalle on kuitenkin pakoitteisiin yhtyminen ollut muutamista syistä harmillinen ja vastenmielinenkin velvollisuus. Kiinassa katsellaan Italian hyökkäystä Abessiniaan vastaan periaatteellisesti samanlaisena tekona, mihin Japani teki itsensä syylliseksi Mandshukuon jutussa ja useaan otteeseen myöhemminkin Pohjois-Kiinassa Kansainliiton järjestämättä pakoitteita Japania vastaan. Peittelemättömällä harmilla puhutaan myöskin Englannin ulkoasiain valtiosihteerin, Sir Samuel Hoaren, äskeisestä alahuoneessa antamasta lausunnosta, missä hän jokseenkin suoraan antoi ymmärtää, ettei nytkään Japania vastaan ryhdyttäisi pakoitteisiin, tekipä se Pohjois-Kiinassa mil-

tei mitä tahansa. Tämä lausunto lieneekin jossain määrin heikentänyt Nankingin asemaa toimiessaan Pohjois-Kiinan autonomisteja vastaan.

Lisäksi ovat Kiinan ja Italian suhteet olleet viime vuosina erikoisen hyvät. Italiaa kohotti tšekäläisen lähetystönsä suurlähetystöksi viime vuoden syyskuussa antaen sillä teollaan sysäyksen toisille suurvalloille samanlaisiin tekoihin, mitkä "tasavertaisuustunnukset" ovat suuresti ilahduttaneet Nankingia. Italian suurlähettiläs on täällä suosituimpia diplomaatteja kiinalaisissa piireissä.

Italia on muutamien äskeisten vuosien aikana varustanut Kiinan armeijan lentokoneilla ja muillakin tarvikkeilla tehden sen niin edullisilla ehdoilla, ettei sellaisia tuskin toisista maista olisi saatu.

Kiinalaisia lohduttaa pakoitteiden soveltamisessa ainoastaan se toive, että ehkä tuonempana, jos pakoitteet ovat osoittautuneet tehoikkaiksi Italiaa vastaan ja myönteistä kokemusta niiden käytöstä on saatu, Kiinallakin on mahdollisuus saada Kansainliitolta apua vastaisissa Japanin ahdisteluissa.

Italialle lienee kauppasuhteiden katkeaminen kiusallisempikin juttu. Kiinan markkinoista käydään maan suuremmoisten tulevaisuuden mahdollisuuksien vuoksi sellaista taistelua, että se, joka on tässä väliaikaisestikin jäänyt syrjään, ei voine kädenkäänteessä hankkia takaisin entistä asemaansa. Italialaiset laivalinjat ovat valtion avustuksen turvin saavuttaneet voimakkaan aseman Kauko-Idän kaupassa. Käyttämättömäksi jäävä tonnisto ja kilpailijain vahvistuva asema aiheuttavat nekin taloudellista menestystä ja ankaroita ponnistuksia vastaisuudessa, ennenkuin nykyinenkään asema on saavutettu.

Konsuli: *V. Niiskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 57

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaiin Oivan pääkonsulinviestistä raportti n:o 24.

Konsuli Niukkanen

5/12 1935.

Pääkonsulinvirasto.

Shanghai S S A OLEVA ~~LAHETYS~~

~~141555X~~

RAPORTTI n:o 24.

Shanghai S S A 5 p:nä joulukuuta 1935.

1 335 Sal. -36.

71-36

Asia: Tientsinin pan-aasialainen

liitto.

53 1/2 f.

Reuterin toimista on juuri levittänyt uutista pan-aasialaisen liiton perustamisesta Tientsiniin. Saamani tietojen mukaan on hankkeeseen syytä kiinnittää huomiota.

Liiton esimieheksi on valittu Li Sheng-to, Kiinan entinen lähettiläs Tokiossa ja varaesimieheksi Peipingin entinen tullipäällikkö Kao Ling-wei. Myöskin toiset liiton johtoon valitut henkilöt ovat huomattavia kiinalaisia, kenraali Tshi Hsueh-yuan Kiangsin ja Kiangsun maakuntien ent. hallintoasiain ylitarkastaja, edelleen ent. kulkulaitosministeri, amiraali Wu Yu-lin, eräs toinenkin Kiinan ent. lähettiläs Tokiossa, Hopein maakunnan "hallitseva" kenraali Sun Tshen-yuan, Shantungin kuvernööri, kenraali Han Fu-tshin ja joukko muita kenraaleja.

Pan-aasialaiset aatteet ja pyrkimykset eivät, niinkuin tunnettua, ole suinkaan eilisen päivän keksintöjä. Niitä on tietoisesti haudottu ja propagandoitu ainakin kolmisenkymmentä vuotta. Keisari Wilhelm II muisti jo ennen maailmansotaa kuuluisissa puheissaan varoittaa Euroopan kansoja Aasiasta uhkaavalla vaaralla. Pan-aasialainen doktriini alkoi varsinaisesti voittaa kannatusta Japanissa vuosien 1904-1905 sodan jälkeen. Japanilainen intelligenssi ja sotilashenkilöt ovat senjälkeen julistaneet kaikkien

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Aasian kansojen liittoutumisen välttämättömyyttä, luonnollisesti Japanin ollessa liiton järjestäjä ja ohjaaja.

Lukiessa otteita tšekäläisten japanilaisten lehtien lausunnoista paikallisista europalaiskielisistä lehdistä tulee miltei vakuutetuksi, että japanilaiset itse uskovat toimivansa myöskin toisten Aasian kansojen hyväksi. He julistavat tahtovansa vartuttaa niiden hyvinvointia ja vapauttaa ne länsimaisesta holhouksesta, ikäänkuin näiden julistajain likin tarkoitusperä ei olisikaan Japanin aseman vahvistaminen Kauko-Idässä ja yleensäkin.

Pan-aasialaisella julistuksella ei ole näihin saakka ollut suurta käytännöllistä merkitystä. Intia on japanilaisten ponnistuksista huolimatta jäänyt tartunnasta jokseenkin vapaaksi. Jotkut sen intelligensin jäsenistä, samoin kuin joku yksityinen kirjanoppinut toisten aasialaisten kansojen keskuudesta, on julistuksesta saanut ajattelun aihetta. Japanin suhteet Kiinaan ovat likeisemmät kuin toisiin aasialaisiin kansoihin. Monien pitkien vuosisatojen kuluessa on kiinalaisella sivistyksellä ollut huomattava vaikutus japanilaiseen. Puolen vuosisataa on Japanin vaikutus Kiinaan ollut länsimaisen rinnalla tuntuva, vaikka se ei aluksi ilmennyt juuri muuna kuin länsimaisten saavutusten välittämisenä Kiinaan.

Kiinalais-japanilaiset suhteet äskeisten vuosien aikana ovat tunnetusti olleet hyvin sekavat. Nelisen vuotta on nyt kestänyt aivan erikoista kriisin aikaa. Ratkaisu lienee juuri tällä hetkellä edessä. Pohjois-Kiinan autonomistien liike, jota japanilaiset sotilashenkilöt voimakkaasti tukevat, voi muodostua käänteeksi etapiiksi pan-aasialaisten aatteiden toteutumisen tiellä. Se ilmeni selvästi mainittujen piirien viime syyskuussa julkaisemassa ohjelmavihkosesta.

Tientsinissä perustettu pan-aasialainen liitto on tarkoitettu järjestöksi, jonka tehtävänä tulee olemaan pan-aasialaisten

aatteitten levittäminen kiinalaisen sivistyneistön keskuuteen. Miten se on tehtävässään onnistuva, on aikaista mennä sanomaan. Myöskin Kiinan toiset linjat, ennen kaikkea länsimaisen sivistyksen suosijat, eivät jää toimettomiksi. Liiton toimintaa helpottaa suuresti se seikka, että tuhannet kiinalaiset nuorukaiset hankkivat yliopistosivistyksensä Japanissa.

Pan-Aasia japanilaisten hahmoittelemissa mittasuhteissa jäänee ainaisesti unelmaksi, siksi erilaiset ovat jo kahden johtavan Itä-Aasian kansan perusluonteetkin. Kiinan todelliset edutkaan eivät ole pan-aasialaisten oppien kaavaan sisällytettävissä. Mutta kiinalais-japanilais-mandshukuolainen yhteistoiminta, joka käsitteäkseeni on olojen välttämättömyyksiä, tulee saamaan perustetulta liitolta huomioonotettavaa apua. Mainittu yhteistoiminta on viime vuoden huhtikuun 17 päivästä alkaen Japanin politiikan julkisia päämääriä, jonka toteuttamista se ajaa kaikin keinoin, keinoin sellaisiin, joiden edessä kiinalaisten on askel askeleelta väistyttävä.

Konsali:

V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: 1

Shanghaiissa olevan lähetystön raportti n:o 25.

Konsuli Niskanen

10/12 1935

Shanghai Ssa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1392/232.

Shanghai Ssa 14 P: NÄ Joulukuuta 1935.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportit 25 ja 26.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:ot 25 ja 26:

Kuomintangin kongressit, ja

Nankingin uusi hallitus.

Konsuli: V. Niskanen.

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~KÄRKIKITIX~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 25.

Shanghai ssa 10 p:nä joulukuuta 1935.

Asia: Kuomintangin kongressit.

Vielä vallankumouksen merkeissä elävän Kiinan kansanedustus on, niinkuin tunnettua, Kuomintangin, kansallispuolueen käsissä. Kuomintangin korkeimmat elimet, toimeenpaneva keskuskomitea (Central Executive Committee) ja hallinnollisen yllävalvonnan keskuskomitea (Central Supervisory Committee) kokoontuivat v.k. 1 päivänä yhteisistuntoon Nankingiin. Mielenkiintoista oli todeta, että myös kantonilaiset komiteain jäsenet olivat, Euroopassa parhailaan olevaa Hu Han-minia ja paria muuta lukuunottamatta, saapuneet kokouksiin, mitä ei moniin vuosiin ole tapahtunut. Kokous avattiin kansallisen eheytyksen mielialoissa, mitä pidetyt puheet korostivat. Pohjois-Kiinan uhanalainen asema vaikutti tosin sordiinona lausuntoihin ja toimeenpanevan keskuskomitean esimestä Wang Tshingweita vastaan tehty murhauritys saattoi järkyttävällä tavalla tuntemaan, että maassa eletään vielä vaikeiden ristiriitujen keskellä. - Mitä yhteiskokouksen töihin tulee, voinen rajoittaa vain mainitsemaan, että ne keskittyivät Kuomintangin yleiskongressin valmisteluihin.

Kuomintangin vuosikongressi, viides järjestyksessään, alkoi työnsä tavanmukaisesti marraskuun 12 päivänä, jolloin tuli kuluneeksi 70 vuotta kansallispuolueen perustajan ja Kiinan tasaval-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohejelleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

lan isän, tohtori Sun Yat-senin syntymästä. Varmalta näyttää, että kongressin henki ja mieliala on ollut sovinnollisempi kuin ehkä koskaan aikaisemmin. Kantonilaisten puolesta luettiin julki ennakolta valmistettu yhteislausunto, missä leimattiin maan vihollisiksi kaikki Kuomintangia vastaan toimivat voimat ja korostettiin sovinnon välttämättömyyttä maata uhkaavan ulkoisen vaaran hetkellä. Poissaolevain kantonilaisten johtajain, myöskin Hu Han-minin, kanssa vaihdettiin tervehdyssähkösanomia.

Kongressin käsittelemistä asioista oli tärkeimpiä luonnoksen tarkastaminen Kiinan tasavallan vakinaiseksi perustuslaiksi. Monia kymmeniä keskus- ja maakunta-hallitusten asiain hoitoa koskevia vuosikertomuksia ja katsauksia esitettiin ja sadoittain yksityiskysymyksiin käyviä päätöksiä tehtiin. Näiden katsausten joukosta ansaitsee erikoisen maininnan rahataloutta koskeva, jonka yhteydessä kongressi antoi siunauksensa keskushallituksen rahareformille.

Olen tarkoituksellisesti lykännyt kongressista raportointia koettaakseni ottaa selkoa, mitä yksityiskohtaisia päätöksiä on tehty Pohjois-Kiinan selkkauksista ja suhteista Japaniin. Mitä nimenomaan on päätetty, on pysynyt verhojen takana. Ulkopolitiikalle omistettiin joka tapauksessa erikoista huomiota. Kenraali Tshiang Kai-shekin suuresta puheesta olen aikaisemmin maininnut. Se oli tarkoitettu arvovaltaiseksi kannanotoksi Pohjois-Kiinan kysymyksessä ja suhteissa Japaniin. Kenraali korosti välttämättömyyttä järjestää sovinnollisesti riitakysymykset, mutta tasa-arvoisuuden ja vastavuoroisuuden pohjalla. Mikäli se tie ei ole mahdollinen ja kansan elimellisimpiä oikeuksia ja etuja uhataan, on Kiinan kootava voimansa tehokkaaseen puolustukseen. Varmalta yleensä näyttää, ettei Wang Tshing-wein politiikka ole saanut jakamatonta hyväksy-

mistä, vaan lujakätisempää asiain hoitoa on pidetty suotavana. Kantonilaisten sopuisuus perustuu melkoiselta osalta tähän kongressin yhteiseen kannan ilmaisuun. Miten Kiinan hallitus on vastaisuudessa osoittava lujempaa otettaan, saataneen piakkoin nähdä. Hallitukselle annettiin muodolliset valtuudet hoitaa ulkoasioita parhaan harkintansa mukaan tiedustelematta ennakolta Kuomintangin edustusorganien käsitystä.

Kongressin tärkeimpiin tehtäviin kuului myöskin Kuomintangin johtoelementtien vaalit, joissa ei vielä ilmennyt mitään poliittista suuntaa tai suunnan muutosta ilmaisevaa. Muodollisesti huomattavin oli kuitenkin päätös kutsua koolle ennen tulevan vuoden loppua yleinen Kiinan kansalliskokous käsittelemään perustuslaki-ehdotusta ja järjestämään maan hallinto uuden perustuslain pohjalta, joten Kuomintangin valtakausi todennäköisesti päättyy siihen.

Kuomintangin viides yleiskongressi, johon osallistui liki 700 edustajaa eri puolilta maata, piti päättäjäsistuntonsa v.k. 23 päivänä. Lopettajaisiksi esitti kenraali Tsiang Kai-shek voimakkaan vetoumuksen koko kansalle ottaa antaumuksella ja sovintomielin osaa maan rakennustyöhön tohtori Sun Yat-senin viitoittamia ja Kuomintangin omaksumia suuntaviivoja seuraten.

Konsuli: *V. Niiskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaiissa olevan lähetystön raportti n:o 26.

Konsuli Niukkanen

12/12 1935

PÄÄKONSULIN VIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~KÄRETTÄ~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 26.

Shanghai ssa 13 p:nä joulukuuta 1935.

2 335 Sal. D. -36.

Asia: Nankingin uusi hallitus.

7/1-36.

53 A2 k

Vakiintuneen tavan mukaan jättävät Kuomintangin johtoelementien esimiehet eronpyyntönsä kohta yleiskongressin jälkeen, vaikka he olisivatkin tulleet uudelleen valituiksi komiteoihinsa. Muodollista eronpyyntöä ei tietysti likikään aina seuraa miehen muutos asianomaisilla johtopaikoilla.

Kun Kuomintangin viides kongressi oli hajonnut ja valittujen johtoelementien jäsenet kokoontuivat kymmentä päivää myöhemmin, t.k. 4 päivänä, Nankingiin maan korkeimman hallinnon sisäistä organisoimista ja henkilökysymysten ratkaisua varten, tiedettiin jo edeltä käsin, ettei Wang Tshing-wei tule entiselle paikalleen toimeenpanevan keskuskomitean esimieheksi, s.o. pääministeriksi, ja ulkoasiainministeriksi. Entisten tehtävään sijasta tarjottiin hänelle vähemmän vastuuta ja työtä vaativa poliittisen keskusneuvoston esimiehyys, mistä hän kuitenkin heikon terveytensä vuoksi kieltäytyi. Viimeiset tiedot Wangin terveydentilasta ovatkin suuresti huolestuttavat.

Kuomintangin johtoelementien ja Nankingin hallituksen henkilöjärjestelyistä raporttoidessa voinen rajoittua vain muutamaan huomautukseen. Kongressin sovinnollisen hengen mukaista oli, että Hu Han-min oli sijoitettava jollekin tärkeälle paikalle. Ratkaisu,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

mikä ei näytä olleen vallan helppoa, tuli toimeenpanevan keskuskomitean vakinaisen neuvoston esimiehyden muodossa, mitä hän ei ole kieltäytynyt vastaanottamasta. Muutamia hänen likeisimpiä hen- genheimolaisiaan on sijoitettu muihin asemin Nankingiin.

Mielenkiintoisin on epäilemättä kenraali Tshiang Kai- shekin valinta toimeenpanevan keskuskomitean esimieheksi, tosiasia- allisesti Nankingin hallituksen pääministeriksi. Kenraali Tshian- gin asema on jo vuosikausia ollut ainutlaatuinen tässä maassa. Onpa häntä ulkomaisessa lehdistössä nimitelty Kiinan diktaattorik- sikin. Tästä kunniaista, jota eivät hänen parhaat ystävänsäkään us- ko kenraalin tavoittelevan, ei hän ole ollut suuresti mairiteltu. Hänen käsityksensä mukaan on Kiinaa mahdoton hallita diktatoori- sestä maan tavattoman laajuuden, huonojen liikeyhteyksien ja pai- kallishallitusten suurten valtuuksien vuoksi. Joka tapauksessa on kenraali Tshiangin asema hänen tarmonsa, älynsä ja nauttimansa arvovallan vuoksi ollut sellainen, ettei maan asioita ole voitu hoitaa hänen käsityskantainsa vastaisella tavalla. Kiinan armei- jain johtajana hän on kukistanut toisen niskoittelevan tai kapi- noivan kenraalin toisensa jälkeen sekä asettanut omia luottamus- miehiään kukistettujen tilalle.

Olen raportoidessani Wang Tshing-wein viimekeväisistä erohankkeista maininnut kenraali Tshiangia Kuomintangin oikeisto- siiven ja Wangia vasemmiston johtajana. Kuuluu miltei lystikkääl- tä, että kiinalaiset sanomalehdet nyt, Nankingin henkilöjärjeste- lyjen yhteydessä, nimittävät Wang Tshing-weita, synnynnäistä val- lankumouksellista ja barrikaadipuhujaa, Kuomintangin oikeistosii- ven johtajaksi, Hu Han-minia vasemmiston ja Tshiangia keskustan. Juuri viimeksimainitussa ominaisuudessa pitäisi kenraali Tshian-

gilla olla henkilökohtaisten avujensa ohella hyvät edellytykset yhdistää eri virtaukset hedelmälliseen yhteistyöhön ja tukahduttaa hallinnon hoitoon kohdistunut häiritsevä kritiikki.

Ulkoasiain johto on uudessa hallituksessa uskottu Hupein maakunnan entiselle kuvernöörille, kenraali Tshang Tshunille, jolla ei ennestään ole mitään kokemuksia ulkoasiain hallinnon alalta. Kun molemmat apulaisulkoministerit jäivät paikoilleen ja kenraali Tshangilla on likeiset ystävyysuhteet hallituksen päämieheen, joka todellisuudessa ulkopoliittisen suunnan määrää, voi nimetty ulkoministeri turvallisena istua uudelle tuolilleen. Shanghailaisille ministeri on hyvä ja vanha tuttava tuonnoisilta vuosilta, jolloin hän oli sotilashenkilönä tänne sijoitettu ja nautti erinomaisen seuramiehen mainetta.

Wang Tsing-weilla oli toimiessaan pää- ja ulkoministerinä runsaasti vaikeuksia monelta taholta tulevan repivän arvostelun vuoksi. Uusi pääministeri ulkoministereineen ja myöskin koko hallitus ovat paljon paremmassa asemassa tehtäviinsä ryhtyessä. Hallitukseen ja Kuomintangin johtoelimiin on nyt koottu kaikki mahdolliset suunnat johtomiehineen. Tietoisuus aseman vakavuudesta on kaikille yhteinen. Hajoittavia tendenssejä ei tiettävästi ole vastuuntuntoisten ja valvutuneiden kiinalaisten piirissä lukuunottamatta henkilöitä Pohjois-Kiinassa, jotka japanilaisten terrori on säikytännyt suunniltaan.

Täköläinen japanilainen lehdistökin on kirjoitellut ilman servia ja hampaite Nankingin uudesta hallituksesta. En tarvitse mainita, että se on muilla tahoilla otettu kaikella luottamuksella vastaan. Valitetaan vain, ettei kenraali Tshiangilla, joka pysyy edelleen entisissä tehtävissään armeijassa, tule olemaan mahdollisuutta omistautua täydellisesti pääministerin työhön.

Konsuli: *V. Niskanen.*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A^o 2

ASIA: 7

Shanghaiissa olevan pääkonsulinuoston raportti n:o 27.

Konsuli Kirkkanen

20/12 1935

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULIN VIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1425/237.

Shanghai:ssa 20 p:nä joulukuuta 1935.

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 27.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulko-
asiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 27:

Hopein ja Tshaharin poliittinen neuvosto.

Konsuli: V. Niskanen.

Pääkonsulinvirasto.

Shanghai SSA OLEVA ~~KODIUSPOK~~

Salainen.

RAPORTTI n:o 27.

Shanghai ssa 20 p:nä joulukuuta 1935.

3/335 Sal. S 36.

10/1-36

Asia: Hopein ja Tahaharinpoliittinen neuvosto.

53

A 2

f.

Pohjois-Kiinan autonomiahankkeet, joista olen kertonut v.k. 25 päivältä olleessa raportissa, ovat joutuneet uuteen vaiheeseen. Nyttemmin, kun sanomalehtemme ovat uutisissaan, mutta ei ot-sikoissaan, antaneet jokseenkin oikean ja täydellisen kuvan tapahtumain kulusta, voin rajoittua vain pääasioihin. Lontoon kautta saadut tiedot näyttävät perustuvan pyrkimykseen kuvata tilannetta tosipohjaisesti, mitä muutamilta muilta tahoilta lennätetyistä ei voi sanoa.

Kwantungin japanilaisten sotilasjohtajain likin tähtäin Pohjois-Kiinan nykyisten hankausten yhteydessä on voimakkaan rintaman muodostaminen kommunismin levenemistä vastaan Mandshukuon naapurimaakunnissa. Sitä varten katsovat mainitut piirit tarvitsevan sa paikallisten viranomaisten, japanilaisten ja madshukuolaisten likeistä yhteistoimintaa ja japanilaisvastaisen kiihotuksen tukahduttamista ynnä taloudellista rakennustyötä ja väestön varallisuustason kohottamista.

Näin pitkälle ovat Japanin ulkoministeriön ja Kwantungin sotilasjohtajain tarkoitusperät yhteiset. Kaikista merkeistä päät-täen olisi ulkoasiain johto valmis tyytymään tähän, jos hallitus-koneistot saataisiin hyvin toimimaan näiden päämäärien saavuttami-

JAKELUOHJE:

Tavallinen,

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

seksi, Sotilaspiirit, jotka joko tahtoisivat niittää näkyvämpiä laakereita tai eivät usko kiinalaisten tyydyttävään yhteistoimintaan, tähtäävät viiden Pohjois-Kiinan maakunnan, Hopein, Tshaharin, Suijanin, Shansin ja Shantungin, eroittamiseen muusta Kiinasta.

Hopein ja Tshaharin poliittisen neuvoston asettamisella on astuttu tärkeä askel eteenpäin molempien päämäärien toteuttamiseksi. Peipingissä toimivä jo tuonnoisina vuosina samantyylinen neuvosto, minkä onnettomia saavutuksia Kiinalle on Tangkun rauha. Vanhan neuvoston valtuudet olivat hyvin rajoitetut. Sen oli kaikissa ratkaisuisissa neuvoteltava Nankingin kanssa. Uuden neuvoston valtapieleistä ei ole julkisuudessa puhuttu paljon. Niiden pitäisi siitä päätellen, että Japanin virallinen ulkoasiain johto on osoittanut tyytyväisyyttä neuvoston asettamiseen, olla avarammat. Kuitenkin jäävät m.m. rahatalous ja tulliasiat edelleen Nankingin alaisiksi. Nanking nimittää ainakin neuvoston jäsenet ja korkeimmat hallintomiehet, joskin neuvosto puolestaan päättää paikallisten virkamiesten asettamisesta. Neuvoston hallintoalueella ovat tietenkin Kiinan yleiset lait voimassa. Järjestelytoimenpiteet jatkuvat parhaillaan. On mahdollista, että edellämainittuihinkin seikkoihin tulee muutoksia.

Jos asiat sujuvat rauhallisesti, on Nanking päässyt tällä kertaa suhteellisen vähällä ja Japanin ulkoasiain johto saavuttanut voiton Kwantungin sotilasjohtajista. Nankingille jää edes vähäinen toive pitää ylin johto muodollisesti käsissään ja peruuttaa-kin järjestettävät autonomiset oikeudet, jos ne eivät osoita vastavaan maan yhteisiä etuja ja tilanne muuttuu suotuisemmaksi. Tiettävästi ei Kiinan ja Japanin välillä ole tehty muodollista sopimusta, joka olisi neuvoston statuuttina.

Neuvoston jäsenet, joiden nimien luetteleminen ei sanoi-

si paljon meikäläiselle, ovat kaikki arvovaltaisia kenraaleja ja hallintomiehiä. Monet heistä, m.m. neuvoston esimies, kenraali Sung Tsheu-juan, ovat useissa kiirastulissa osoittautuneet lujiksi yhtenäisen Kiinan miehiksi. Poikkeuksetta he ovat kiinalais-japanilaisen sovinnollisen yhteistoiminnan suosijoita, mikä on luonnollistakin. Neuvostolla on käsittääkseni edellytyksiä toimia tasoittevasti Pohjois-Kiinan hankauksissa, jos japanilaisten taholta annetaan ~~mitään~~ arvoa Kiinan muodolliselle yhtenäisyydelle. Jollei, tulee neuvosto tuskin nykyisessä kokoonpanossaan kauan jatkamaan toimintaansa.

On mielenkiintoista nähdä, mitä Kwantungin sotilasjohtoni vastavedokseen tekee. Japanilaisten joukkojen lisääminen suuren muurin tämänpuolisella demilitarisoidulla alueella, Yin Junkingin Tungtshoussa olevan autonomistineuvoston tukeminen Peipingin uuden neuvoston pyrkiessä sen likvitointiin, samaisten tungtshoulaisten joukkojen liikehtiminen Tangkun satamakaupungissa ja sen ympäristössä sekä mandshukuolais-japanilaisten joukkojen hyökkäys Kuijanin osoittavat, ettei toimintahalu tällä taholla ole herpaantunut.

Mahdollista kuitenkin on, että mainitut selkkaukset saadaan rauhallisesti järjestetyiksi ja Kwantungin sotilasjohtajat jäävät odottamaan käytännöllisiä tuloksia Peipingin neuvoston toiminnasta. Kun tilanne on niin perin sekava uuden neuvoston hallintoalueella, m.m. autonomia-ajatuksia on todellakin saatu istutetuksi myös kiinalaisten keskuuteen sekä esiintymis- ja vallanhaluisia, maan yhtenäisyydestä piittaamattomia pieniä ja suuria pomoja on riittämiin, voivat Kwantungin miehet piankin saada tilaisuuden tarttua ase kädessä tapahtumain kulkuun selittäen, etteivät uuden neuvoston toimenpiteet heitä tyydytä, vaan taaskin paljastavat kii-

nalaisten kaksinaamaisen pelin, niinkuin sanat usein ovat kuuluneet.

Hopein ja Tshaharin poliittisen neuvoston asettaminen rikoo kaikessa tapauksessa Kiinan asiallista hallinnollista yhteyttä. Se tuo uusia mutkia matkaan. Se antaa Kwantungin miehille entistä helpommin tilaisuuksia painostuksen harjoittamiseen. Neuvoston valtuudet ja suhteet Nankingiin ovat hämärästi raastitut. Eiköhän juuri niistä ole nouseva ensimmäinen myrsky. Mitä tavalliset valvutuneet kiinalaiset ajattelevat, sellaiset henkilöt, joiden kannettavana ei ole poliittinen vastuu rauhan säilymisestä, ilmenee osittain niistä laajoista ylioppilaiden ja koulunuorison mielenosoituksista Peipingin uuden poliittisen neuvoston asettamista vastaan, joita kautta maan on viikon päivät ollut. On helppohintaista selittää, että ne olisivat johtuneet kommunistisesta kiihotuksesta.

Hopein ja Tshaharin poliittisen neuvoston muodostaminen ei tavallisissa oloissa merkitsisi tapausta, jolla on erikoista kansainvälistä kantavuutta. Vallitsevissa olosuhteissa se jokseenkin varmasti merkitsee askelta Japanin aluevaltausten tiellä Kiinassa, etappia sen vastustamattomassa nousussa entistään mahtavammaksi tekijäksi Kauko-Idässä ja myös kansojen riitaisessa perheessä.

Konsuli: *V. Niskanen.*